

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-ter 1
Telefon: 192. — Hirdetések díjazásán szerint.

Felolvasó szerkesztő:
Bánokovich János

Főszerkesztő:
Kemény László

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félre 6 korona
Negyedévre 2 korona 80 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Árdrágitók és hadseregszállítók.

A tapasztalat és az előzmények hiánya a háborús gazdálkodásra való áttéréseben természetesen óriási zökkenéseket és hibákat hozott magával. Nem meglepő az sem, hogy az ilyen mindent magával ragadó fergeteg az egyéni ekszisztenciákat szintén felkapta és sokakat a porba sújtott, másokat viszont hirtelen a vagyonosság igen magas polcára emelt.

Bizonyos az is, hogy a háború folyamán a drágaság mindinkább érezhetőbbé, az egyes szükségleti cikkek mindinkább nehezebben megszerezhetővé lettek.

A drágaság tenye, az egyéni szükségletek nehezebb és kevésbé tökéletes kiégénylése, karöltve ama tagadhatatlan jelenséggel, hogy e nehéz időkben igen sokan jómódban élnek, sőt meggazdagodnak, szinte lélektanilag ama vádhoz vezettek, hogy a nehezen elviselhető drágaságot és a milliók szenvedését és szegényedését, a gazdagodó és jómódban élő tízezrek avagy százazrek

okozzák. És hogy ez a drágaság és a vagyoni túlfűzés nem a háborúval szükségszerűen járó nemzetgazdasági jelenség, hanem kizárólag vagy túljómódon az egyesek erkölcsötlen és büntetendő visszaéléseinek következménye.

E vád a kereskedő- és iparos-osztály nagy része ellen irányul és nem csupán a tájékozatlan fogyasztó nagyközönség és az ennek hángulatát kifejező naplósajtó részéről hángzik el, hanem a cenzúra magatartásából következően, a drágaság által szinte legérzékenyebben sújtott ama tisztviselő osztálytól is rokonszenvenvel fogadtatik, melyre egyéb súlyos feladatok mellett a finansziális és gazdasági közigazgatás is hárul.

Főlegesen hángyulozik, hogy az ilyen, egész gazdasági osztályok vagy csoportok ellen emelt vádak mennyire alkalmasak társadalmi és politikai ellentétek és szenvedélyek felkeltésére és hogy az ilyen eróparálás milyen vétkes és hazafiatlan ma; amikor minden erőre és gondolatára a házt öffenőgeivel szemben van szükségünk. Az ilyen térszerű jelzavak terjesztése nem csupán olyan egyéni érzékenységeket érint, amelyek

a közre nézve közömböseket, hanem további racionális gazdasági hadviselésünk szempontjából egyenesen káros.

A hibának helytelen okokban való keresése helytelen orvoslásra vezet. Távól áll ugyan tőlünk a gondolat, hogy a gonosz-terveket vagy — ami azzal egyértelmű — a hadviselés ellen tudatosan vétkezőket védelmezzük, azonban nem lehet elég nyomásképpen hángyulozni, hogy nem mindenki gonosztevő, hogy nem mindenki bűnös törvényileg avagy erkölcsileg, aki a háborúban meggazdagodott, aki a hadseregnek szállít.

Téves és káros most már a vádban bizva; nem törődve, vagy kevésbé törődni az igazi okokkal és e helyett a kereskedő-osztály elleni fényesítő vagy megtorló intézkedésekben keresni orvoslást.

A nemzetgazdasági igazságot törvényei oltyanok, — mint a természet törvényei, a melyeket sem szavazatbőszséggel, sem törvényi rendelkezésekkel hatályon kívül helyezni nem lehet. Nem szavazás avagy törvény fogja eldönteni, hogy a föld hogyan forog a nap körül, avagy, hogy a Duna hol ered és hová ömlik. A törvényhozó és végző,

DIKICS DANI

utazása

Keleten, Japánban és Mandzsuriában.

— Humoros verses elbeszélés. —

Írta: Zombory Gyula.

III.

— Itt el lesz mondva, hogy mit végeztél Dani Nögyvel és a haroba indulása. —

... Az ordinánc elment, én addig befálltam. — Annyi szedett vedett katonát se láttam, Mint a japánok vót, — kien sárga mändli. Kien piros büjka, kien meg kamádli. Meztláb is vóták, lehágyták a ciszánt. Mert megazokta könnyű rizszalma papucsosát. Az én egyenruhám feltűnő vót nekik. Láttam: jobbrol balról, elől, háttul nézik. Kivetteim a tárcám megkínáltam őket. Szép virgóniákkal, a min csak röhögtek. S amint nézom őket, jön egy pici ember, Talo érdemjelhel s szembögre vesz engem. S háta mögött állott az ordinánc s meg vagy, Nögy, öt, tíz forma is, ki kisebb, ki meg nagy.

Mindjárt kitaláltam, hogy ez lesz a Nögi. Gondoltam: no Dani, most hát aztán vági ki, Kihuztam a kardom, prezentért csináltam. Aztán a földnek lefelé löggaztam. Csakugyan Nögi volt; oda jött elejbem, Láttam egy nagy vágás volt a keze fején, Meg a homlokán is, kix-krax, öszteriszsa, No — a feját — mondok, ez nem jába lesza. Vártam, hogy megszólit, s csakugyan úgy is lett, Magyarul szólitott, el sem hinnék kendek. Szakasztott így mondia: „Isten hozta nálunk, Legyen mátl fogva a mi kapitányunk! Gilt!... és parulátunk: Itt maradok, mondok, Mi itt a fizetés? mik itt a lénungok? Aszongya rá Nögi: „legyen nyugodt kérom, Nem vesztünk majd össze, előre ígérom. Rire szalutáltam s meg is lett mutatva, Mellik armádia lesz kezemre bizva, És adtak egy vékony sárga kicsi könyvet, Hogy azt óvasgassam, tanuljam a nyelvét. Legalább annyit, hogy: „jobbra“, „balra“, „löni“, Többit majd a japán magától olvögi. Kaptam privadonert; kendtek tudják mi az. Aki ruhát pucol, sópröget, ha havaz,

Szerencsém vót vele, tengerész vót régon, Utazott a gályán sokféle vidéken. Németül, magyarul, kapkodott is pár szót, Tudtam kérni tőle a mire szokás vót. No, nem sokat tudott, nem is erősittem, Hasnem mind a mellett, biz én hasznát vettem, Például, hogyha az inamat risszálam, Tisztába vót vele, hogy gyufára vártam, Tőle tanultam meg a komandó szokat, S anig megtanultam, nevetünk is jókat, „Sarasi“, „Harako“, „Kala“, „Szuesu“, „Bausai“, No ugy-e nem könnyű? Hun van a magyar stáj, Elhibetik keudet, vót fejemnek gondja, De talán innak is, mert szinte alélok, Meuts Isten, hogy talán én a borra oélsok, De a sok beszédől beraked az ember, A kocsit is kenik stációként egyszer. Így ni!... Még azon nap, amikor beálltam, Hogy mi lesz a parabus, idehaza vártam, Akár nem is otthon, mert csak sátorunk vót, Azis cuppa likluk, az oéó csak ugy fót, Hallom ám, hogy fujják az alármát szörnyen, Tíy! mondok magamban, megoshetik könnyen,

hajtó hatalom usupán a folyó erejének és irányának helyes ismerete mellett gyakorolhat némiképp szabályozó befolyást.

Az árképződés szintén a nemzetgazdaság törvényei szerint történik. A maximális árak túllépései és még inkább a nyomokban támadt árhátrány szintje törvényszerűen ismétlődő esetek, eléggé mutatják hogy árakat puaszták rendelkezésekkel megállapítani nem lehet és hogy ezen túlméltóság rekvirálások elrendelésére központok alakítására stb. volt szükség és még ezek sem teljesen biztos eszközök a végrehajtó hatalom által szándékolni, armeghatározásoknak.

A megtorlásnak oka és a magas büntetés kiméréseinek indoka az, hogy ilyen módon mindenkit elrettentsenek az állam, a hadsereg és a magyarság kárára történő bűnös visszaélésektől. A törvények és rendeletek tag keletei, a büntetőbírói gyakorlat ingadozása és a jószágok közötti és megengedett és meg nem engedett határai körüli uralkodó bizonytalanság azonban igen furcsa eredményeket idéznek elő. Azok akiknek akrupulusaik vannak, akik kényesek, akiknek anyagi és erkölcsi tőkében veszíteni valójuk van, mindinkább félsznek, hogy az "árdrágító", a "hadseregszállító" kérés dícsőségében részesüljenek.

A bürtönbüntetés lehetősége, sőt a rossz hírnév önmagában is elég ok arra, hogy az aleti, tévékenységéből mindinkább kivonják magukat. Mivel pedig a hadsereg és a közgyógyasztat szükségleteit minden áron el kell látni, mindinkább olyanok veszik át a szerepüket, akiknek anyagi vagy legalább is erkölcsi tőkében kevés a veszíteni és kockázni.

latni valójuk. Ezek az elemek pedig nem a legittim kereskedelmek köréből kerülnek ki és így a megtorló intézkedések tulajdonképpen maguk propagálják az illegitim kereskedelmet.

Sypniowsky dandárparancsnok hírcsúja.

A Zalai Hírlap lapjainak keddi számában közölte Sypniowsky dandárparancsnok hírcsúja sorát. Nagykiszécs városától ké a magasztos hangú levelek mindent revidál Sypniowsky dandárparancsnok felkivágatból Gondolatot veti ki, amelyek megöröszítik a "szokor hangzókat" sorait, — hogy Sypniowsky teljesen a miénk ügykötésébe. Mi fűstet hoznak olyan szorosan, — a mi vitez honvéd huszár ezredünk amellyel a dícsőség útját a háború kezdéséig fogva együtt járta. Nem tudtunk nála nélkül élni. M gesebélése stig javult, már közlök termelt a újabb diadalok sorát íkeltta be a huszárak történetébe. Szok mentek mindentől a hős szedés után, akiket alakját legondás hozadék körvonaljából "főla" a "honvédok ajkán a lapasitai. Mindig soraként volt a háború katona, aki a helykötözés pucseit megosztotta a huszárakkal. Nem hiszem, hogy az öregabb honvédek nem morzsolnak a szét néhány könyvet ama gondolatra, hogy Sypniowsky dandárparancsnok már elhárít az ő körükből. Mer ellávozik a 82. dandár — amelynek egyik része a hős huszár honvéd ezredünk. A parancsnokot kap Sypniowsky botegsége miatt. Közül két hónapja hogy nem voltak be állítva de komoly betegségre szorított erre. Vissza tért oda, az ő kedves hős huszár sorába a szél külön szellemet terem tett. Isten tudja. Az azonban tény, hogy Sypniowsky dandárparancsnok sorával is, melyeket de Szabán Gyulához, Nagykiszécs polgármesteréhez írt levelet megmutatja hogy szive minire odaforrt a mi városunkhoz Most mi vesztesek vagyunk.

HIREK. Felhívás!

Városunk polgármestere mintegy 100 kanizsa urt egyetemes a követéssel felhívást intézte:

A helygymintest ur elrendelte, a be nem jelentett gabona helytörmények és trügeri feltárásait. Ezen feltárt gabonából és lisztből kész "állatva elősorbaik városunk lakosságára.

A város lakosságának legnagyobb része listi nélkül van. A helygimintest.

Az elrejtett, elhítköt jöhízsemeten visszatartott gabona feltárásának a jogosságát és a legfontosabb érdeke a város öszlakosságának.

Hazafias kötelessége minden polgárnak a hatóságok ezen ténykedésében támogatni: fel kell világoztatni és meg kell érteni a közvélemény, hogy kötelessége a hazával és hadsereggel szemben, hogy minden felesleges gabonáját rendelkezésére bocsássa, mert ha ezt önként nem teszi, felesleges készletei elkoboztatják a bűntörvényes ítéletre.

Ismerve úraságunk társadalmi tőren eddig is kifejezett egyhangúságát, illekreim, hogy a be nem jelentett gabona és liszt felkutatását célzó társadalmi akcióban résztvenni és a felderítési módokat megsegítésére céljából f. évi március hó 9-án délután 4 órákor a városbáz tanácsstermben megjelenni sziveskedjék.

Huszár ezredünk köréből.

A mi küzdő huszár ezredünk értesítvén arról, hogy a Hadseregnyós a huszári szeretet adományra hangversenyt rendez — amint megtudtuk — a harcra levő tisztárok talán adományul lép meg a napokban a Hadseregnyózt a harcban levő tisztárok bálójá díja gyanánt. Szóval nem elég, hogy várunk adak hőseink élükön Bugócz Aladár ezredparancsnokunkkal, hanem még jótékonycélú adakozásunkban is megsegjeniténk sokakat az iltthon maradtak közni.

Hogy a tisztárogemmel hamar is bevégezzük. Megérem, hogy haza fejtelenül értek. Kapom a kardomat, futok ki a gyöpre. Hát csak az a golya mint a szunyog este. Egy éppen itt talált a bajszom tövében. Szerencse megakadt a szipkám hegyénél. Mert vergősiabos lufoltat használok. Ez meg jó vastag volt, szépen ellenállott. Dógozták a muszka, de mi se aludtunk. Mindop lövésére kétszer annyit adtunk. S látam, az a szokás a japán seregénél. Hogy ha egyet lő, hát nem marad a helyén. Hanem megy előre, mint mikor a Tizza. Kizalad medréből, mi se tartja vissza. Bancáj kiállottam a sereg elején. A nap csak úgy játszott tisztá kardom hegyén. Az apré japánok a sarkamon voltak. Igyeksem köllött, hogy le nem tapotak. A kockáság meg gyűlt, mint egy örlög csorda. Kestükben a dárta, mely orszot vesgombra. Kan Cauka, ugy híják az ostort annéki. Hogy tán csuka vóna, usse meg a mének.

Akit sorra ütök avval az ostorral, Kovás hűgá nádi felcörtöl, doktorral. Szépen hasra bukott föl se nézett fölbe. Még csak fogalma sincs illanra lenteknek. De jába vót minden, ostor, puszka, dárta. Estére völtök mind ott hevert rakásba. A muszka hadsereg tisztái közlegények. Szenté búttakárta a nagy rélet végig. Ugy mentünk át rajtuk, mint a padló deszkán. Ottán földal nem ver ked se sógor Esván. Mók is óvastuk, hogy hány ember maradt ott. Én magam számítottam 1 millió hatot. Erős egy minna vót; de meglett az ára. Nogi kkkor este meghit vascorára. A hány féle ételt, illat akkor láttam. Igazán mondóim egy japánul nem vártam. Vót itt cserebögár, lejjőlél leöntve. Nagy hűbös pillangó, méz közé keverve. Piritott koszarva, teljes rizakásával. Selymbögár tojás, eseresény lekvárral. Szép piros madarak voltak még kiratva. Ugy természetesen a maga tollába.

A két egy hűbák nagy loveses lába, Bolefert vóna bár mellőnknek a lába. Sokok beleit méz vót beleöntve bőrebe. Ugy vót még rézben annyit edességben. Még ha egy pár liter karcsi hoztak vóna, Emillen főrühéncs a lett vóna pár óta. Akkor azondanám: sohase felejtom, Hogy japánok köze vót az isten engem. Fényes vascora vót, csak nem gusztaourra. Hej, a mi kunyhóknak sincs is sehol párja. A töltött káposzta menyországi étel. Vagy ha jólakhatom a kapros lepényel. Gulyásus, oldalas füstöltve pirosra. A japán tiheti ott az latennyila. Kikről az vót bitem, hogy emberlust esznek. S a feher embertől mind széjjel rebbennek. Nem fél az, a búne verje meg a hány van. Akár csak az ördög ugy támad, ugy rohan. Elis mondok mindjárt egy eszet róla, Hogy őlt le szavere kozakat a hóra. Hanem innánk egyet, jobban fölmelegszünk. Adjon isten békét, boldogságot nekünk. (Égy kár)

26-án a fronton huszas honvédezedüknek a multévi kárpáti kimagasló haditűny évfordulóján zenés mise volt.

A huszasoknak most két regimentspéterük van. A napokban vonult be az ezredhez Bajáról Spiller János.

— Negyvenéves nyomdász jubileum

Csendes körben, minden feltűnés nélkül ünnepelte meg Hirsch Alajos a Hungenberg nyomda egyik agilis megalapítója nyomdásziságának 40 éves fordulóját.

1876. március hó 1-én lépett először a szedő szekrény mellé a híres Öreg Wajdits József nyomdájában, honnét felszabadulva Magyarország legtöbb nagyvárosában dolgozott. Ambíciója külföldre is elvitte, honnét gazdag tapasztalatokkal megérve ma is a fezt jelzett nyomda egyik társtulajdonosa szerényen, csendben dolgozva tekint vissza a 40 éves sikeres munkában elföltött múltjára, melyhez mi is ösztönözni gratulálunk.

— Az országgyűlési képviselő választók névjegyzékének, 1916. évben fogantatandó kigazdítása tárgyában a belügyminiszeri rendelet értelmében e hó elsején az állandó választmány gyűlésén az öszi küldöttségek a következő képen alakultak meg:

I. Bónedes tagok: Ötvös Emil, Dauscha Ottó, Irmiler József, pótag Ludner Ferenc

II. Dr. Rothschild Jakab, Eperjesy Gábor, Szavary Sándor, pótag Hüter Lajos.

III. Acs József, Szabó István, Plánder Boldi zász, pótag Szeff László

A Hadsegélyező tea-délutánja. A Hadsegélyező március 5-én vasárnap d. u. 4 órakor 1 korona belépővel a Polgári Egylet nagytermében kabardító összejött tea-délutánt rendez.

— Magyar község Görz mellett. A Sepsiszentgyörgyü meglehető Székely Nép-től vesz szük a következő érdekes hírt, amit egy sebeültön hazatért katona elbeszélése nyomán közöl: Súlyos harcok után felváltották a Görz előtt harcoló magyar ezredet, amely hátrább vonult és egy kis faluban tört pihenőre. A község bírája nyomban fölkereste a tisztakat és így szólt hozzájuk: "Örülök, hogy magyarok jöttek hozzánk, mert mi is magyarok vagyunk. Falunk neve Vogersko, ami szlovénul magyart jelent. Az augsburgi csata után ideletpitett magyar hadifoglyokból alakult ez a község, amely azután a századok folyamán szlovénosodott. Magyarul természetesen már évszázadok óta senki sem tud itt, de megőrizték magyar eredetűk tradícióit és szeretnék a magyarok iránt." — Vogersko falvának lakossága rendkívüli barátságosan fogadta a magyar ezredet. Érdekes, hogy a lakosság u hosszú időt megőrizte n-milig a magyar viselkedést, mert például a férfiak zsúros menté burdának. A házakban sok a tulipános lada és a férfiak kipödrik a bajszukat, ami egyéb szlovén községekben nem látható. A lányok is magyar pruzsúkat viselnek. A falu lakosai közül sok viseli a Birkás, Csöndes, Boros, Kis és Fekete neveket és dalaik melódijája magyaros ritmusban lüktet. A derék emberek nagy vendégséget csaptak a magyar testvérek tisztelőire.

— Bevonulnak az Öregek. Holnap 3-án ismét újabb alakok jelentkeznek katonáknál, hogy a központi foglalkozást odahagyva a csukaszerűbe bujva a baza védelmére fordítsák erőjüket.

Ilthonmaradt családjaik támogatása az ilthon levők kötelessége, hogy enyhítsék szükségüket s a nehéz viszonyok között a megélhetést nekik megkönnyítsék addig, míg családjaikhoz ismét visszatérhetnek.

— Lesz cukor. Városunk közönsége mint ismeretes a napokban hírtelenül vagy nem kapott vagy csak nagyon keveset a szükséges cukormennyiségből. Most azonban mint értesültünk a rendőrhatalóság mintegy 50 q. cukorhoz jutott, mely a napokban kerül kimerés alá, természetesen most már a megállapított drágább áron.

— Burgonya a városban. Hogy a közönség legszegényebb rétege is hozzájuthasson a szükséges burgonya mennyiséghez Fördi János rendőrtiszt nagyban mennyiségű burgonyát rendel, melyet 12—13 Koronás árban bárki is megvásárolhat, a városban udvarán, hol naponkiut állandóan kimerésre kerül.

— Tábori lelkész kinevezése. A király kinevezte Papp Gyula munkácsi egyházmegyei g. k. k. székelt a szatmárnémeti honvédekigazsító parancsnokság póttart. nyilvántartásába tábori lelkészé.

— Elrejtett gabonakészletek felkutatása. Az elrejtett gabonakészletek felkutatása megkezdődött. Akinél elrejtett készlet van, még módjában áll bejelenteni s jlyképpen büntetlen marad. Ellenkeletben a készlet elköszíték a ráadásul rendkívül szigorúan megbüntetik.

— Tábori postafogalom kerítésése. További intézkedésig a 9, 16, 24, 45, 190, 210, 211, 227, 228, 229, 230, 233, 234, 260, 261, 264, 265, 266, 300, 307, 308, 315, 316, 317, 336, 337, 338, 339, 341 számú tábori (hadtár) postaház, valamint a német császári 11. hadsereghez beosztott magyar és osztrák katonai személyek részére nem lehet magáncsomagot küldeni.

— A hadifoglyok foglalkoztatása. Március elsején a hadifoglyok foglalkoztatására új szabályok léptek életbe. A legtöbb munkaadónak ugyanis e hó 20-án lejárt a hadvezetőséggel kötött és a hadifoglyok munkájára vonatkozó szerződésesszerű megállapodása. — Az új rendelkezések nyomtatásban megjelentek s megszerzhetőek minden megyei, városi és községi hatóságtól. A rendelkezések már most is megtekinthetők a katonai parancsnokságoknál és a hadifoglyotáborok parancsnokságainál.

— Oroszország gabonai állománya. Oroszország a gabonát exportáló államok között tudvalevően elsősorban jöhet számításba. Az 1913-ik évben például búzából 22.8, rozsából 24.6, árpából 12.1 szabol 16.04 millió tonna volt a termés. Érdeklődésre tarthat számot említfogva az a hír, hogy az ősziekkel bevetelt területnek 20—25 százalékos epköknek tolytán lavassal sem fogják tudni a mulasztást pótolni. Oroszország a nagy export állam, valószínűleg arra lesz utalva, hogy Amerikából vagy Indiából hozasson gabonát.

— Megszüntetik a kisebb hadikórházakat. A Vöröskereszt a katonai parancsnokság megbízásából sok kisgigó hadikórházhoz főlészöltet-

intették, hogy nem reflektál többé működésükre. A sebesült és beteg katonákat helyezték a nagyobb kórházakba. Az egész országban összesen 250 kisgigó hadikórház működött, amelyet meg, vagy fogják megszüntetni. Ennek oka az, hogy nagyobb betegkórházakban jobban lehet ellenőrizni a betegeket és semmi értelme sincs annak, hogy egyes községekben 3—4 sebesült ápoljanak.

— Kiténtötésük. Ó Fölsege a király Kauffmann Nándor 5. gyalogezredbeli zászlóst, az ellenség előtt fiasított vitéz magatartásáért az anyai érdemkeresztrel a vitézségi érem szalagján tüntette ki. — Ferenc Szalvator főherceg, mint a király megbízottja, dr. Garai Ferenc, a budapesti Révész-utcai hadi kórház orvosának kiváló munkássága elismeréséül a vöröskereszt másodosztályú díszlevelét adományozta. A kiténtetett orvos Goldberger Vilmos szatmári stabőparos fia.

— A rum és a pálinka ára. A Mezőgazdasági Szesztermelők Egyesületének legutóbbi választmányi ülése elhatározta, hogy a kormányhoz fölterjeszték intés a rum és a pálinka maximális árára nézve. Az ár szabályozása tudvalevően a hazai rum- és pálinkagyáraknak áll érdekében, akik helyett ma mások szállítják külföldre a szeszt és ott a beföldi maximális árát kedvezőbben értékesíthetik.

— A csendőrség új egyenruhája. A magyar csendőrség új egyenruhát kapnak. A forma marad a régi, de a szín cenzasztukó lesz egy a tisztakénel, mint a legénységénel. Az új egyenruha neve tábori ruha, jóllehet annak, hogy a csendőrség éppen olyan harcos katonája az országunk, mint a többi. A tiszték, tisztviselők és a lovas csendőrség domboru dolmánygyombokkal ellátott rövid, szőrmes kabátot is kapnak. A csendőrség borvörös hajtókáit, az azonos hajtókát viselő csapatestektől való megkülönböztetésül, elől és fölül öt milliméteres, alul egy milliméteres acélszől postőszegéssé veszi körül, a hajtókán túl, hátul pedig egy és fél milliméteres acélszől nyulvánnyal toldják meg. A köpeny- és válligallér vörös hajtókáit öt milliméteres acélszől szegély fogja körül. Ugyanílyen egyenruhát kap a horvát-szlovén csendőrség is.

— Az újságpapír-központ. A kereskedelmi miniszterium a háború folyán bekövetkezett papírmiszeriák enyhítésére, az őszes budapesti lapok huzájárlásával, újságpapír-központot létesít, amely az újságpapír termelést és fogyasztását fogja szabályozni. A kereskedelmi miniszternek erre vonatkozó rendelete kedden jelenik meg a hivatalos lapban és azonnal érvénybe is lép. A papírközpont igazgatóságában a jelentékenyebb lapok kiadóit és a papírgyárak képviselőit foglaljanak majd helyet.

— A bolány és az indiai csacsi. A budapesti állatkerti igazgatója Lendl Adolf dr., egytuttal egyik legkedveltebb munkatársa a Jó Pajtás-nak is, az állatkert érdekességéről írott cikkei — így a legújabb számban a bolányról és az indiai csacsirol szóló — mindig újabb és újabb örömet szereznek a kis olvasóknak. Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermekrajpként legújabb, február 20-iki számába verset írt Feleki Sándor, elbeszélést Elek nagyapó, Sebők Zsigmond folytatja Dörmögő Dörmögő haretéri kalandjait az olasz haretéren.

BERLIN

NAGYMOZDÓ SZÍNHÁZBAN

Minden nap tartalik előadás a legérdekesebb és a legválogatottabb műsorból van összeállítva. — A „BERLIN” színház agilis igazgatója, hogy az előadásokat még érdekesebbé tegye, egy új modern, a mai kor-szának megfelelő, legújabb szerkesztő veitőgépet szerzett be, miáltal a képeket még sokkal szebb és tisztább kivitelben mutathatja be a m. tisztelt közönségnek. A „BERLIN” mozgószínház előadásai nem szorulnak dísz-retre. Ezt csak látni kell mindenkinek. — Hiszünk és reméljük, hogy a t. Közönség az igazgatóság fáradságát és áldozatkészségét az előadások tömeges látogatásával fogja honorálni.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételés joga. Irta: Lukács József, jogtan. tanár. A vasikos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinek érdekes és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrészt szigorúan tudományos, másrészt könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúrember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek gazdagítják ki. A kiadó lapot megismerő ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut. 15/a. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványzámat készségei küld a kiadóhivatal.

— A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. „Világ-krónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-téca 4). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— Új Idők. A világháború legújabb krónikása. Irásban és képekben az Új Idők. A mi érdekes esemény a nagy világháború történetét, azt mind olyan festői szépségű képekben érdekesség, művészi nívóval és előkelő ízlés jellemzi Herczog Ferencé hetilapját, az Új Időket. melynek minden száma aktuális közleményekben, elbeszélésekben és rajzokban is egyaránt a szépirodalom ápolója. — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy-ut. 16. sz.

ROVAS

Vezércikk

Világháború

a legjobb tájékoztató magyarázattal és térképpel

Közgazdasági rovat

Napihírek

napenkénti szelezési az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAPNAK.

Vasárnaponként két közkezdveltségű mellékletet ad az AZ UJSÁG. Egyik: „Az Asszonyoknak”, a másik a: „A Gyermekeknek.”

— Aki a világháborúról és egyáltalában minden eseményről, eseményről, művészetről, tudományról bőven és megbízhatóan önját egy kiadón megismerkedett naplapon keretében értesül, azesse elő az AZ UJSÁG-ot.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 32 korona.
Félévre 16 „
Negyedévre 8 „
Egy hónapra 2 K. 80 f.

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest.
VII. Rákóczi ut. 64. szám.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillanattig sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jellemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

J.F.J. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árban
gyorsan készítettnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok
nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-tér 1
Telefon: 192. — Hirdetések díjazása szerint.

Felolvasó szerkesztő:
Bánkevich János

Főszerkesztő:
Kemény László

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félre 5 korona, Negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Tavaszi aratás.

Elmondhatjuk: tavaszi aratás készül a nagy mezőkön, ahol fészülő izmokkal töltött fegyverekkel néz szembe a milliós ember-sereg. A nagy kaszás fejként lebeg, a győzelem napsugaras palástjában áll az egyik sereg mögött a hadiszerepose istenasszonya, a vereség fekete talárja ad bus takarót a másik mindig szomorubb végzetének. Közel husz hónapi ádáz küzdelem megmutatta, hogy a győzelem koszoruját a mi zászlóink köré fonja a történelem acélkarja, az óvők, a hazugságok és hitszegés kalandor lovagjaié, mindig lejjebb hanyatlik, mintha a bűnhődés végzeteszerű sulya terítend diadalni szőnyegként a győzelmek lábai elé.

Soha nem áldozott még az emberiség annyi háborus szenvedést a békéért, mint ebben a rettenet katalizmusában. A kiszikkadt földből nem akar kinyílni a fehér virág, akárhogy öntözi is nemesek vére. A harmadik tél hava olvad fel, a harmadik tavasz ébred, melynek zsendüléséből a békevirág kipattanását várjuk. Békés tavaszi vetésre

várunk és a háború véres tavaszi aratására készülünk most is, ahogy a téli felhők szürkességét ragyogó napsugár tőri át reménytelen nappalokon.

A tavaszi aratás nagy kaszája megpendült már és szeli a rendet, ahogy az új hírekkel látjuk, a francia termőföldeken, a Gyözekek bércsei alatt és a flandriai síkokon. Nagy aratása van itt a halálnak, a német erő nekilendülése nyomán friss gyászkoszoru fonódik a gloire megtépett trikolorja köré. A hivatalos jelentések ezernyi foglyokról számolnak be és mintha a meghajtott fejfel bandukoló fogolytömegek mögött állna a vigyorgó kaszás, halálhőrgés, fajdalom haragig ki a sorokból, melyek ritkábbak és csüggedtebbek lesznek mindig, ha a teuton öklöl megfeszíti acélos izmait. A ritkuló és csüggedő sorok meddig bírják még a friss germán erő csapásait? Mikor omlik le háborus utkaraj jarihöz fal a történelmi lényeg harsanójának szavára?

Bizonyos, hogy a háborus világrend nem változik meg e tavaszon sem, a napkeletről suhanó friss szél újra magasan lobogtatja majd seifeink büszke, diadalis

színeit. Új harok, új győzelmek következnek. És a győzelmek földjén új áldozatok. Közelebb visznek-e legvégső célhoz. Ki tudja, mit beszélnek a végzet könyvének titkos hieroglifái?

Talpalatnyi föld se maradjon megműveletlen.

A kormány rendeletei nyomán a meggyökös alispáni utasítások meghagyják, hogy hasznos talpalatnyi föld sem maradjon megműveletlen, börtönlent. Helyes. Dolgozni kell azoknak is, akik itthon maradtak. Dolgozni kell, hogy megélhessünk, míg a kenyérkereső a határon küzd haszáért. Dolgozni kell, hogy a napi kiadásokat: lakás, fűtőanyag, élelmezés, ruházat, adó stb. fedezhessük, sőt, hogy a harcokos családoknak a sebesültek ápolására, a hátramaradt árva nevelésére neves céljaira is hozzájárulhassunk. Aki itthon maradt, segítsen elválni a mező munkáit annak és azoknak, akiknek apjuk, testvérük, fiuk, uruk a csatákon éltek, egészséget, idejét áldozza mindnyájunkért. Ne vesszen kárba semmiféle. Osszuk meg munkás karunk erejét, betérő falatunkat, hajlékunkat azoknak, kik ittmaradtak. Itthon is lehetünk tehetősegek és örökhöz mérten hősök. Mindenkinek a legszentebb becsületbeli kötelessége a szenvedőknek vigaszt és gyámolítást nyújtani

DIKUS DANI

utazása

Keleten, Japánban és Mandzsuriában.

— Humoros verses elbeszélés. —

Ira: Zombory Gyula.

IV.

Itt elmondódik Dani hősi tette és földissíttatása a „Hay” rendjellel.

... Két napig pihantunk, mert hogy várni kellett, Amíg vasuton új ezred érkezett. Nem japán, de muszka mor a hányan voltak, Ott a nagy térségen csak egy ligtek, lögtak. Éjjel vót, emlékszek, akárcsak ma lenne, Sátorban fekdűtünk, tisztak, szépen rendbe, Osizma vót a vátukos, takarónk köpönyeg, Mágis ugy aludtunk mint a tej, higgyenek. Eceer csak halljuk, hogy az alarmót fúják. Pörögnek a dobok, szólnak a trombiták. „Valami nagy baj van” — az egyik tiszt szözlött. Kimék a sátorból, hát szörnyű mi vót ott, Az egész ég alja, mint a földgödinnye. Piros vót, mintha az egész világ égne.

A sárka tengeren a nagy hajók égtek. Karfás meg torpedó röpáltak az égnek. A nagy melegségtől elsültek az ágyuk. Ellenség létünkre szinte megcsináltak. Azt a sok tengerészt, kik a sötét éjben, Ott vesztet örökre a tenger vizében. Az a sárgatenger mint a narancs olyan — Mit beszéltek? ... még a narancsnál is jobban, Olyan sárka mint a kikirios a réten, Szinte elbámoltam, mikor rajta jöttem, No csak azt akarom kihozni belőle, Hogy akkor a vértől nem látzott a színe. Piros vót az ég is, a tenger is szinte, Szinte kedvem vóna megfősteni kébbe. Ugy képzelték kendtek, mintha lepedőre, Egy tál paradicsom mártás vóna öntve, Vagy mintha az utcát végstelen végig, Szekszárdi vörös bor takarná az égig. Folyt a tengeri harc; kívül meg mi kezdők. A muszkat ahogy csak bírtuk, ártuk, vertük. Én egy muszka tisztól a lovát elvettem. S egyszeribe fönn a nyeregbe termettem; Fordálltam a nyergen, ugy mentem előre, A japán utánam s ordította egyre:

Banzáj! Banzáj! Banzáj! ... a muszka nem tudta, Nem-e nyíllott meg a pokoloknak a torka? ... S valamennyi ördög mind ő rája támad, Mind észét vesztette a ment az éjszakának ... Mi meg a sarkában; levertek egy szállig. Egy élő nem maradt köztük pirkadásig. Akkor éppen hó volt, s ott a fehér tájon, Havertek akár egy holt a hidog ágyon ... Reggel, osta utái, hogy raportra mentünk, (Persze a csatától estakosak lettünk.) Nögi megdöcserte az egész tisztikart, S kérdezte: ki volt az, aki állva nyargalt. „Hincsu”, mondtam neki már akkor japánul, (Én!) mire ő ki vett selyem tarolyából, Egy nagy metálját s a mellomre táta, S az adjutánsának tisztént kirendelte, Hogy száz arany legyen adva rögtön nekem, Aztán kinevezett vice tábornoknak, S hadjelentést írt rólam s császárnak. Nem Ferenc Jósának, a japán császárnak, Aki sírgölyözött hogy Tóki-Óba várnak. Sajnálom, hogy kendtek a metáljátam, Nem láthatják, mert hát valamit látnak,

az olaszok a szerb hadsereggel együtt fogják Albániát megvédeni az osztrák-magyar offenzíva ellen. Lehet, hogy egy is volt. Most azonban Olaszország az albániai terület felé. Durazzóból ki kellett költöztetni, egyelőre Valonát tartja, amíg a bolgárok ostromra annak fölszámolására fogja őket bírni, hogy Valona lényegében sem fontos az olasz érdekekre. Ezt a második stratégiai visszavonulást pedig az olaszok meg tudják csinálni a szerbek nélkül. Sőt; minden visszavonulásnál könnyebben megmenekül inkább alkörülük a tolongást.

Bzaloniki körül, ugy létezik, szintén nem szerződötték a lerongyolódott, éhes szerb hadsereget. Ott az angolok és a franciák a hosszú, lehetőleg kényelmes védelemre rendezkedtek be, a szerbeket inkább az előnyomulásra, a drótakadályok áthidalására akarják felhasználni.

Mi lesz hát velünk? Kérdik Pászics és Sándor herceg a franciáktól. Szerbiába vissza nem mehetünk; helyzetünkön sehol se akarunk bennünket tartani; legálább vigyenek harcba bennünket, hogy jó lakottan és meleg ruhában pusztulhassunk el. Vigyenek Verdun alá, talán es kedvező babona lesz a visszondéknak ítélt vár sorsára nézve. Vagy ha nem is: milyen felülés lesz a német hadseregre, ha a meghódított erődök során keresztül a várba bevonnak és ott a franciák és angolok helyett egy csomó szerb katonát talál. Vagy vigyék őket a flandriai frontra, telepítsék át az orosz hadseregekre; használják föl hadtámaszpontokra, hídrészecskékre, vonatparancsnokagokhoz, munkás osztagokba, kórházi mozdulatokhoz, internáltak őrzésére, de valamit, monstieur, ezal a hadsereggel tenni kell!

A bukott és bukásukat felismerni nem akaró

nemzetek sora ez. As meg hagyján ha a földnélküli ország-uralakodója külföldre menekül, csak azért, hogy tovább is királyank érezhesse magát. Hiszen az illuzó a papirkoronával is uralkodói gögőt illeszthet valakinek a fejére. De a hadsereg, a hadsereg? A hadsereg amelynek az a hivatala, hogy a hazát védje, a hazától rég meg van fosztva, és most úgy érzi semmi egyéb, mint fegyveres eselőd, akinek ott kell a véres es veszélyes munkát vállalni, ahol uralkodójának kenyéradó gazdája követelni fogja.

HIREK.

A huszas tiszteknek.

A Hadsegélyző vezetősége Bugach Aladár huszas ezredparancsnokhoz a tisztek részéről küldött 550 K-ért a következő közönség sorokat intézte:

Nagyságos Ezredparancsnok Ur!

Nemcsak minket, hanem városunk egész társadalmát meghatotta anna nagylelkűség, amellyel a vitéz huszas ezred küzdő tisztikara a Hadsegélyző némes céljának elérését nagy adományával megvalósítani törekedett. A vért és ártat áldozó, küzdő tisztikar eme ténye előtt csodálatlalt állunk meg. Az önzatlanság és áldozatkészség párját ritkító jelensége ez, amelyért a Hadsegélyző hála közönségét megfellelő alakban tolmácsolni alig tudja. Hőseinkkel szemben csak csodálatunk fogozódik, amikor a harcok tőrtében sem feledkeznek meg arról, hogy a haza védelmére a verálázaton kívül még a társadalmi segítő működésben is példát adjanak nekünk, kik

az otthon kényelmében élünk. Magasabb tettük előtt, mikor csodálkozva a hálaikodva állunk — telteknben az es óhaj kél életre, hogy vitéz husza harcoló tisztakarunk legényiségével egyetemben a végleges győzelem dicőségével térjen vissza a hadak útjáról.

Hazafias üdvözléssel

Farkas Vilma
a Hadsegélyző vezetője

Kérelem

a magyar társadalomhoz.

— Az egyetemi rektor felhívása. —

A budapesti kir. magyar tudomány-egyetem a haretéken hősi halált halt, ott szerzett betegségeiben elhunyt, az életét, hadi fogdába jutott, kitüntetésben részesült a általában a hadi szolgálatra bevonult fiatalnak emlékei önkönyveiben és más más módon megörökíteni kívánván, — a magyar társadalom támogatásához fordul, hogy es adatokat lehető pontosan összegyűjthesse.

Az Álma Mátér nevében felkérem a hadba-vonult budapesti egyetemi ifjak arúit, testvéreit, rokonait hozzátartozóit és jóbarátait, hogy az általános mozgósítás óta katonai szolgálatot teljesítő budapesti egyetemi hallgatók nevét, a születési év, hely és az apa nevének, nemkülömben fakultásuknak megjelölésével, a csapatotest ahol szolgálatot teljesítettek; a katonai rangfokozatot, a melyet legutóbb elfoglaltak, az esetleges hősi halál helyét és idejét a haretéren szerzett betegségekben történt elhalálozás napját és helyét, a halálfogásba jutás, vagy elhunés helyét és idejét és az általuk kiérdemelt kitüntetések

hogy a közmondás szavai szerint: betörök a fejem — de, mert még nincs itt annak az ideje és én nem szeretek semmit sem elhamarkodni. Azért hát jöfrelém, alkalomadtán ez is sorra kerül s ne lepődjenek meg, ha egy-kis Kolumbus féle fölfedezéseket csinálók. Hogy azonban némileg megnyugtassam a kíváncsi kérdésközdőt, hát megugom: nemcsak, nem monultunk, de még csak nem is ádultunk — jülhet a humánusan érző és gondolkodó katonai vezetők által a szónak legtágabb értelmében vett: mentőre vagyunk idekölre, — ugy annyira, hogy nem egytől hallottam, hogy szivesebben lenne a haretéren ha csak egy kissé egészséges volna, mint itt, az „ugynevezett” ádúloben... De mondom erről majd később...

Most nem akarok panaszkodni, — no meg félek hogy amilyen hangulatban vagyok, nagyon igazságos találnék lenni, mely körülmény feltétlenül szigorú státiális intézkedést vonna maga után, én pedig nem akarok olyan kegyetlen lenni, hogy az érdekelteknék ne adják időt eloquentier védekezhetni.

Most idő és hely szükében elmondok inkább egy kedves epizódot a mi egyhangu életünkben — mondhatnám történetnkéről — mely egyttal bevezetőül is szolgáljon a többi eseményeknek.

Történt az Urnak 1916-ik esztendőjében, még pedig február 19-án, — tehát nem in antiqui temporibus, mint az iniatálé után hinné az ember, — hogy Anday Feri színművész s a kolozsvári nemzeti színház v. tagja) jelenleg ádúlob harsos, Dombay gánder, a sokat megbüroelt legtohosor denunciat

nemes szívű ur pártfogása és áldozatkész anyagi támogatása mellett jétékonyoélu nagy műkedvelő színelőadást rendezett Siófokon, az itteni Vörös kereszt javára. Igen ez megtörtént, sőt megtörtént az is, hogy — bár egyesek kézzel-lábbal kapálózva örült agitációt fejtettek ki, hogy az előadást sikertelenül tegyék — annak érkelesi és anyagi sikere egyformán meglepően fényes volt. Cirka 400 K folyt be ez uton, amit a Vörös keresztnek juttattak. — Hát még az a sok taps, zugás, a cordina honrótszöri fölhuzatása, mellyel a k publikum nagyörülte az amateur művészeket! És méltán, mert a szereplők ugy játszottak, mintha valamennyien Thália avatott papjai és pappói lettek volna. Tagaghatatlan, hogy a szerepek jól voltak megválasztva s nem kellett psychologusnak lenni, hogy észreveggyék, hogy mindnyájan szívvel-lelkekkel átértékelt szerepüket. Egy gondos, mérdőt kezekkel s ritka ízléssel összeállított eszokor volt, melynek illata átjárja a lelkeket s behatol a szivekbe...

Első szám Molnárnak: „A szerelmes anyós” c. vigjátéka volt. Közismert dolog, a tartalma tehát föliszagos. Kiténben alakította Anday Feri a kutyamosóból lett fiatal após szerepét, kifogyhatatlan humorával, szellemes Göre Gábor féle kiszólás-ival könnyekig megkacagattsa a publikumot. De már is többet mondanom róla, mint akartam. Ő színész, elvártuk tőle. — Goldberger Ferenc ur, a V. K. gondnokja ugy rettenetes kapitány szerepében, mint magán számaiban: biztos fellépésével, könnyel modorával és kedves bohóságával gyakorolt műkedve-

lőről tett bizonyosságai, azért őt sem dicsérem tovább.

Második szám „A dalárdisták” c. 3 felv. bohózat volt. Minden műkedvelőnek kiváló szerep jutott tehetségének érvényesítésére, de a legszebb szerep mégis Balogh Erzsikének, Balogh István d. v. ellémör ur bájos hűgának jutott: Lina. — Bobzay városi tanácsos nevelt leánya — kit ideges, folyton képlöző nagyneve sajtáságos fantasztikus elyek szerint akar nevelni s megremeg arra a gondolatra is, hogy egy fiatal emberrel beszéljen, míg végre egy komikus fordulattal ő maga adja a „rettegett farkas” karjaiba. Külömben csupa helyzet kórikum az egész, s ez a dolog rezstüméje. Erre a szerepre jobbat nem is találhattak volna Balogh Erzsikénél. Olyan könnyédn és természetesen. annyi mégtértséssel s oly sok benső érzéssel játszott, mintha csak az életben a sorstól neki juttatott szerepét játszotta volna...

Ugyanazt elmondhatjuk különben a jöbbi szereplőkről is, különösen G. Kaszás Charisse és Kaszás Giitta urhölgyekről. De ha mind-egyikét külön-külön ennyit foglalkozom, sohasem lesz vége, annyi szépet és jót lehetne rótuk elmondani. Még csak Karpelész Lillikéről, akarok röviden megemlíkezni, — de csak röviden megemlíkezni, — de csak röviden, mert oly szép, oly elragadó volt, amint a pódiumon bájos alakjával, megkapó kedves közvetlenséggel megjelent, hogy minden tehetségem eszerben hagy, ha őt jellemzni akarom; de elmondott helyettem Anday mindent, mikor őt a színpadon e néhány szóval bemutatta: „Engedjék meg a t. Hölgyeim és Uraim, hogy bemutassam a haza legszebb virágát!”

vonatközvetítő pontos és megbízható adataikat a budapesti kir. magyar tudományegyetem rektori hivatalával (IV. kór. Egyetem-tér 1-3) közölni sziveskedjenek

Budapesten, 1916 február hó 25

Haszánia tisztelettel:

Beöthy Zsolt, rektor

A fokos.

Jelentés az északi harcterről.

Neves szerszám volt a fokos a magyar ember kezében a régi időkben. A puszta fia ma is megőrizte a fokos viselőit, s ezzel mutatja meg nem egyszer, hogy ki a legény a csárdában. A Hadvezetés most ez ősi magyar támadó és védő eszközlőviszonyul a málta s amin értesülünk, fokosai szereli fel a magyar csapatokat. Először — mint tudósítónk írja — a huszári honvédeknél Bukovinában levő hetedik századát szerelték fel fokosokkal. S mi történt? Másnap már mindgyik honvéd kezében ugylért a fokos, akár a motolla. Gyönyörűség volt nézni, mint kezelték; mint forgatták. Mintha magyar lelkekbe a régi virtus szállt volna be, a mikor az ősi szerszám kezükbe jutott s az apák szelleme, hadakozó kedve éledt volna fel, mind hős volt egyszerre — a muszka — mintha megérezte volna — hogy a magyar kézbe visszatért a régi harci eszköz — megremegott félelmében a fokos előtt. Gyorsan jár a fokos nyomában a halál. A szorongóhalmokban olykor a gyorsaság rovására ment a szúra. A fokos azonban pillanat alatt más-más muszka feje lő be. S ha szorongóhalmaink félelmesek voltak addig is, fokosrohamaink még elviselhetlenebbek lesznek az ellenség előtt. Mert eddig még egyet szunt a bajonettel addig most fizet be a fokossal. Így járunk a világháború korszakában a multak megjájjára jó szöveg-egésért. S a fokosban azt találtunk.

Verus.

Elmult a farsang.

A máskor oly zajos, vidám és hangos napok esendős rettegés között öröklődtek le, mely adva a máskor is szürke-bőjűnek a búbanát idejének

A gondatlan ifjúság vidám mulatozásaitól s a hangos muzsikától zajos báliernek korházakká alakultak át, hol anyagi társalmi adó szivék és kezük gondozták a harcterről visszakerült nyomorék sebésztelket.

A tánc helyett fájó sóhajtások s a betegek jajzava hangzik, míg kint a harcter-ken a világ legnagyobb gyilkoló szerszámai okának ezer halált a uzenz-t virágaira, díszre, szín jávára; addig itthon az átív maradt apróságok remények öveikért.

Oh! hány ifju, ki rózsás álomk közt ringott, — kifejtve a jövőt, — immár ott nyugszik idegen haremzőkön, hány özvegy, anya, hitves s testvér vár — ár hasztalan, keserű könnyeket hullatva?

S e rettenetes nagy mólch vajjon mikor telik be? Mikor elégei meg telh-telien gyomra a sok millió ádozatot, kiknek véré már alig bírja beszívni a föld, m-ly bizonyára más cöböl törcsintelt.

Uram! Mikor elégeled meg, mikor esél köze háthatós szavad, hogy az emberi gyalázatos állatiaskodásnak vége szakadjon a egy szebb örömetelibb tavasz köszöntés az immár elége bünhődött emberiéget. melynek bizonyára más hivatást tartogatsz a sok vértengerrel öntözött ártékén.

— A sümegi áll. realiskola igazgató-sága kéri hadbavonult volt növendékeit, vagy azok hozzátartozóit és ismerőseit hogy vele a következő adásokat közölni sziveskedjenek: Hadbavonulása előtt mi volt polgári foglalkozása? Mely erredben és milyen rangban szolgált? Kapott-e és milyen kitüntetőit? Ha elesett, hol és mikor?

— Halálhír. Fleischer Miklós született Grünhut Elia t. hó 6-án, boldog házasságának 3-ik évében rövid betegség után Bécsben elhunyt. — A megboldogult temetése ma délután 3 órakor volt a nagykanizsai izr. sírkertben levő halottas házból. Áldott legyen emléke.

— Köszönet nyilváníttás. Mindazon hölgyeknek és uraknak, kik közreműködésükkel fáradozásunkkal a Hadségélyző társulatjának sikerét előmozdítani szivesek voltak, köszönetünket nyilváníttuk.

Továbbá hátasán közölnük városunk lelkes hőlgyeinek kedves áldozatkészégét a sütemény adományozását illetőleg A Polg. Egylet vezetőségének a terem díjjalan átengedését — S mindazoknak ezer köszönetünket nyilváníttuk, kik pódium, szék, asztalok, abroszok, edények, avószekők és bármely legesekélyebb adomány díjjalan átengedésével lehetővé tették azt, hogy a nemes célra nagyobb összeget fordíthatjuk.

A Hadségélyző.

— A nélkülözhetetlen fákó. Mint ismeretlen, a gazdák a szükségés mezőgazdasági munkák elvégzésére a katonai nyilváníttókkal lappal ellátott lovak ideiglenes felmentését kérhetik a katonai parancsnokságtól. Egy földesgazda erről a rendeletről értesülvén, a lova felmentés szükségességét igazoló hivatalos írás alapján a következőképen kérte a „Fakó” felmentését.

„Tekintetes Katonai Hatóság. Alulírott azon irányban keresem meg a Nagyikintett Katonai Főparancsnokságot mely szerinti bátorkodom azon kérésemet fölmegszólni, hogy a csatlótt okmány megerősítése értelmében az abban levő „Fakó” nevezett lovatam — lévén kenyérkereső jobb kezem — a katonai szolgálat alól megrokkant állapotára való tekintettel, melyből fogva egy hiányzik, mint az aszony a házánál, egyszer és mindenkorra, mint kiszolgált, megamfajta véu esonot szabadsággalva, mentésíteni meltoztassanak, amelynek várandóságában vagyok a Nagy-ágos Léavató Bizottságnak illő tisztelettel J. P. kiszuperált kivítés.”

— Az analfabéta tanfolyam vizsgálata. A jn. kir. 20. honvéd gyalogezred lábadozó-osztályában rendezett analfabéta tanfolyam vizsgálata f. hó 11-én, szombat d. u. 3 órakor, melyre a t. köszönettel szivesen látják.

— Ismét pusztít a járvány. Ugy a sarlah, mint a disterbix ismét pusztít a fiatalok között, sőt napról-napra a felnőttek körében is mind jobban elharapódik. Óva intjük a szülőket, hogy gyermekel-

ket lehető melegen öltöztessék a beteg társak létegetésével okvetlenül elülták.

— A oskátornyal vonatkiniklás folyása súlyosan megrögtült személyzet tagjai alapos orvosi vizsgálat alá vetették, mely kiderítette, hogy az illetők semmiféle belső sérülést nem szenvedtek. Bár a zuzóások minden egyénél súlyosak, de gyógyulásuk, ha tán hosszú idő alatt is, de biztos.

Mint olvasóink értesültek a vizsgálat a dolgoban megindult azonban, hogy a balcséti kiterhel a felelőség, az ideig még megállapítást nem nyert.

— A szappanuzsora aszertelenségeit nemcsak a vidéken, de a fővárosban is arra indították a vezető köröket, hogy az irólatos tulkapókat kat megnyírálják. Szakértők ugyanis megállapították, hogyha a szappan dísznázóirból kéntal, akkor is a szakértő szerint egy kilogramm aszíról 9 kilogramm szappant lehet előállítani, melyet, ha bármilyen költéses áron állítanak is elő, akkor is 4 k. 30 fillérben jól van megfizetve. Mindenesetre kívánatos, hogy ne csak a főváros, de a kormány maga is utját vágja a szappannal szűtt szabad uszonának, mely a tisztaság és így az egészség szempontjából is nem csakely jelentőséggel bír.

— A krumpli utolsó átállója. A háboru alatt olyan ragyogó karriert megfutott krumpli március 1-ével elérkezett dicősege utolsó átállójához. — Az ősi országos árszabás szején ugyanis egész március 1-ig emelkedő árkál állapították meg a krumpli számára. Az étkészai, nevesítosen a rózsáhozpohely magnum, killi, továbbá a sárge béja és lusos borganyéért a tavalyi év október 31-ig kilenc korona volt az országosan megállapított legmagasabb ár, a mely novemberben 50 fillér, január és február hónapokban továbbá 50 fillérral és most március elsejétől az utolsó 50 fillérral emelkedik, vagyis szerdától fogva 11 korona az árkátár; minden más burgonyára nézve december 31-ig 8 K. azontúl 9 korona a maximum. Rekvirálásul az árk egy koronával olcsóbbak. Ausztriában is emelkedik a burgonya ára március elsejétől fogva, még pedig 9 koronáról 9 korona 50 fillérré.

Szerkesztői üzenetek.

N. E. Tábori posta 50. Vését megkaptuk. Legközelebbi számunkban sorát ejjük. Sok ádvólettel.

Többeknek igazuk van. A jelentés hiányos volt. Sokan érdemet szerettek a megemlézőre és a dícséretre. De az erdőből nem láttak a fát. Tényleg kihagytuk Plihal Bóskót, Szigethy Babát, Imrek Magdát, Récz Jankát, Stern Jankát, Faber Mikát és Anaszt, Hudi Arankát, Jozifovics Micit, akik egész délután farsadotat a teaset rendezésében. Hibánkat jóvá tesszük kőnyel jelen sorajkkal, részint a jövő dícséretre könyveljük el.

F. Tábori posta 313. Nem mind arany. Jól tudjuk mi est. De mikor a világ est akarja, hogy megesséljük. Már pedig — volent non fit iniuria! Csak borja az igát, aki türi.

Z. Gy. Margitta. A sajlóhiba okforolthetetlen. Tőreksztünk javítani, de hát sokszor megtréfálja a szedő — a korrektort a sajtó ördöge! Sok ádv!

„BERLIN”

HAJNALI SZÍNHÁZBAN

Minden nap tartatik előadás a legérdekesebb és a legválogatottabb műsorból van összeállítva. — A „BERLIN” színház agilis igazgatója, hogy az előadásokat még érdekesebbé tegye, egy új modern, a mai koroknak megfelelő, legújabb szerkezetű vetítőgépet szerelt be, miáltal a képeket még sokkal azobb és tisztább kivitelben mutathatja be a n. tisztelt közönségnek. A „BERLIN” mozgószínház előadásai nem szorulnak dícséretre. Ezt csak látni kell mindenkinek. — Hiszenek és reméljük, hogy a t. Közönség az igazgatóság fáradságát és áldozatkészségét az előadások tömeges látogatásával fogja honorálni.

Irodalom.

A pápaválasztás jogtörténete és tételei joga. Irta: *Lukács József*, jogi tanár. A vasok munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekesebb és tanulságos olvasmány, amely míg egyrészt szigorúan tudományos, másrészt könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúraber tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

Uj Idők. A világháború legnépszerűbb krónikása, irásos és képi az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világháború történetét, azt mind olyan látványos képekben érdekesség, művészi stílusú és költői ízlés jellemzi. Hozog Forrás hetilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktuális közleményekben, elbeszélésekben és regényekben is egyaránt a szépirodalom ápolója. — Előfizetés: 600 pengőre 5 korona kiadói díjjal, Budapest, VI. Andrássy-ut 16. sz.

Magyar Kereskedők Lapja — Kormo-Alfréd lapja. Hárminchatodik évfolyan. „Vállalkozók és Iparosok Lapja” melléklettel. Magyarország és legnépszerűbb kereskedelmi szakfolyóiratja immár harminchatodik évfolyamába lépett. A Magyar Kereskedők Lapja” hatodik 3. évfolyamában jelenik meg. A „Magyar Kereskedők Lapja” szellemi tudósításai előrendű forrásból valók és a legújabb kereskedelmi hírekről öngy. a Magyar Kereskedők Lapja” utján lehet értenni. A „Magyar Kereskedők Lapja” előfizetési ára rendszeres mellékletével együtt egész évre 20 K. félre 10 K. negyedévre 6 K. Előfizetéseket a kiadói hivatalba: Budapest, V. Sas-utca 13. számú előfizetői irodára.

MILKA

Suchard
KITÜNŐ ALPESI TEJ-
CSOKOLÁDÉ

ROVAS

Vezércikk

Világháború

a legjobb tájékoztató magyarázattal és térképpel

Közgazdasági rovat

Napihírek

naponkénti szemlézések

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAPNAK.

Vasárnaponként két közkezdveltségű mellékletet ad az AZ UJSÁG. Egyik: „Az Asszonyok”, a másik a: „A Gyermekeknek.”

Aki a világháborúról és egyáltalában minden eseményről, színházról, művészetről, irodalomról bőven és megbízhatóan értenni szeretné, az az AZ UJSÁG-ot.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 32 korona.
Félévre 18 „
Negyedévre 8 „
Egy hónapra 2 K. 80 f.

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest.
VII. Rákóczi ut 54. szám.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, mint hogy ne kessünk egy pillanatra sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetői rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jellemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ vaknak az

ALAMIZSNAI

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokból és névjegyekben
Nyomatványok izéles kivitelben jutányos árban
gyorsan készítettnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomatványok
nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-ter 1
Telefon: 182. — Hirdetések díjazásában az alábbiak szerint.

Felülső szerkesztő:
Erős Sándor

Főszerkesztő:
Kemény László

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félre 5 korona, Ngyeztetve 2 korona 50. fill. — Egyes száma Ára 10 fill.

A F. M. K. E.

háborus gyermekkertjei.

Ma, a mikor az egész országot áthatja annak a gondolata, hogy a háború győzelmes befejezésének egyik főfeltétele, hogy az országnak megmunkáltassék a földje és biztosságtassék mindannyiunk kenyere, Craus István Nyitra megye főispán kormánybiztos, az egyesület elnökének kezdeményezésére életre való mozgalmat kezdeményez a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület. Mőzgalmanak az a vezető gondolata, hogy miután az ország férfi-közönsége a harctéren teljesíti a kötelességét, az asszonyra hárul a föld megmunkálásának a kötelessége.

Az asszony hazafias készséggel teljesíti is ezt a kötelességét, ha viszont a társadalom addig, a míg ő verejtékes munkáját végzi, gondoskodik a gyermekei felügyeletéről, hogy azok föl ne gyujtsák a házat s pusztulás veszedelmébe ne ujjssék a községet.

A F. M. K. E. elnöksége mindjárt a kérdés megoldásának is megadja a kulcsát, a mikor fölveti az eszmét, hogy a míg a

osáldányák mindnyájunk kenyéréért munkában állanak, azokban a községekben, a hol óvodák nincsenek, gyűjsék össze a gyermekeket (például a májustól-októberig szüneteltartó iskolákban) és tartsák őket reggeltől-estig felügyelet alatt, a míg az anyjuk haza nem tér a munkából és át nem veheti ismét a gyermekeit. Az iskolát mindenesetre ingyen engedi át erre az istenes ólra az állam, a község vagy a felekezet.

A felügyeletet szintén ingyenesen elvállalná a község intelligenciája fölíválva vagy az iskolai szüneteltelvező tanító vagy tanítónő, legrosszabb esetben pedig a község előregedettt és munkaképtelen lakossága. Az intelligencia végezné a gyermekek szellemi és lelki vezetését, a község öreg és munkaképtelen lakossága pedig a gyermekek személyi (tisztasági stb. gondozását).

Élelmezést pedig szivesen ad a gyermekeknek az anyjuk vagy a hozzá tartozók vagy pedig a község mel-gazivő lakossága, a melynek bizonyára mindig lesz egy-egy kanálka levele vagy főzeléke a szegényebb gyermekek számára. A F. M. K. E. elnöksége már meg is kereste a működési terü-

letehez tartozó vármegyék egyházi és politikai hatóságait, a felvidéki püspököket, főispánokat és alispánokat, hogy hatóságaik területén lehetőleg sürgősen szervezzék meg ezeket a háborus gyermekkerteket, a melyek a társadalom minden újabb megterhelése nélkül, megadják a családanyoknak a lehetőséget, hogy a harctéren küzdő főkak helyett családjaiknak és mindnyájunknak a megélhetés főfeltételeit megszerzhessék.

A F. M. K. E. elnöksége meggyőztetésének venné, ha ezt a tervét a háború közművelődési egyesületek s a működési területén kívül álló vármegyék egyházi és politikai hatóságai is magukévé tennék.

Halálos spekuláció.

Kisúf élmélkedve néz át az ember az Oszmán. A jensegi az európai emberek véleménye aláír, de hatalmas ösztönet, nagyserű zseleti érdekét, gyakorlatos gondolkodását, okos nyugalmát minden vonalon elismerik. Az európai háború irratatos feszítő erejét is a szabadság országa egy-kettőre oszálította a gyári transzmissziós szíjait mögé. Az övilág véres sebekben vergődik, Amerika pedig, a nagy, a sem-

ÜTKÖZET.

Nagy, szorongó, vad vizek felett
Kábán, álétlan, félve evezek . . .

Amin! átsuhan
Velem a tutaj,

Haból-habzsolva örvényben, zugban
S a viharok ós öllebe surran,
Pokols zajban, leverő lábzan,
A harcok lelke — (kinyitva, tártan) —
Borzalmaiú bugja.

Örvénybe fordul . . .

Szilajon, orvul,

Támadnak, törnek, gyilkos hubok . . .

Órákig tart el a rémes chaos,

Míg azur égen nevelő fátylak,

Borzalomkapun bilincsre zárnak . . .

S a bús borzalom,

Lágyan áthajol,

Lázás hitek tündöklő színebe,
Minőt felkelő nap lép az éjbe!

És véres győzelem hajol fölém!

Vad vizek helyett diadal ölen,
Ring tulajom tova.

Nemess Ernő.

Az utolsó karácsony.

Hideg zimankós téli este volt. Sűrű nehéz hó-pelyhek szállingóztak a levegőben, aztán, hogy leestek, szép tiszta fehér fátlyallal vonták be az apró tarka házakat, meg a meredek keskeny síkatorokat. Mintha a természet is ünnepi ruhába akarva öltözködni a holnapi napra, olyan szaporán hullott a hó.

De csak az a néhány száz bújdosó magyar látta ilyen poétikusan a havazást, a kik számkivetett urukat híven követtek az idegen házába, hogy ott vigasztaló legyenek, mert a helység mohamedán lakossága vajmi keveset tudott arról, hogy holnap örömtünetpe, karácsonya lesz a keresztény világuk.

Nekik csak olyan közönséges nap volt az is, mint a többi; azal a néhány száz emberrel meg ugyanakkor nem sokat törődtek, a kikről csak annyit tudtak, hogy valami nagy csapás újtó el őket a hátszélből. Mit báulták, hogy munkában, vagy pihenésben töltik a napjaikat? Legföljebb néha megbámulták őket és a legtöbbnek imponált is bátor, lovagias viselkedésük.

Thököly Imrének, a száműzött, rettegő "Kuruckirály"-nak hűségese magyarjai voltak ezek az ifjungenbe szakadt derék katonaik, a kik szivesebben öltök urakkal és fejedelmekkel a neodómiai száműzöttök keserű kenyerét, mint odahaza a cukrosított kalácsot a török, vagy a német kezébe, mert úgy tartózták, hogy megölj az a magyart előbb-utóbb.

Örömmel indultak neki a csapós esti szélben, hogy urukat ádvözölhessék szerény, kópottás kábán hajlékában, de örömnük csakhamar aggodalommal változott, mikor meghallották, hogy megint beteg. Az utóbbi időben gyakran betegeskedik. A legtöbb ember titkolja ugyan előtűk, hogy baja van, de kedveseinek a jásásán van a beszédén, hogy nem a régi relettétellen hadvezér többé, a kit két ország rettegőit valamikor.

A mint a ház előcsarnokába szorongva várták

leges Unió kesetes arccal hirdet békét, szálltolt munióit és gazdagodott.

De védi a jogot is, a semleges polgárok sértetelenségéért. Az angol vagy francia rogyásig megakadt muniószállító hajók gőzös yankeek is indultak Európa felé. A tengeraljáró kapitányai nem tehettek látogatást az ellenséges hajók, hogy meggyőződjenek arról, van-e rajtuk amerikai polgár, mielőbb belelévik a torpedókat. — Egy-egy katasztrófa után felszolgált a newyorki-utca és Wilson elnök óvan nem csillította a szenvedelmeket, pedig minden lényen, becsületos és okos államférfiu azt felelhetette volna az igaztolt embereknek, hogy annak a semleges polgárnak aki a semlegesség előnyeivel élni is akar, nem szabad a maga semlegességét odaadni az ellenségek védőpáncól.

Wilson azonban nem vallott színt egészen mostanáig, amikor az amerikai kongresszuson szövegnyel került a német kormányak az az üzenete, melylyel alapos jeleket intéstünk mi is az Unióhoz, hogy március 3-tól kezdve minden felfegyverkezett kereskedelmi hajót megátáms és előlélyest. A yankee elnöki egyetemes rosz kezde lenni, ha nemcsak árúja van veszedelemben, hanem élete is. Nem is várt senki erre, az állásfoglalásra más választ, mint hogy: nem fogyvereznek fel kereskedelmi hajóinkat a nem utaznak fegyveres hajók. Wilson azonban, aki egész az utolsó ideig kétségbeesett erőlködéssel akarta eltilkólti, hogy az angol érdekek legyenek, most egyetemes felöltötte a fejét. — Az amerikai polgár jogait védi, aki olyan hajon utazik, amilyen-n akar és ha német befutásig olyan gőzöst silyeszt el, melyen amerikai utazik, akkor meg kell szakítani Németországgal a diplomáciai összeköttetést, ha mindjárt háború is lesz belőle.

Gratulálunk az Egyesült Államoknak, melyek

nek elnöke, ilyen hősi pózzal védi polgárai szabadságát; Wilson elnök választás előtt áll s ezzel a halálos spekulációval akarja növelni népszerűségét. A kongresszus most dönti el; vajjon a yankee józan-sága erősebb-e, vagy az elnök érteletes politikája, amely a magas személyisé és az angol érdekek kedvéért háborúba viheti Amerikát. Ma déleltől már arról érkezett híre, hogy az északra megállapodás jött létre arról, hogy csak Gore demokrata szenátor indítványát tárgyalják, amely eltiltja az amerikaiakkat, hogy felfegyverzett kereskedelmi hajók utazzanak. Ha ez a meggyezés Wilson álláspontjának megváltoztatást jelent, akkor a yankeekosság az utolsó pillanatban legyűrte az elnök halálos spekulációját s megmentette Amerikát a katasztrófától.

HIREK.

Dr. Hegedüs György dicsérete.

Nem egyszer adtunk hírt arról, hogy dr. Hegedüs mint századparancsnok — hogy teljesíti kötelességét a harcateren. Kitüntetett egyéniségéről, hősiességéről, pontos és lelkiismeretes parancsnokságról egy pár sor ímészt ideérkezett Nagykanizsára, szőlővárosába, amelyért dr. Hegedüs él, hal. S ez Hegedüs főhadnagy dicséretét hangoztatja. Felső elismerés, érdemek jutalma, egyéniség és a teljesített kötelességek dicsérete eszemű ki e sorokból, amelyek tartalmát örömmel tesszük közzé, mert városunk egyik igas fiáról szólnak, aki hazánkért már kétzeresét kapott s aki magyar szív és lélek szellem haza-szerelőtének most is jelet adja, amikor köztül felévo barnadiszor állja a család tiszét. — Parancsnokivonat

De ezt a körülötte állók szerepésére nem vették észre. Sokkal jobban megöröndözötték őket az örök véles értékű megnyugtató, sem minthogy ráérték volna annak az arckifejezését vizsgálni. Felcsillant szívükben a remény hiány biztató sugára hogy urukat egészségesen viszonlák. Csodálatos, mint a hogy jöttek, elváltak s néhány perc múlva már csak egy szolga maradt az előcsarnokban, várva az egykor hatalmas beteg parancsnavát.

De az most nem parancsnok semmit. Az orvosával beszélgetett és szinte követelt hangon kérte, hogy mondjon el neki állapotára vonatkozólag mindent igazán és őszintén, mert a szíriat akar intézkedni.

Az orvos, egy meglelt kora öszes férfi, a ki minden szavát a szilárd meggyőződés hangján ejtette ki, megnyugtatta:

— A baj súlyos, de nem aggasztó. Főleg az izgalmaságtól kell tartózkodnia nagyagódnak.

A kuruc király némán bólintott, hogy ugy fog tomlni, s mint tanácsolja. Az orvos még kirakta az egyik kis szestalkára saját készítésű gyógyszerait, külön választotta mindegyikűl a legközelebb elhasználandó adagot, azután mely alázattal meghajolt ura előtt és visszavonult laboratoriumába, hogy tovább kutassa, fürkésze a füvek és ásványok titkos gyógyító erejét.

Merőben nézett maga elő a ház ura, mikor egyedül maradt. Az egyszerű szürke falra esett tétovázó

sz. a. Eligazítás. — Dicséret Bár még nem volt alkalmam az öszes századparancsnokokat terv-könyvségük megfigyelné, de azok közül a kiket eddig láttam, különösen ki akarom emelni dr. Hegedüs főhadnagy urat, — állásában, de itt is a századában a munkakedvet, alárendelt tisztikarban pedig a vállalkozó szellemét megmutatta honostani! Kéért Hegedüs főhadnagy urak köszönöm és dícsérető elismerésem fejezem ki. *Bisfi s k.*, eszédes

Tyll apó iskolaja.

Már a negyedik osztályba tanfolyán fejeződött be a honvéd főhadzóban a esztal társalogzóbb eredményeij.

Szombaton délután volt a szép, meglehetősen ünnepes a laktanya mölletti baraktelepen. Nagyszámú s illusztris publikum jelenléte bizonyította az örög s jórészt rokonsági diákok tudása iránti érdeklődést.

Az oktadára szánt idő, a tananyag ügyének, mint az előbbi tanfolyamokon. Csaknem szünet nélküli munka kellett ahhoz, hogy annyi tárgyból s oly alaposággal előkészítheték a hallgatókat, amint azt tapasztaljuk. Különösen lebbelése volt a földrajzban szerzett jártasság, még tórképekkel a rajzok az örög; kérges tenyér magyarak, amikről az érdeklő iskola vezetőjét Kötés Dosa áll: tórképekben tanári illóli.

A vizsga befejeztével a hallgatók egyike egyszerű, korectelen, de halás szívből jövő szavakkal mondott köszönetet Tyll szíriatának, ki jószáival lehetővé tette nekik azt, hogy a sötétségben a világosságra jussanak. Esztán értekes jótételek kiadására került a sor s a 18 ember, ki megköszöni, sietett megírni a történetet esztaljának.

tekintete s annak egyszerűen monolton szürkelege az emberi élet egyformaságot juttatta eszébe. Egy s sorsa mindenkinek, bármilyen kiváló volt is a többiek között. — az elmulás, az örök megismerés.

— Elmúlni? — halkan rebegte magában s hideg rázkódás futott végig testén erre a kétségbeeső ridet értelmű szóra — Elmúlni örökre, mikor még oly sokat kell tennie, hisz úgy kívánja a eszenedő haza az elnyomott magyar nép érdekében.

Ez a bátor katona a ruttogett kuruc király, a ki már annyi emberi lélek kitöppenséget látta a bombából ágyuk felszökkelő lárájának közepette, a vakmerő hares, akit a zenai csatlóer halottai között, mikor tetészakált telelve meghusodott, minden percében eltaposhatna volna az ellenség savaival, most főt a halálról, az örök elmulás gondolatáról. De csakhamar eltűntek rémes gondolatái; a mint meglátta lára esett tekintete. Egy falán függő apró kép volt az egész, a mi így megirgasztalta. Egy egyszerű kezdetleges festmény a későbbi II. Mátyás Hunon erdélyi fejedelem képének. Majd megvált az álmagyar hazát a némettől is, meg a török alattvalótól. De még hat bizott benne, hogy még ő is meggyógyul batorította az aranylág fiatal életkor, hisz mindössze alig volt még nevévelélt esztendő.

Eszébe jutott, hogy levelet kellene írni a fiának. Odült az íróasztalához, de nem bírta kihuzni a tőhez tölgyfafeket. Mikor az örög Mátyás mester látta a hiába való erőlködését, eszelges folyamadott:

a hírt, mely őket uruk egészségi állapotáról megnyugtatta, meglepetést rajtuk, hogy megmozdultak úmr a viszontagódtak, a csapát és a néklőzést. Akárhány volt köztük, a ki már százszor is szemközti nézett a halállal s vakmerőben megküzdött a legborzasztóbb veszedelemmel is.

És most isgattottan bár, de eszedesen, egyetemes szót se ejtve szorogott a keleties berendezésű előcsarnokban a csatló lárján, harsolás népe, senki nem mozdult meg helyéből, hogy zajt ne keltsen a szűppedékony portos szönyөг a lába alatt.

Minden perc órájuk teltszett a várakozásban és nyitáha, valami erőszító nagy munkában kifáradtak volna, oly hangosan tört, elő koblat, melyéből az elfoglalt, lélegzet, mikor a fejedelem szóból kilépett és férfit megpillantották.

Mátyás mester volt, a kuruc király legmeghibebb embere.

Telteszt egy kedvveléggel lépett honfittársai közé. Azok utat nyitottak neki, hogy a csarnok közepére juthasson, ezán egészen körülöglötték. Mindegyik szerelgett volna biztost tudni, de egyik sem merde megkérdezni az örögöt, mert féltek a feleletétől. Ónak néztek; némán, hosszasan.

A jószágos örög megértette agóadó nézésüket és igyekezett megnyugtatini őket: — Még biztost nem tudunk, de reméljük a legjobbat. Azt mondta az orvos is.

Látszott rajta, hogy maga sem hisz szíriatban.

Jaj, ez a drágaság!

Minden kommentár nélküli közöljük az alábbi levelet:

Szerkesztő ur

kérem az Isten is megáldja, ha mindennap eszavartozni azt a hallatlan áremelkedést, amelyre nap-nap után érődünk. A sok ezer, meg ezer fix-ből nyomorgók nevében kérem, írjon mindennap arról, hogy folyton emelik az árakat, nap után drágább lesz a cipőtalptól kezdve a fogvájóig minden. Írjon kérem addig, amíg észre nem veszik a mi tönkrementjeinket, amíg nem jön valami olyan rendelet, amelyet meg is kell tartani, amíg meg nem indul az áremelőző kemény sere a mi költségbejűlő nyomorúságunkon. Mert a mi helyzetünk már igazán katasztrofális. Végképpényül dolgozom, hogy meg tudjam keresni a családom fenntartásához szükséges pénzt. Ha hosszabb volna a nap, még több mellékes foglalkozást keresnék, ésontig bőrig dolgozom le magamat, mert így képtelen vagyok megélnem. Pedig úgy élek családommal mint Toldi Miklós Józsa még így is nélkülözés az életünk.

Az élelmiszerrel már ne is beszélnék. Ha cipőtalptalpra kerülünk, belebőszülünk a gondoskodásba: mi lesz most? Egy talpaldó 14 korona és nekem még gyermekeim van, a feleségem, cipője is csak elszakad, meg nekem is két lábam van, de már majdnem cipő nélkül. Ha nagyművészi ideje érkezik szinte belezavarodik az ember a gondba. Mit csináljon? Egy darab szappan 1.30 korona.

Ha ruha kell, ha más kell? De mit is utasítanak Szerkesztő urat. Egy szerkesztő bele fogok örülni a gondba.

Ötletbe, azonnal a katonaszerkesztő ur, ha elköszöredésben elgondolom: egész nap mint egy

— Nem nyílik az könyörgőm alászan, mert kulcsosai van bezárva. — ezzel feleletet sem várva odalépett, megforgatta a kulcsot a sárban, mintha csakugyan csukva lett volna és könnyedén kirántotta a fiókot.

— Így már értem. Azt hittem, hogy annyit erőm nincs már. Pedig érzem, hogy nem is vagyok olyan beteg, mint az orvos mondja.

Mátyas mester egyetértőleg helytelt, de az arca egy csillogó könyesop gurult végig. Mennyivel más felelet volt ebben a szívből fakadó parányi viziceppben!

A beteg kérte, hogy hagyja egyedül, aztán irni kezdett. Megírta, hogy mindnyájuknak jól megy a sorunk. Vigan élnek, a az idő unalmat vadászgatással töltik el. Neki különösen nagy szerepeje van, rendszeren ő lövi a legtöbb vadat.

Itt egy mély sóhaj tör elő a kebléből, hisz már félszázéves nem volt kin a szobából. A szőnyeg pedig megjigyzte, hogy ha sikerül Lápót királyfal kitűküzni, egy remélhetőleg a jövő karácsonyig már szép Magyarországban fogják löteni.

Hossza időbe telt, mire a levél rendeltetése helyére érkezett, még hosszabb, a mikor megjött a válassz, hogy jöhettek, várják őket.

Éppen akkor hantoltak egy új sirt a nieome-diai temetőben.

Tóth Béla.

rabszolgá huzom az igát, feleségem szerény hozományát felüljük, gyermekeim részére félrelet pár forintot elszánduljuk, csak azért hogy valamiképpen ne megéljessünk, hanem nyomoroghasunk, mert egy hivatalnok, még est is csak nagy művészet irán tudja elérni a mostani viszonyok között. Tudomány kell ahhoz, hogy megvanulja, hogy ne kelljen éheu halni, vagy sikkasztani, betörni, lopni.

Most csak ismétellen arra kérem Szerkesztő urat, írjon mindennap a mi nyomorúságunkról, talán valakinek, a rendelet hozónak, vagy az árdágitóknak megindul a szívük a mi lefethetetlen helyzetünkön.

Dr. Elkeseredés.

— Kitüntetés. O Felsőge Paláskéri Péter százados-gazdászati tisztet a víztészégi érem szalagján viselendő hadikézményes jórons arany érdemkeresztel tüntetete ki. Paláskéri százados a háboru folyamán tanúsított rendkívül szolgálataival érdemelte ki a szép kitüntetést.

— Kitüntetés. Ö Felsőge Csantörök István 305. uőpfolkölő gy. o. hadnagyát a 3. oszt. hadikézményes katonai érdemkeresztel tüntetete ki.

— Haro az iparvezetői elnökség körül Verduum elcsúsz, avagy a háboru sorsa szinte mellékes néhány elkecsereedett kanizsai anfantibeli iparos előtt, kik sehogyyan tudnak kibékülni a a körülményvel, hogy az iparvezetői tükben levő tagjai az elhunyt Samu József elnök helyére új elnököt öhajtanak választani.

Argumentálván azaz, hogy az iparosok sőme hadba vonult a így jogtalan lenne az elnök választás.

Dehogy! Az a nyelvtelenségbe burkolt ur, ki antantibeli társainja a felbőszítéssel fenyeget, nem azt fájja, hogy a hadba vonult iparosok nem érvényesíthetik jogait, hanem, hogy a választás öpon irra az egyéne esik, ki neki személyes ellensége.

Mi est jól tudjuk a deásra minden fenyegetődzésnek, szándékunkból el nem fogunk állani a hogy egyesületünk élen egy érdekeinket képviselői tudó elnök álljon, a választás minden áron megfogjuk ejteni, ha az bármint, fájjon is az inkognitóban bujtogató nagy arnak.

Egy helybeli iparos.

— A hatóságai husszókéből. Szombaton történt, hogy a hatóságai husszókékben két disznó került kimerésre, azaz a kijelentéssel, hogy abból első-sorban is a városai tisztviselők fognak részesülni.

Anyjukomat meg is örvendeztettem, hogy városárap disznó sült kerül asztalunkra. Sajna azonban, mire 5 óra után felétem mentük tisztviselő társammal, már a két disznónak csak holt helyét találtuk ott Száry tizedes-el a teljhatalmu urral.

S kik vitték el? A befontesek, kiknek 5-6 kiló is jutott, nekünk pedig szerényebb tisztviselőknek csak a csatlódás keserű emléke maradt meg. Így panaszoalta el est egy városi tisztviselő, melyhez mi semmi kommentárt fuzni nem öhajtanuk.

— Elesett hőők exhumálása. A honvédelmi miniszter a haditőpáparancsnoksággal egyetértőleg rendeletet bocsátott ki az elesett hőők exhumálása dolgában. A rendelet így kezdődik: A hazájáért elesett hős a katonasírban nyugazik legméltóbban; ott ahol küzdött és elesett bajtársai között, akiknek nyugalmat egysesek miatt ne zavarjuk meg. Bajtársai keszek ott sok helyen máris ögrőge-

sen tartó temetőhelyeket! Étecsitettek és csakot sem kell tartanunk. — A rendelet aztán közli, mint kell felszerelni, hova kell itézni a holttestek kísétsa és a szállítátsa iránt benyujtott kéóvényeket, különösen hangsúlyozva, hogy hullakísétsák csak egyes sírok-ból történhetnek és az esetben is az exhumálátsa engedély csak akkor adatik meg, ha a kéóvényező a személyazonosságát tanukkal minden kétséget kizáró módon meg tudja állapítani.

— A honvédjárőr agyonlőtt egy Landwehr szakaszvezetőt. A Békői-utcsában szombaton éjjel a 20-ik honvédgyalogeszerd egyik járőre agyonlőtt egy Landwehr szakaszvezetőt. A Békői-utcsában a honvéd járőr egy tizedes vezetése alatt megjelent éjfélok. A honvédjárőr rendre itette az ott levő Landwehrket s a kiharadátsa engedély fölmutatására hivta föl őket. A Landwehrket ellenszegültek a dulakodni kezdtek a honvédokkal. A honvédok ijesztésül kétszer a levőgőbe löttek és csak amikor ennek nem lett eredménye, dördült el a halálos lövés. A Landwehr szakaszvezető összerokadt.

— Ukörjegyek Bécsben. Bécsből jelentés: Az osztrák kereskedelemi miniszter megjelent rendelete szerint Bécsben ukörjegyeket fognak kiadni. A rendelet egyben megállapítja a cukorfogyasztás mennyiségét és egy-egy személyre havonta 14 kiló cukrot engedélyes. Jövőben cukrot csak ukörjegy ellenében lehet kapni és csak az kap ukörjegyet, akinek háztartásában fejenként nincs több, mint 3 és fél kilogramm cukor. A ukörjegyre vonatkozó rendelet nem terjed ki a kávéhátsakra és vendéglőkre.

— A hős cigány. Az orosz harctérsen tértént. A tábornok szemlést tartott az eszerd felett. Az egyik sorban megpillant egy lökőpa cigánykát. Magál előtte és megszólította:

- Ugy-e, te cigány vagy?
- Igonis, kegyelmes uram! — feleli a cigány.
- Hát nem félsz az oroszotól?
- Nem én, kegyelmes uram!
- Hát az angolotól?
- Attól sem generális ur!
- Hát a franciától, vagy az olasztól?
- Azoktól meg lppenséggel nem.
- Hát a negyrenkettes agyuktól meg a harmiac és felesekötől?
- Azoktól sem, jelentem alászan!

A tábornok megeóvárlja a fejét és mosolyogva mondja:

- Te hát akkor nem félsz semmitől, mi?
- A cigány elmosolyodik és öcsendesen feleli:
- Nem én, semmitől sem: csak az az ősi haláltul...

HÁBORUBAN IS gondoljunk szőlleinkre!

Kifogástalan, gyönyörű szép, kétszeres szőllőitványokat, bírányok pótlására, vagy utjelölítéshez szállit kisajánlás és nagyban, postán vagy vasuton, az országban elsőnek ismert

„Milleniumtelep“, Nagyösz.

Ugyanitt ölesőn kaphatók: Portália, Arramon-rupetris, Monticola, Marverde és Briandieri stenc és gyökeres slányok.

„BERLIN”

NAGYMOZGÓ SZÍNHÁZBA

Minden nap tartatik előadás a legérdekesebb és a legválogatottabb műsorból van összeállítva. — A „BERLIN” színház agilis igazgatója, hogy az előadásokat meg érdekesebbé tegye, egy új modern, a mai kor szának megfelelő, legújabb szerkezetű vetítőgépet szerzett be, miáltal a képeket még sokkal szebb és tisztább kivitelben mutathatja be a n. tisztelt közönségnek. A „BERLIN” mozgószínház előadásai nem szorulnak díszretre. Ezt csak látni kell mindenkinek. — Hiszünk és reméljük, hogy a t. Közönség az igazgatóság fáradságát és áldozatkészségét az előadások tömeges látogatásával fogja honorálni.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga. Irta: *Lukács József*, jogtanár. A vastkos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekesebb és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrészt világosan tudományos, másrészt könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem a jelentős mozzanatainak ismerete minden kultúrember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— Új Idők. A világháború legújabb krónikása, irásban és képen az Új Idők. A mi érdekes esemény a négy világháború történetét, azt mind elénk tárja festői szépségű képekben. Érdekesség, művészi művelés és előkelő ízlés jellemzi Herceg Ferenc hatilapát, az Új Idők. melynek minden száma aktuális közleményekben, elbeszélésekben és regényekben is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrásy-ut 16. sz.

— A Vasárnapi Ujság minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre 6 korona, Világkrónika-val együtt hat korona. Megrendelhető a Vasárnapi Ujság kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4). Ugyanígy megrendelhető a Képes Néplap, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félre 2 korona 40 fillér.

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilapot (szerkesztői Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot meglegesen ajánljuk olvasónk figyelmébe Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/e. — Előfizetési ár félre 10 kor. Mutatványszámot készségeget küld a kiadóhivatal.

ROVAS

Vezércikk

Világháború

A legjobb tájékoztató magyarázattal és térképpel

Közgazdasági rovat
Napihírek

naponkénti szemlézetei az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAPNAK.

Vasárnaponként két közkeveltségű mellékletet ad az AZ UJSÁG. Egyik: „Az Asszonyoknak”, a másik a: „A Gyermekeknek.”

— Aki a világháborúról és egyáltalában minden eseményről, színházról, művészetről, irodalomról bőven és megbízhatóan óhajtat egy kitűnően megszerkesztett napilap keretében értesülni, szívesen elő az AZ UJSÁG-ot.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	30 korona.
Félre	16 „
Negyedévre	8 „
Egy hónapra	2 K. 80 f.

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest.
VII. Rákóczi ut 54. szám.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenyhársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillanatra sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jellemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelen minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokból
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árból
gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közgazgatási nyomatványok
nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatala Deák-ter 1

Telefon: 192. — Hirdetések díjazása szerinti.

Feladv. szerkesztő:

Erős Sándor

Főszerkesztő:

Kemény László

Megjelenik hétlapon és csütörtökön.

Létszállati árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, Negyedévre 2 korona 60 fill. — Egyszeri szám ára 10 f.

A közterhek és a kereskedők.

Néhány nap előtt befordultunk a világháború negyedik felesztendéjébe. A csatamezőkön ellenfeleink macacossága azonban még mindig nem akar megtörni. A küzdelem tovább folyik, a végtetés nem akar véget érni és a háború költsége szüntelenül az újabb milliárdok sokaságát nyeli el. A háború két évi tartamát feltételezve, a monarchia szorosan vett hadviselési költségeiből Magyarországra a 36.4%-os kvótakulcs mellett körülbelül 11 milliárd korona esne. Ehhez járulnak még azok az óriási összegek, melyeket a háború rombolásainak pótlása, a kártérítések stb. fognak igényelni. A tőkeszükséglet, illetve annak kamatterhe mellé sorakoznak még majd azok a visszaterő kiadások, melyeket a rokkantak ellátása és az egyéb nyugdíjak stb. tesznek szükségessé.

Ha csupán a szorosan vett hadviselési költséget vesszük figyelembe, megállapíthatjuk, hogy a 11 milliárd a 60 milliárd koránára becsült magyar nemzeti vagyonnak 18 1/2% át teszi. Ezzel szemben Németor-

szágnak a háború két évi tartama mellett körülbelül 48 milliárd márka lesz a szorosan vett hadviselési költsége, amely a 400 milliárd márkára becsült német nemzeti vagyon 12% ára rug.

Magyarország gazdasági erejét ennél fogva a hadviselés költségei sokkal nagyobb arányban vették és veszik igénybe, mint akár Németországot, akár Ausztriát. De nemcsak az formája részánkra hasonlíthatatlanul súlyosabbá a terhet, hogy a hadviselési költség nemzeti vagyonunk sokkal magasabb is, hogy a tulajdonos ipari államok a nemzeti vagyon abszorbeált részét az ipari termelés nagyobb rentabilitásánál fogva sokkal gyorsabban és könnyebben fogják pótolhatni, mint mi.

Teleszky pénzügyminiszter egyik legutóbbi parlamenti felszólalásában azzal biztatott bennünket, hogy a jelenlegi helyzet alapján jogosan reménykedhetünk, hogy hadikárpótláshoz jutunk. Bizonyos azonban, hogy még ebben az esetben is igen jelentékeny új állami bevételekre lesz szükség a háború végleges pénzügyi likvidációjához. A tervezett jövedelmi források között szerepelnek a há-

borus jövedelmek megadóztatásán kívül az új állami monopoliумok, a fogyasztási adók reviziója, új egyenes adók és általában az egyenes adók reformja is.

A kereskedők a szóban levő állami szükségletekkel szemben a maguk jogos érdekeinek védelmében nyilván csupán azt igényelhetik, hogy azok feltétlen megokoltság nélkül a kereskedelem szabadságát ne korlátozzák; tevékenységét szűkebbre ne szorítsák és hogy az új terhek az állam polgárai, a különböző kategóriájú vagyonok és jövedelmek, az egyes foglalkozási ágak között minden vonatkozásban igazságosan oszoljanak meg. Ebben az irányban azonban mindenképpen körültekintő ellenőrzést kell majd gyakorolnunk.

Gondoskodni kell arról, hogy a kereskedők jogos befolyása a kormánynak az új terhekre vonatkozó javaslatai tekintetében kellő időben, az egyéb foglalkozási ágak mellett paritásosan érvényesíthessen és az esetleges sérelmes intézkedések korrigáltassanak. Ennek fontos előfeltétele az hogy a kereskedők szervezetei elsősorban pénzügyi szakérőkké rendelkezzenek, akik teljes hozzáér-

Babérjaim

a ...i dalegyesületben.

Kvrtárság szívet tépő fájdalom fog el mindenkor, ha a dalegyületet halom díszelni, az emberi rövidlátásnak tulajdonítom midőn magasztalják a buzgó elnököt, a jeles karnagyot, a jó hangú foglyelmezett tagokat... a kik a közönség véleménye szerint kitűnővé tették, magas nővére emeltek a dalegyületet.

Teljes világ életemben, mindenkor szerény voltam, a hűség nem esiklandozta idegeimet babérok után nem vágyódtam, érdemjelkért nem sóvárogottam, a minék tanuja az a körülmény is, hogy az érdemjel sem dekorálja még mellemet, de az igazság, a hamisítatlan való, a száraz tények beigazolják, hogy a dalegyületnek rendkívül felvirágozása a mai színvonalon való létele kizárólag csakis az én érdemem.

Önök bámulnak tisztelt olvasók, azonban a rejtélyt megoldom, a homályt megvilágítom. Midőn a mai dalegyület, mintegy tíz év előtt megalakult, sokáig küzdött a kezdet nehézségeivel, a mikor a nemes ügy érdekében megérlelődött bennem az a gondolat, hogy fénys zenei teltségemmel, kitűnő hanganyagommal segélylőre megyek a dalegyületnek.

Jelentkeztem a karnagnál, „Dalárdaista óhajtok lenni” — szóltam röviden.

„Rendkívül örülök, milyen hangon énekel?”

„Nekem az mindegy tenor, prim, vagy basszus, sekund, a melyik a legyőnébb, abba a hangnembe lépek be Prima vista énektek, különben is muzsikális ember vagyok.

Méltóságáteljesen nyultam a belső zsembembe s elővettem a győri tanítóképzési tanári kar egyhangu határozatát, melyben az intézet melőbbi elhagyására hívnak fel.

A karnagy megjegyzőve róla, hogy jártam tanítóképzésbe, levette fejről a házi sapkát, megkínált szívalral és nyájasan kérdezte:

„Urasságod játszik orgonán is?”

„Akár csak Liszt, vagy Beethoven” feleltem szerényen.

Karontfogva vezetett egy harmóniumhoz s felkért játszani el egy darabot.

„Lehetetlen most karnagy-ur, mindkét kezemen levő újjam merev görösbén szenvednek, azonban felkérem bajom javultával, sziveskedjék megengedni, hogy a templomban bemutathassam művészetemet.”

A karnagy szeméibe könnyek toltak, kivett a szekrényből konyakot, megkínált és meghatottan felelte:

„Kérem az orgonám minden kis misém rendelkezésre áll.”

A legmelegebb és legszívesebb érzelmeik között váltunk el.

A legközelebbi próbán a karnagy bemutatott,

mint kitűnő zeneművészt, remek hangu dalárdaist s egyuttal felkért, hogy számos gondjai között, ha szükség, a karnagyi teendőkben helyettesítsam.

Barátságosan kezelt fogtam dalárdaista kollégáimmal, rövid, de megható beszédet tartottam, melyben kifejttem, hogy a zene mennyire nemesíti a szívet, utaltam Morfeusra, a ki hárfájával a halakat a szárazföldre esaltta, a vad állatokat megszelídítette s a szelideket megvadította.

Béletétem Roller Janesi vezetése alatt a tenor sekundok közé s bár nem énekeltem velük, de egyes hangnemekre tett megjegyzésem talpra esettség tekintéllyel emelt.

Szerényen szoktam megjegyezni: a tenor egy kissé erős volt: a basszprim esett hét és fél tízed hanggal stb. Rövid idő alatt annyira vittem, hogy egy darab próbálása után néma esend lett, a kollégák lélekzetet vissza fojtva várták véleményemet s örömbeli sóhaj hangzott el, ha röviden megjegyeztem, eléggé jól ment a darab.

Jómódu polgári házakhoz hívtak meg vacsorára és teastélyekre, a szülők s a rokonok boldogok voltak, ha a hegedűt és zongorát kinyitó apró esemény zenei művészetem felett bámulatot voltam képes kifejteni. Ezen ismeretségből néhány kis váltót is sikerült a helybeli pénzintézetekben elhelyezni, melyek mint a Fekete-erdőben kis forrásokból fakadó Dunáimmáron hatalmas folyamammá növekedtek.

téssel képesek megállapítani az egyes javaslatok mindennemű intencióját, várható hatását, átértik azoknak egész koncepcióját, sztruktúráját.

Nem hallgathatjuk el, hogy e tekintetben a kereskedők szervezetei a közelmúltban több ízben nem igen állották meg a helyüket. Nem lehetett még feledésbe, hogy a kereskedők országos egyesülete azzal az őri-érellemmel szemben, melyet az 1912: LIII. törvényeik, az adónovella, a városi lakosságának hozott. hosszú ideig teljesen télen maradt s csak akkor mozdult meg, amikor mások megértették vele, hogy tulajdonképpen miről van szó.

Nem maradhatott észrevétlenül az sem, hogy azok az enyhítések, melyek az 1914: XLVI. to., a hadi jövedelemadó képviselőházi tárgyalásánál az eredeti javaslaton történtek, nem a kereskedők szervezeteinek voltak köszönhetőek, amelyek azzal, hogy lesz-e módosítás vagy nem, egyáltalában nem is törődtek.

Hogy a kormány részéről koncepciót módosítások közül minő gyakorlati jelentősége volt például annak, hogy valomias nem adása esetén fizetendő pótlék 5% helyett 1% -ban, illetve további 10—25% helyett további 4% -ban állapított meg, tanúsítja az a jelentés, melyet a képviselőház pénzügyi bizottsága a hadiadó kivetéséről a képviselőház elé terjesztett s mely szerint a Budapestben első fokán adóval megterhelt 5183 adózó közül csupán 2692 adott vallomást.

De térjünk a dologra. Az elnöknek lemondott. Mi örömtömben szerencsét adtunk neki, lampionos kiváltgatással. Három szép darabot tanultunk be. Leggyönyörűbb volt az „Álom” című, a hol a prim meghatóan kezd, azután a többi hangnemek folytatják pianissimo. „Aludj csak eszedesen... eseden, melegen, eszedesen.”

Nagy közönség gyűlt össze s az elnök ur, a kinek a meglepetést csinálták, helybeli és vidéki rokonait a lakására gyűjtötte. Ott volt a sajtó is

Ismerve kitűnő hangomat, meglepetést óhajtottam csinálni s midőn a legdiszkrebben mormolták „aludj csak eszedesen...” fortissimo kieresztettem a gémben rejlt hangot. A hatás váratlan volt A karnagy másfél ólelet ugrott dühében (ma is esedálkozom, miért nem lett artista), a szomszéd házózó ebe el szakította a láncát és mint egy veszett démon rohant közénk... Az elnök elajult... dicső hangom hallatára aludt eszedesen... A karnagy és a kollégák nekem rohantak, én láttam az irigységet, a mely uniszónó megnyilvánult bennük. Méltóságteljesen ott hagytam őket.

Három napig gondolkoztam, vajjon levegyem-e kezemet a daleygyetről s hagyjam-e sülyedni vissza a régi homályba, midőn negyednap két szalonruhás úri ember lép be a lakásomba. Az elnök, a karnagy Bidegen átvázoltam őket s kérdeztem mit óhajtanak.

Az elnök rezgő hangon kért fel egy nagy szí-

A kereskedelmi érdekképviseletek mulasztásának egy másik dokumentuma az 1915: XIV. to., a háborus adóelengedésekről és adóleszállításokról.

E törvény 7. szakasza ugyanis a III. osztályú kereseti adónak mérséklését attól teszi függővé, hogy az adókövetésnél megállapított adóalap keretében ez a feltétel — mint azt a Magyar Kereskedők Lapja annak idején részletesen kimutatta — teljesen illuzoriussá teszi a kedvezményt és csak a törvény gyakorlati alkalmazásánál remélhető jóakaratra lesz köszönhető, ha a szóbanlevő fontos hetedik szakasz nem marad a papi roson. Kellő időben való felszólalás mellett azonban minden nehézség nélkül el lehetett volna érni a 7. §. fogalmazásának megfelelő módosítását.

Mindenképpen elvárható, hogy a háborus új közterhek megállapításánál teljes köteleltségűdással és hozzáértéssel fogják a kereskedők érdekeit képviselni azok, akikre ez a feladat hárul. Munkájukat meg fogja könnyíteni, hogy a kereskedők csupán a prioritást, az igazságot és méltányosságot követelik.

Huszas honvedeink ünnepe.

Dicsőséges tett emlékéit őrten nem régiben vitéz huszas honvédezedünk. Sypniowsky György dandárparancsnok betegségeben sem feledjett meg az ő vitéz huszasairól e napon, amikor egy évvel előbb ő az élőknek a levelében említett hőstettet honvédekkel végrehajtotta. A hős dandárparancsnok gyö-

vegségre a daleygyet léterdeke ügyében. Keserűen mosolyogtam... ezek megbánták a viselkedésüket... bocsanatot jönnek kérni s egyuttal felszólítanak, hogy legközelebb, mint szoló énekes szerepeljek...

Méltóságteljesen feleltem... — Uram én a súlyos megbántás után is szeretettel viseltem daleygyetlünk iránt, azonban...

Nem hagytak kibeszélni, a karnagy, az elnök lágyan, pianissimo, esive kértek, hogy csak egy óhajuk, egy kívánságuk, egy eszedezésük van, hogy a daleygyet jól felfogott érdekeiben vonuljak vissza daleygyei, miködésomból a legszigorubb magán-életbe.

Kijelentésük bombaként csapott közém... Elkábultam... Percek múlva jöttem magamhoz... Az irigységnek ily égbekiáltó megnyilatkozását soha nem tapasztaltam... Visszagondoltam a legsötétebb ókorig, de a történelemben ehhez fogható nem sikerült felfedeznem...

Villámként jött azután a gondolat... a karnagy a kenyerét félti tőlem... Jó, leveszem a kezemet a daleygyetről... egy nagyot léptem előre... zordon válszoltam...

„Uram, kívánságuknak eleget teszek, de feltevéleimet kikötöm...”

„Halljuk” hallatszott egy prim, egy szekund és egy basszus hang... „Az egylett örökös pártoló tagja leszek.”

nyőrű szavakkal emlékezik meg e napról s hős lelke visszaszáll a szép hősi tett mezejére s ünnepli ezredét, dieüsbajtsárait. A szeptemberi boguslowkai diadal terén ünnepelte honvédezedünk e nagy nap évfordulóját hálaadó, zenés isteni tisztelettel, amelyet még Kovács páter celebrált. A hős dandárparancsnok leveléhez Bugheş Aladár eszdrparancsnok a következő szép szavakat intéste elüljáróba, s ezekben méltó társnak bizonyul nemes örökségében, Sypniowsky ezredes lelkéhez.

Vitéz Huszas Honvédek!

A mai napon itt Boguslowke diadalmas harc-terén, a múlt évi 906-os sikeres huszas rohamnak évfordulóját ünnepeljük. Ez alkalomból az akkori ezred parancsnok Iov Szyniewsky György ezredes ur, akit betegség akadályoz, hogy a mai ünnepen részt vegyen, az ezredhez a következő sorokat intéste: „fenti levél tartalma”.

E atyai szeretettől és elismeréstől sugárzó szavakkal minden egyes huszas vénsé szívébe, ezek vezéreljék az ezred minden tagját a következő harcokban.

Lángoljon továbbra is minden huszas szívében a határtalan szeretet Ő Felsége apostoli királyunk iránt és a haza iránt, — lángoljon továbbra is minden huszas szívében a köteleltségérzet, a bátorság és a kitartás.

— Ily szellemtől áthatva, nemcsak méltók leszünk vitéz elődeinkhez, hanem legyőzhetetlenek vagyunk az ellenségnek, viszont mi könnyen arathatunk győzelmet felette. Hadseregeink és szövetségeseink eddigi sikerei csodával határosak. — Összehasonlítva az aratot sikerrel egy házépítkezésévvel, látjuk, hogy a ház megépíthetetlen alapzatja és kőfalai készek. — de még hiányzik erről a tőf. E fáradságos munka méltó befejezése még reánk vár, mert csak akkor élvezhetjük a győzelmes béke áldásait.

Ehhez kérjük a Magyarok Istenének hathatós támogatását.

„Elfogadjuk...”
„Tagdíjat azonban nem fizetek...”
„Elfogadjuk.”
„A rendezendő mulatságokon családommal együtt ingyen veszek részt...”
„Teljesen ingyen...”
„A felfűszertől között nevem mindenkör négy koronával szereplend...”
„Helyes.”

Gondolkoztam, még mit kössék ki, végül eszembe jutott, hogy az országos dalversenyeken mint működő tag jelen lehessenek.
A karnagy ebbe is belement, de esküt vett tőlem, hogy énekelni egy hangot sem fogok

Az urak eltávoztak.
Én hónapokig, évekig vártam mikor megy tönkre a dalárda én nélkülem...
Voltak kétségek perceim... vajjon csakugyan használhatóan-e a hangon és nimes hallásom?
Énekeltem a csatlédünk előtt... el volt ragadtatva... énekeltem vendégelőbe... a vendégek kitétt boraikat és szó nélkül eltávoztak... énekeltem az anyósom előtt, megszent beszélni, hangja nem hallatszott, csak az ajka némán mozgott.

Mind olyan jelenetnek képzeltem az eredményt, hogy a legsötétebb Kristóffyságra irigységnek vettem az ellenem elkövetett eljárás.

Most azonban őszinte vallomást teszek, de őszinte választ is kívánok. A kis flam ebben az év-

Sypniensky dandárparancsnok levele a huszasokhoz.

A sok fényes haditények közül talán egyike a legdicőségesebbek azok, melyeknek évfordulója küszöbön állunk és ezen alkalomból nem mulasztatom el az ezred lovagias tisztikarának és páratlan vitéz legénységének csodálattal teli újbóli legmolegabb elismerésemet kifejezni.

Irátként érzett hálattal szívvel tekintek vissza a Kárpátokban lezajlott együtt működésünk nehéz, de dicsőséges idejére. És ezekből ódni fenségessé harsoz ki az a dicsőség, melynek első évfordulója előtt állunk.

Az 1915. évi a „Beskidek Dzial” hegyláncolatán február hó 26-án a 906 sz. m. március hó 8-án a 913 sz. m. és március 10-én a 990 sz. m. számos egymás mögött fekvő műszakilag kitűnően előkészített (tüzérségi és tulerővel megerősített) ellenséges állásokat páratlan vitézséggel megrohamoztak 16 tisztet, 1500 embert foglyul ejtettek és a fenti események időközben számos 6-8 soros ejjeli ellentámadások megdermedt karmaitok dacára mindig megtörték a derék Huszasok őberségű és szívós vitézségű és nemcsak hogy a kárpáti téleuk minden viszonyosságait, hanem némelykor a véltőlözések kimondhatatlan szenvedéseit is páratlan odaadással és férfias elszántsággal viselték. Ezek oly tények melyeket még költői dicsérő szavakkal is alig lehet kellően méltatni. És amint akkor megtört a hatalmas orosz neje, tudom, az ellenség erejének mostani állásokban is meg kell törnie. Meg fog törni a Ti vitézeitek és tudjátok, hogy betegségem dacára testemmel és lelkeimmel veletek vagyok, mert nemcsak a háború nehéz napjaiban de a két évi békében való együttműködésünk folytán is szívemhez és lelkeimhez kötöttek.

A Ti kiváló érdemeiteket még egyszer kiemelve és melegen megköszönve igaz szeretettel és kegyelet-

ben a karnagy osztályába jár Romlatlan, elfogulatlan gyermek... Dicsékedtet, hogy énekelni is tanulnak — próbára teszem, gondoltam... Lágyan, pianó elkezdtem neki énekelni:

„Ha már enyém a szíved.”

A gyönyörű dal némlábás akkordjai után kérdeztem „nos fiam, hogy t szedt?”

„Szép volt” — felelte a gyerek — „csak hogy ha nálunk így énekelne valaki, úgy kicsapnák az iskolából, mintha soha nem tette volna be a lábát.”

A gyermeki őszinteség ezen határozott kijelentése megrendített hitemben... hát még sem ér semmit a hangyagonyom és füleit a Mindenható nem azért teremtette oly nagyokra, hogy zenei hallásom legyen, hanem, hogy az éhező gyögyészereket tápláljam a vatta tömeges vásárlásával, a melyet cügos idő alkalmával használni szoktam.

De, bár hitem a hangyagonyomban és hallásomban megrendült, jobban megerősödött az, hogy ha működéssel nem is járultam a dalgelyet felvirágtatásához, idején való kilépéssel alapítottam meg jelenlegi fejlettségét, kitűnő voltát s erős benne a szent meggyőződés, hogy az... i versenyben fokozódó sikerben az oroszlanréz az onyem lesz.

(E sorokban foglaltakért a felelősség és lelkiismeretbeli furdalás a szerzőt terheli.)

Mimos.

teljesen emlékezzünk meg azon hősről, akik szent ügyünk érdekében életüket oly kezaégesen áldozták fel.

Legyen az ugy a jövőben is!

Huszas évvel szívóbb köszönt Titeket egy szálj miedenkor hálds volt ezredparancsnokok és bajtársatok.

Sypniensky ezredes.

HIREK.

Az én bünöm.

Leszáll az est... Néma csend van körülöttem;
— Im a sors kegyetlen álka züg le reám —
Édes átom lágyan nem ring már fölöttem,
Csak bús napok emléke hull mindig reám!

Valami úgy kínoz, úgy bántja lelkeket
És úgy gyötír szívetem egy sötét talány —
Nem tudom lehunyni fáradt szememet,
Ébren vagyok napkelkor-napalkonyán

Csak könnyhullatás közt letemek egy álmat,
— Egy álmat mely egykor oly kedves volt nekem.
Melytől telve vártam minden boldogságot,
S gyogyíthatatlan sebet ütött lelkeimen

Csak mikor körültem minden néma, kihalt,
Olyankor pataként hullanak könyeim
S látom mosolyogni a Te ajkaidat,
— Mert csak Téged keresnek könyes szemeim.

Téged, ki életem s mindentem valál,
Ki cirablad mégis a boldogságotat;
Aki mást szeretél, — engem kijátszoltál,
S most neveled az én balgaságotat.

Tudom mi a bünöm: az, hogy szerettelek:
Szerettelek Téged híven és igazán,
S gyásza báltozva is csak Téged kerestek,
— Bár élve fekszem a halál ravatalán.

Stíofok 1916. III 73. LÉNÁRD ERZSIKE.

Kovács József tábori lelkészről.

Már említettük, hogy Kovács József, a huszasok vitéz és háromszorosan kitüntetett tábori papját katonai szolgálatától felmentették. Ebből az alkalomból Bugsch Aladár ezredparancsnok a következő parancsban ünnepeltette az ezred előtt Kovács páteri érdemeit s bucsuztatta el a távozó tábori lelkészt, ak a háború kezdetétől állta vitéz huszasainkkal a csatlakozást.

A honvédelmi Miniszter 32876/2. 1916. számú rendeletével Kovács József róm. kath. tartalékos tábori lelkész az ezrednél való beosztása alól felmentette és a nagyknizasi honvédképző parancsnoksághoz való bevonulását elrendelte, helyette Szüller János róm. kath. tábori lelkész osztotta be.

Kovács József tart. tábori lelkész a háború kezdetétől fogva több mint 18 hónapon át látta el megszokott nélkül kiváló önfeledőzással és lelkiismeretességgel a lelkesi hivatását.

Az ezred összes harcaiban résztvevő, osztozkodva az ezred öröm és nehéz óráiban, igen gyakran bátorságának magasatos tanujelét adta. Az ezred sebesülteinek és haldoklóinak nehéz órákban öntel-

áldozóan örvényítő vigaszt nyújtott, ezred hőseinek lelki útveit iradkozott.

Igaz, őszinte, kiváló, derék és bátor ezredbajtársat vesztünk, a ki a huszas szellem nagy előléje és testestől-lelkéstől az ezred tisztelő híve volt.

Mindenen katonai erőnyekért és a kiváló szolgálatteljesítésért Kovács József tart. tábori lelkészenek a Legfelsőbb szolgálat nevében legteljesebb elismerést és köszönetét fejezje ki.

Bugsch, ezredes.

A hadsegélyző iroda bisottságának ülése. Amint annak idején megirtuk, a hadsegélyző iroda vezetését f. évi január hó 20-án Farkas Vilma urhölgy vette át, ki mindjárt a vezetés átvételénél, egy több tagu bizottságot kért maga mellé, hogy az a bizottság öt egyrészt munkálkodásában támogassa, másrészt pedig működését ellenőrizze és számadásait időről-időre megvizsgálja. Ez a bizottság f. év március hó 2-án a városban (tanácsstermben gyűlést tartott, melyen Farkas Vilma eddigi működéséről részletes jelentést tett és számadásait előterjesztette.

A kifogástalan és legnagyobb pontossággal vezetett számadások szerint f. évi január hó 20-tól f. évi március hó 2-ig bevétel 2379 K, kiadás 596 K 40 f. van készpénz 1782 K 60 f. Van eszenkivil kasszába 61000 drb kész cigareta, 500 csomag dohány és 60000 darab hártya.

A bizottság minden egyes bevételt és kiadást tételet köllőképp okmányoiva találta és Farkas Vilmának eddigi működéséről teljes elismerését fejezte ki.

Amint ezen jelentésből látnak, a hadsegélyző vezetés a legjobb kezekben van, minden fillér arra a célra lesz fordítva, melyre azt az adakozók szánták. Kérjük is Nagyknizasi szívet gyarapítás tovább is adományával a hadsegélyző bevételét, hogy a közelgő haveti ünnep alkalmával értünk küsdő fiaink minél több szeretetadományban részesülhessenek.

Dr. Kenyás István
tit. táblabíró.

Március 15. Derus, szép reggelrel virradt reánk régi nyimbusból misem vesztve, emléke ott él — mindnyamunk lelkében. Oh! de a mai nagy napok, a világ soha nem látott eseményei elváltak lélekeinket oda, hova a mult képeztetése sem szüldhatott, mit az emberi legratuláltabb elme sem tudott még (autizálásban sem kieszínül).

Tatárjárás, Mohácsi vész, Francia forradalom csak dajka mesék mindahoz, amik ma a frontokon napról napra lejtözödnak.

Mintha a lélek elkölözött volna messze-messze az emberekől, helyt adva a sátn fondorkodásainak, hogy az elszakodott, megromlott emberiséget elsöpörje a földszínéről, hol elszakodottságban a féltelenkedésbe merülve örök életnek hitte magát.

Ember, ember mikor szíved magasba, mikor térsz a számódra kijelölt utra, mikor fogod beigazolni, hova van civilizáció, van nemesen örv lelked s feltehető állás az állatoknak melyek ma megdráva, szűzültemen nézik elváltak viaskodásodat.

— állást keres Domaföldi István kovácsmester. — Elszöngöde uradalomba koverelőrdra vagy köcsögi műhelyben. — Címe: Domaföldi József kovácsmester Létránd, házi uradalom. Utolsó posta Tófcj, Zalamegye.

HÁBORUBAN IS gondoljunk szölleinkre!

Kifogástalan, gyönyörű szép, kétéves szőlőültvényeket, bányók pótlására, vagy ültetítéséhez szállít kisnyelben és üggyben, postán vagy vasuton, az országban elsőnek ismert

„Milleniumtelep”, Nagyösz.

Uyanitt elsőnk kaphatók: Portális, Aramaronpestris, Monticola, Mardador és Berlandieri sáma és gyökere alanyok.

„BERLIN” NAGYMOZDÓ SZÍNHÁZBAN

Minden nap tartatik előadás a legérdekesebb és a legválogatottabb műsorból van összeállítva. — A „BERLIN” színház, agilis igazgatója, hogy az előadásokat még érdekesebbé tegye, egy új modern, a mai kor színeknek megfelelő, legújabb szerkezetű vetítőgépet szerzett be, miáltal a képeket még sokkal szebb és tisztább kivitelben mutathatja be a m. tisztelt közönségnek. A „BERLIN” mozgószínház előadásai nem szorulnak dícséretre. Ezt csak látni kell mindenkinek. — Hiszünk és reméljük, hogy a t. Közönség az igazgatóság fáradságát és áldozatkészségét az előadások tömeges látogatásával fogja honorálni.

Irodalom.

A pápaválasztás jogtörténete és tételés joga. Írta: *Lukács József*, főgimn. tanár. A vasikos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinek érdekes és tanulmányos olvasmány, mely még egyrészt szigorúan tudományos, másrészt könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúrember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

Uj Idők. A világháború legújabb krónikája, irásban és képekben az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világháború történeti, az mind előnként tárja festői szépségű képekben. Érdekesség, művészi nitóval és előkelő ízlés jellemzi Herceg Ferenc hetilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktuális közleményekben, elbeszélésekben és regényekben is egyaránt a szépirodalom ápolója — előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy-ut 16. sz.

A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 6 korona, „Világ-krónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Népnap”, a legolvasmányosabb újmagyar népszámra, félévre 2 korona 40 fillér.

Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kiadó lapot melleglen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/a. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

MILKA

Suchardé

KITÜNŐ ALPESI TEJ-
CSOKOLÁDÉ

ROVAS

Vezércikk

Világháború

a legjobb tájékoztató magyarázattal és térképpel

Közgazdasági rovat

Napi hírek

naponkénti szezációi az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAPNAK

Vasárnaponként két közkezdveltségű mellékletet ad az AZ UJSÁG. Egyik: „Az Asszonyok”, a másik a: „A Gyermekeknek.”

Aki a világháborúról és egyáltalában minden eseményről, színházról, művészetéről, irodalomról bőven és megbízhatóan चाहत egy kitérőn megszerkesztett napilap keretében értesülni, fizesse elő az AZ UJSÁG-ot.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Égész évre	32 korona.
Félévre	16 "
Negyedévre	8 "
Egy hónapra	2 K. 80 f.

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest.
VII. Rákóczi ut 54. szám.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillanatra sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jellemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNAI!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokbán
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árban
gyorsan készítettnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok
nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deáktér 1.
Telefon: 192. — Hirdetések díjszabás szerint.

Felolvasó szerkesztő:
Erős Sándor

Főszerkesztő:
Kemény László

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.
Előfizetés: Ez évre 10 kor, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. —
Egyes szám ára 12 fillér.

Angol pénz Amerikában.

Régen mondta azt Montecoucooli gróf, hogy a háborúhoz pénz és pénz, meg megint csak pénz szükséges, [de bármilyen régen volt is ez, a Pénzország, Anglia nem felejtette el azt a tanítást, s pénzzel dolgozik most is. Még Szerbiában is angol pénz dolgozott, ugyanezek azzal próbálták a lábáról levenni s ellenük kelteni a törököt, a bolgárt s a románát. Olaszországban pedig a szociálisták ujságok, ha elkobozzák is őket érte, nyíltan megírják, hogy a háborús párti vezérő politikuskok angol pénzen megvesztegetve s angol aranyakért kergettek be az egykori szövetségeseinket a hitszegésbe.

Ez az angol pénz Amerikában is dolgozott. Ott még több a millió, mint Angliában s ott nem is lehet államférfiakat megvesztegetni, hanem ott a közhangulatot kellett pénzzel átgyúrni.

Igy állt elő a százmillió nagy, művelt nemzetnél az a közhangulat, amely helyeselt az ellenségeinknek való municiószállítást. Helyeselt, hogy a mi hajóinknak nem

szabad megtámadniuk egyetlen angol dugárus hajót sem, ha csak egy amerikai polgár utazik is azon.

Most angolok a kereskedelmi hajóikat ágyúkkal szerelték föl, hogy védekezzenek a német tengeralattjárók ellen. A németek erre kijelentették, hogy az így fölfegyverzett hajót hadihajónak tekintik s minden előzetes figyelmeztetés nélkül torpedót küldenek a hasába. Most megint jött az angol kieszelés: minden ilyen hajóra rá kell öltetni egy-két amerikai állampolgárt s akkor tilos az olyan hajóra figyelmeztetés nélkül löni, amelyen egy szent és sérthetetlen amerikai állampolgár utazik.

Nagyszerű dolog, az kétségtelen, hogy az amerikai állami missoda tekintélyt és sérthetlenséget ad minden egyes, a külföldön utazó polgárának. Ez nem is lehet másként egy olyan államban, amelynek százmillió lakosából mindenki csak polgár.

Itt azonban Anglia ezt a nagyszerű dolgot a saját javára akarta kihasználni és az amerikai állam jelenlegi elnöke erre hajlandó. Még csak abba sem akar beleegyezni, hogy hirdesse azt, hogy Amerika ne utazzon föl-

ágyuzott hajókon. Ez a mostani német-amerikai konfliktus alapja.

Anglia csak rá lehetne a fölfegyverzett hajójára egy amerikai s akkor azt a hajót nem szabad megállítás nélkül megtámadni. Ha pedig a tengeralattjáró előbb megállítja ezt a hajót, akkor tárgyalások alátét a hajó az ágyúval előlvi a tengeralattjárót.

A helyzet már nagyon előlepedett. Egy újabb háború kitörésétől lehet tartani.

Azonban az amerikai nép hangulata egy idő óta megváltozott. Már nem hisz az angol hazudozásoknak, s kitartott lapoknak és a mondásainál mozifilmeknek. És az amerikai elnök a nagy angolbarátságával kezd magára maradni. Ma már úgy beszélnek róla, hogy kifáradt elméleti ember (az egyetemi katedréről került az elnöki székbe) de nem gyakorlati politikus.

Ma már a helyzet olyan odaát, — hogy a hatalmas amerikai állam népéből legföljebb tizenöt százalék az angolbarát, ellenben husz százalék ir, esködött és nyílt ellensége mindennek, ami csak angol. Hiszen az angol zsarnokság kényszerítette őket annak idején arra, hogy ir hazájukból kivá-

Elnémult régen...

*Elnémult régen a vig pacsrta ének,
Az ősz lehervadt a rétek felett,
Puskagolyó muzsikál bus szonáttal
Tilkos reményű, bus fejük felett.*

*Most harcosok az Arató legények,
Emberéletben bő az aradás,
Hiába várnak szebb Jövőt megváltól,
Tudják, amit hoz: csak Halál lehet.*

*Rohannak gyorsan, gyilkolnak halomra,
Embértársak. Ellenséges hadak,
Fölbőltek rajzik egy nagy varjútabor,
S nézik a vér folyama mint dagad.*

*Pirosak lesznek a mezők, a rétek,
Piros tavasszal rajtuk a virág,
Piros napja lesz a tavaszi éjnek,
Emberek! meddig tart még e világ? ...
Kassa, 1916. március hava.*

Vágó Géza.

A tél a közmondásokban.

A közmondások az évszakok közül leggyakrabban a telet emlegetik. Ez a mondások többnyire szépek, színesek, kifejezőteljesek és sokszor találók. Meglátszik rajtuk, hogy a nép ezeket nagyobb lelki szívbeli nyugalommal és több időnek a ráfordításával költötte, mint azokat, melyek a többi évszakra vonatkoznak.

A tél az elmúlás, a messze múltnak a gondolatával van összekötve; ő a nép előtt a szellemi gyűjtés, a lelki szemléltetés és elmékedés ideje.

A tél kezdete a közmondásokban vidékek és országok szerint változik. Asztronómiailag december 21-ike a legrövidebb nap és a tél kezdete. Észak-Itáliában is ilyenek mondják a közmondás: "Szent Tanás napján visszafordul a nap" az az, hosszabb lesz a nappal. Más országokban a hidegebb évszak korábban veszi kezdetét. Nálunk ismeretes a mondás:

Itt nagyon már Simon, Judás, jaj te nekéd inges, gatyás! (okt. 28.) Ilyenkor kezdődik már az erős der, mely előtérnöke a fagnak és a hónak.

Felsővidékre szent Márton (nov. 11.) szokta hozni a havat és a telet, a ki fehér lovon érkezik meg.

S ki ne ismerné Márton ludját, a mely a kellemes szórakozásra való tituluson kívül még arra is

jó, hogy megjósolja, milyen lesz a tél? Ha a méll-sonja szép fehér, akkor hideg és havás, ha barnás, ugy sáros lesz a tél.

Németországban s másutt is sz. Katalinnal (nov. 25.) kezdik a telet. "Sz. Katalin fehér köpenyben jön."

A népek igazs is szokott lenni mondásaiban, mert november hó második felében szoktak a természetben az enyhébb időszak utolsó nyomai is lassankint tűnedezni.

Sűrű, komor fellegek usznak az égbolton, heves szelek és havas esők, hó förgöteg és jégesapok jönnek a hosszú ájteleken a felhészakállt tél apó nyomában. A vándor, a ki a téli tájon, a puszta mezőkön és a komoran hallgató erdőken keresztül árra, gyakran órák hosszat a nélkül, hogy élő lényei találkoznék és ha néha messze távolból jöv hang-ati meg a füle dobját, az annál jobban emlékezteti arra, mily tölősen csendes minden körülötte.

E komolyság és az az ünnepi hangulat, mely a természetben uralg télen, az emberi kedélyre is hat.

Az ó-német naptár sz. Kelemen pápa (nov. 23.) ünnepeivel kezd a telet és a napot horgonyval jelöli, mert e napon a hajóknak már a kikötőben kell lenniük. Ismét a négy évszakot meghatározó közmondás:

Sz. Kelemen hozza meg a telet.

Sz. Péter szokta tavaszt jelenti (febr. 22.)

doroljanak. S van husz százalék német is még magyar is van egy százalék.

Az amerikai állam kormány kezd már valóban ésszes kapni, — nem beszél már a németről olyan fönizsával, mint eddig. Meri a régi vers szerint: habár felül a gálya s alul a viznek árja: azért a viz az ur!

H I R E K.

Bugsch alezredes névnapja.

Édes kővetlenséggel állítok meg a múlt hónapban a fronton Bugsch Aladár ezredparancsnok névnapját, amint most értesülünk. Csak a névnap előismerésén tudta meg a tisztikar, hogy a közkedvelt ezredparancsnok névnapja van. Hamarosan elkészült a szép szöveg a fronton található minden jóval a tartottak — nagy család névnapot. Hoztak hajat, szadát a mint a krónikás megjegyzi — az ágyon kívül valami más is puffogott: S mi állt ki ekkor? E napon nemcsak névnapja volt Bugsch ezredparancsnoknak, hanem e nap eljegyzésnek a napja s e napon kapta harctári legnagyobb kitüntetését, a hadi-éreményes Vaakoronarodot. Háromszor ünnepelt állt tehát a huszas tisztikar. Bugsch ezredparancsnok névnapján, amelyre hasznolt: is számos jó barátja üdvözölte a vités ezredparancsnokot.

Album egy nyugalomba vonult jegyzőnek.

Babics Gábor a Murakós egyik érdekes jegyzője 35 éves fáradsót munkája után nyugalomba vonulván, e hó elején karfarsáni szép ünnepség keretében bucsuztak el tőle, s ez alkalomból egy albumot nyújtottak át a bucsuzónak, melybe a kar egyik agilis tagja a következő szép sorokat írta:

„Akinak szívében a szeretet fénkjét irdése honol, az: ezen neimes érselem lángját megoszti az Ő szeretőkkel.

Ennek a To igaz szeretetednek melegét éreztük mindnyájan, mely atyai, testvéri és baráti lángjával ölelt bennünket körül.

A mi szívünk báliásak érte, mert mikor kőtrunkból 35 év fáradsót, e némes munkássága után távozol, a To igaz érzelmeidről mi is szeretetteljes taljót adjuk viszontszául s zálogul e szerény emlék albumot, bizon tudva, hogy Goethevel — a nagy költővel — azt mondja szíved, hogy:

„A bucsuzónak minden emlék drága.
Egy szász lomb, egy moh, egy kis kavics,
Hogy emlékezzék a távolban is
A betőről, melyre visszavonja végya;
Tanu lesz az, édesbirtó haladig,
S egy szemmi így legdrágább kincsese válik.”

Ósíd meg tehát, mint, ahogy mi szeretettel, édes emlékezettel mindig veled maradunk!”

Mint értesültük, akadt egyén, ki a szép sorokat lepiszkolta s bulaszának minősítette.

Mi pedig azt mondjuk, hogy e sorok szeretettel áthatott hangja nagyon is aktuális a csak a rossz

májusú vagy irodalmi tájékozatlanság a érzékellenes foghat illeszmi szokás reá.

Kis történetek a nagy háborúból.

A muszka bundája.

Hogy működik a tábori telefon.

A napokban érkezett a harctérről egy különös honvédtiszt, — aki sok igen érdekes és mulatságos dolgot mesélt el a háborúról és a katonák viselkedéséről. A jellemző apróságok közül kettőt érdemeink tartunk közzé:

Egy főherceg nemrégiben felkereste egyik csapatunkat a harctéren. Elbeszélte neki, hogy milyen kitűnő szolgálatakat tesz a harc közben a telefonos csapat: személyes vizgáznak a vezetékre. Még telefonos szelvé is övjárást drótokat.

A főherceg személyesen akart meggyőződni a telefon megbízhatóságáról és ezért az egyik telefonvászárokból felhívta telefonon a századparancsnokot.

— Halló! X. Y. (Főherceg beszélt. Mi újsg?)

— A századparancsnokságul a telefont egy jókedű szlakt kezelte, aki aligba gondolta, hogy telefonon lényeg a főherceg beszélt. Inkább azt hitte, hogy trófiának vele és ezért maga is trófiát fordította a dolgot és bejelentegott a telefonba:

— Ha meg a kínai császár beszélt: Jól éreztük magunkat, komám, kutyá bajunk!

A nyárak hozza sz. Orbán, (május 29.)

Az ősz kezdés sz. Bertalan (aug. 24.)

Sz. Luca (dec. 13.) napját emlégti leggyakrabban a tél mondasokban. Az angolok ezt mondják: „Luca nap a legrovidebb nap és a leghosszabb éjjele.” E szemek ünnepe ugyanis a régi kalendárium szerint dec. 25-ére esett, azért halljuk a következő mondasokat is: „Szent Luca napjától csibéléssel növekszik a nap. Szent Luca megkürtözte a napot.” Az olaszok is mondják „Sz. Luca a leghosszabb éjjele, a mi van.”

Luca napi-idejárásból jósálnak is. Így Sardinianban e napról határozzák meg, mily időt várhatnak karácsony napjára.

Nálunk egyes vidékeken pedig Luca napjától, vagyis dec. 13-tól kezdve tizenkét napig, azaz 26-ig vigyáznak az időjárásra s a milyen idő van az egyes napokon, olyan lesz a megfelelő hónap.

Ez a Luca kalendárium népszokásokban. Luca napján sok babona fordul elő, melyet nagyjából a jövőnek megtudása kedvéért tiznek. Ilyenek az úgynevezett Lucafényből, Lucakeresztből való jóslások. A Lucaszékről mindenki hallott már.

Van azonban e napnak a sz. Miklós napjának kedvesebb jellege is, kivált a gyermekek előtt. A fiúk kedvére feldísz a szigort, de bőkezű Mikulástól, a lényok inkább a Lucától. Avagy az is csak a régi jó időkben maradt mesévé váltott már.

Más közmondások a tél tartósságát és szigorát jellemlik.

A tél legszigorubban ragaszkodik a jogához valjakk a mondasok. Az angol azt mondja: „A tél sohasem hevenél.” A francia pedig „A ki egy félnapot stólt, egy halálos ellenséggel kevesebbe van.” Másutt „Ismét: Szerencsés az az ország, melynek felhőt telelnak. Á felhők enyhítik a levegőt

A hidegben gyorsabban mozog az ember. Innen szálló így: „Télen mindenki ifjú lesz.” Ilyenkor minden kabát jó. A közmondás szerint: „A fagy minden rongyot összetart.”

A jövőre mindenki kíváncsi s a jóslásból ki nem fog az ember. A közmondások az újvet emlegetik. Ausztriában mondják: „A milyen sz. Katalin, olyan lesz az újvet. Németországban: „Az első napi hajnali pir rossz időt és nagy esapást hoz. Tiroiban és másutt pedig természetű erre enged következtetni. Portugáliában: „Az év első napja a nyár első hónapja.” Spanyolországban az újvetről két különös közmondás divik: „Többet hoz az újvet, mint a jól művelt föld.” „Ne mondj rosszat az évről, a mig el nem mulott.”

Január illetőleg a közmondásokban csaknem mindig az a kívánság nyilvánul, hogy hideg legyen. Januárban, ha sok az eső, a gabonára nem hoz áldást. Januárban sok eső, kevés hó, hegyeknek, völgyeknek, fának nem jó. Ha nedves: a január hó, őrszen marad a hordó. A magyar közmondás ellenben azt mondja: „Ha fénylik a Vince, megtelik a pince.”

A Németek a lengyelekkel egyként tartják: „Meleg januárút ments meg Uram minket.” Svájcban azt mondják: „Ha januárban táncolnak a szunyogok, a parasztnak eleség után kell menni.” A portugáliak e szavakkal vigasztalódnak: „Nedves január, ha nem jó a gabonának, nem is rossz a nyájának.” Nálunk ismeretes ez: „Ha Pál fordul köddel, ember hal meg dögöl.”

A székelyek íránt nagy az előítélet a közmondásokban. Könnyen balot bí ki, amit székelyben tesz vagy kezd az ember.

Felsőolaszországban azt mondják: „Ha eljön a székely, ne rakj selyem hernyókat és ne ojsz fákat.”

Sardinianban, ellenben azt tanosítják: „Székelyben a legyesek (szajmhernyókat) és ojsz.” Az oroszok ha egyen fónak: „Ha sz. Katalin (székelyben febr. 29.) az állatra, négy leteríti a marhát, ha a fiók tekintni ledönti.” Németalföldön is az a babona, hogy csak névendőkmarha, de a haromfi az ötvennyél jó sikerült.” Azonkívül van még keuoizmos nézetek is: „A székelyben pnteken mindig megrátolnak az idő.”

Az ó-kalendáriumban a szokóév febr. 24-ére esik, a mely nap kétszeresen veendő. Az egyház ezen a napon sz. Mátyás apostol ünnepét üli, a ki választás után itaktató az apostolok közé. A szokó-éven 26-re esik az ünnepe, a mit Mátyás úgrónak neveznek. Róla mondja a közmondás:

„Mátyás ront, ha talál,
Ha nem talál csinál.”

már t. i. jeget.

Gyertyaszentelő Boldogasszony napjáról mondja a régi tapasztalat:

„Ha fénylik Gyertyaszentelő,
Az éket vedd elő.”

Vagyis a szalmatörz is székelyes lesz a marhák számára, oly hosszú lesz a tél. Ilyenkor a medve kibújik odujából s ha szép az idő, jammét visszatér, mert még nagy hideg lesz, ellenkező esetben kinn marad.

Még néhány jellemző mondas emléitnek meg a télről: „A nyár a tápláló, a tél az emésztő, sokféle változatban fordul elő. Így: „Ejőh az ideje, mikor a tél kérdezeni fogja, mit tette a nyáron.”

„A télnek nagy, a gyomra.” „Nyáron minden keeske ad tejet, télen nem is minden jó tehen.” „A ki a meleg időben nem dolgozik, hidegben éhezni fog.”

„A ki nem jár gerebijevel, mikor legyek és bogolyok esipnek, télen szalmakötéllel fog járnai s kérdezeni: Vau-e szőna eladó?”

— A főherceg előbb meglepődött, de egy pillanat múlva megértette a helyzetet és jót mulatott a tréfán. De legalább meggyőződött arról, hogy a telefon lényeg kiábrándítóan működik.

— A kárpáti belőréskor rabolták a muzsikát, a legjelentősebb dolgokat cipelték magukkal. Megesett, hogy az egyiknél egy hurkától és husz darab pápaszemet, a másiknál egy csomó kardcsouyafaszt és egy tucat nő hajbétét találtak.

De mikor kifelé futottak a muzsikák az országból, eldobták a rabolt holmit, hogy könnyebben szállhassanak. Sok muszka azonban még így sem bista, az iramot, az ilyen asztán megállt és várta, hogy a járőrök elfogják.

Egy ilyen kifutott csoportot utolér M. huszár, a látszólag, hogy az egyik muszka nagyon finom téli bunda van.

— Szó nélkül le száll a lóról, leesedi a megfőtt mezeiről a bundát, megmustrálja, s megdará teszi. Mire már be is gombolta, egy hatalmas potot ad a bunda volt gazdájának a föld a lovára.

Kapitány éppen akkor ér oda. Kihossa a vadrából a huszár cselékét, s le is szideja a vitét.

— Nem elég, hogy elvieszed a bundát, hanem még meg is próbárod az istenátját?

Kapitány ur jelenlétében alkalom — megfogadja a huszár — csak azért eszméltem, mert hogy azt hiszem, hogy a muszka, hogy igazságtalanság történt vele!

— **Esküvő.** Fényes esküvő volt az esküvő az esküvő templomban. Ekkor veszte a bírósághoz *Hogenerier Lujza* urhoz. *Sándor József* ezredes a templomban — amelyet az esküvővel éppen díszítették — esküvő szövegét mondta meg, amely P. Borsay szép szövege után igaz sőt több felekező szövegeket is tartalmaz. Az esküvő után töltött utra költ. Kérdés élet utjukat a boldogság!

— **Intenzívtelek.** Az izraelita templomban a péntek esti intenzívtelek 7 óra 17-től kezdve további intenzívtelek u. 6 óráig fog kezdődni.

— **A Hadseregélyző bevétele.** A Hadseregélyző által rendezett tavalyi évi összes bevétele 850 K 64 f., kiadás 100 K 70 f., tisztá jövedelm 749 K 94 f.

— **Adományok a Hadseregélyzőnek.** A Hadseregélyző céljaira szívesek voltak adományozni: Grünhub Henrik 20 K t. Két kis lány 2—3 K t., Bódy Gyula 4 K t., mely adományokért hálás köszönetet fejez ki a Hadseregélyző.

— **Előadás a vak katonák javára.** Vasárnap este igen sikerült műkedvelői előadás volt párnán és a vak kalózból javára. Az előadás szereplői a nápráfai ifjúságból kerültek ki, kiket Prokrovsky Lászlónak, egy neves nápráfai arzeny tanított be. A kis társaság már hetek óta jár a környékbeli helységeket s előadásokat tart a vak katonák javára. A párnai előadás mintegy 90 koronát hozott az emberiségnek célra és egy kellemes estét a párnaiaknak, akik — mint a nekünk beküldött tudósítási mondja — lelkes ovációban részesítették a nápráfai színészek apró jeleneteit, énekeit és táncait.

— **A Holtember Hegye.** Hogy miért hívják így, nem tudjuk, de így hívják: *Mort Homme*. Talán valaha régen, amikor még kevesebb volt az ember, halottat találtak rajta, akinek nem tudták a nevét. A halottat akkor még nagyon respektálták, ha csak egy volt is belőle. Most sokkal több halott hever a *Morti Homme*-on, mert a hőli ember a verdui csatáért került. A Maas másik partján emelkedik a *Kétszázharmincezer* magaslat, melyet a sülédzi fluk bravuros rohammal elfoglaltak a franciáktól. A franciáknak már sok holt emberük fáj, de ez a Holtember kivétel, mert ennek a testén át a németek ismét közelbeh jutottak a fölött *Yoidunhoz*. Tegnap négy halárohamból indították, hogy visszakerüljenek. A roham nem sikerült, csak a halál. A Hotsember most tele van holtemberekkel. A Holtember kikelt a fölől mint egy borzalmas gyökér, s hogy most végigpárlátott a halottakkal a véres föld legbúsabb virágaival.

— **A harmadik hadikölésön kötvényeknek kiszolgáltatása.** A pénzügyminisztérium rendeletet bocsátott ki a harmadik hadikölésön kötvényeknek kiszolgáltatása tárgyában. A rendelet szerint a szabad és zárolt kötvények elkészültek és a jegyző felek részére az illető járási helyekről rendelkezésre állnak. A kötvények: 50, 100, 1000, 5000 és 10.000 K névértékű, hűvelővel szelvényekkel kerülnek kiadásra és az elkészült kötvényeket kiadnak ki a zárolt kötvényekről. Egy zárolt kötvények feloldása mint a fölmentés zárolt kötvények kifizetése annak idején a központi állampénztár utján fog történni.

— **A kávéház asztalánál.** A kávéházban egy szabaddal katona és egy civil. Nem lehet egymást, de a civil először a katonának s hamarosan megbarátkoznak, elbeszélgetnek a Mírről beszélhetnek másról, mint a háborúról, a harcos élet keservéről s egyéb komoly dolgokról.

— Mondja, uram, — kérdi csak egyszerre a katona — gondol-e ön néha azt a front mögötti biztonságára az élet-mulandóságára, gondol-e arra, hogy milyen rövid az életünk, milyen bizonytalan a jövőnk minden, s milyen borzasztó az a törvényszerűség, amivel mindig ajánkat elár a halál?

— Óh igen, de hányszor! — felelte a civil csendesen. — Előbiztosítási ügynök vagyok.

— **A hadseregélyző bélyegkei és az ügy-nökök.** A Hadseregélyző Hivatal az ügynöki visszafélések minél hathatóbb megelőzésére az összes polármentesekhez, főszoftárokhoz és községi jegyzőkhöz részletes tájékoztatást küldött, melyben újra leszögezi, hogy ügynököket saját kiadványai terjesztésében nem foglalkoztat. Fölhívja a figyelmet a hadseregélyző jövedelmségi bélyegkekre, melyeket mindenki tartozás szerint mennyiségben vásárolhat a Hivataltól, de főszoftárok is valamely májpra vagy egyéb elárultott cikke „egyaláltam” nem jelent azt, hogy a kérdések cikkeket a Hivatal javára vagy a Hivatal egészé alatt árusítják. Ha bármely cég ügynöke mégis ilyen megfeszítő kijelentésekkel dolgozik, át kell adni a legközelebbi rendőrhatalomnak. A Hivatal reméli, hogy a tájékoztató részletes, precíz adatai után az ügynöki visszafélések minden stratégiája összeomlik.

— **As ipartestület közgyűlése,** melyen a tagok az alapszabályszerű esküben nem jelenhettek meg, s hó 26-án fog megtartani, amikor tekintet nélkül a megjelentek számára, s közgyűlés határozatképes leend a (társaság) felvett pontok elhatározását nyernek.

— **As utcaszépítő hullája.** Ismeretes olvasóink előtt, hogy egyik városi utcaszépítő a közelmúltban nyomtalanul eltűnt. Keresték, kutatják, követték, azonban hasztalanul. Tegnap délután azonban a Kanális egyik parti cserjéje tövében az iszapban rebbantak a beállították a töméts halottnak hárzába. Az öreg állítólag az eltűnés napján Kiskanisán járt állítólag aszonyaszkóban, honnét este 10 órákor indult haza. Lehet, hogy egy kislet tisz is volt s így bukkant elő a Kanálisba, hol halált lelte.

— **Hangverseny.** Örömmel értesítettük, hogy a Hadseregélyző számára az egyetemi énekkarok májás tájéka hangversenyt rendeznek nálunk.

— **Köszönet.** Még mindig jön a harctári köszönet a Hadseregélyzőbe a karköszöni ajándékkért. A zalai fiúk nemcsak hősek, hanem figyelmesek is. Most *Kérvér János* huszár írt társai nevében szép köszönet sorokat, amelyek édes közvetlenséggel tolmácsolják a háls köszönetet.

— **A 18 évesek önkéntességi joga.** A hűvelődeli miniszter a szennykezős népfelkeltő önkéntességi ügyében ma a következő rendelkezéseket adta: A törvényhatóságokhoz: A helygyűlési bizottságok megengedem, hogy a népfelkeltő bizottságok a népfelkeltő fegyveres szervezetek alkalmasnak talál azok az 1898. évi született hadikölészek, akik az 1915/16. évi évi mint rendezés tanuló a vedőörvény 21. §-a 1. pontjának harmadik bekezdésében megjelölt tanúsítványok valamelyikének azt az érvényesítést látogatták, amelynek érvényesítésére az egyéni önkéntes kiegészítő vizsgára való becsatolásra igényt nyújt, az egyéni önkéntes kiegészítő vizsgára becsatolassanak. Az iskolai tanulmányi eredményt a kiegészítő vizsgára való becsatolás elbírálásánál nem lehet mérvevételnek tekinteni.

— **A szakközvetők bejelentése.** A hivatalos lap máj számában megjelent a minisztérium rendelet, amely szerint a „pata-, kender-, len és pamut szakközvetők, valamint mindenféle új és használt szövet, akár úszók, akár úszók, legkésőbb április 10-ikig a Pamut Központ után a kereskedelmi minisztériumnak be kell jelenteni. Bejelentésre nem kötelezettek a mezőgazdák (bőrök) és mezőgazdasági vállalatok (szövetkezetek), ha készletük 500 darabnál kevesebb.

— **Allást keres Domaföldi István** kereskedő. — Elszögdőne uradalomba konyelóra vagy községi műhelyben. — **Cime:** Domaföldi József konyelómester Léndi, házi uradalom. Utólag Pótfé, Zalamegye.

HÁBORUBAN IS
gondoljunk szőlőinkre!

Kifogástalan, gyönyörű szőlő, kétféle szőlőbogyókat, hánycok pótlására, vagy ujjelölőbogyókat is készíteny és nagyban, postán vagy vasúton, az országban előneke ismert

„Milleniumtelep”, Nagyösz.

Ugyanitt előneke kaphatók: *Portilla, Arramorupestri, Monticola, Marceder és Berlandieri* májás és gyökéres alanyok.

"BERLIN"

HAGYMOZGÓ SZÍNHÁZBA

Minden nap tartatik előadás a legérdekesebb és a legválogatottabb műsorból van összeállítva. — A „BERLIN” színház agilis igazgatója, hogy az előadásokat még érdekesebbé tegye, egy új modern, a mai kor szának megfelelő, legújabb szerkezetű vetítógépet szerzett be, miáltal a képeket még sokkal szebb és tisztább kivitelben mutathatja be a m. tisztelt közönségnek. A „BERLIN” mozgószínház előadásai nem szorulnak dícséretre. Ezt csak látni kell mindenkinek. — Hisszük és reméljük, hogy a t. Közönség az igazgatóság fáradtságát és áldozatkészségét az előadások tömeges látogatásával fogja honorálni.

Irodalom.

A pápaválasztás jogtörténete és tételés joga. Irta: Lukács József, főgimn. tanár. A vastkos munka a pápaválasztás történelmi fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekesebb és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrésztől szigorúan tudományos, másrésztől könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatainak ismerete minden kultúrember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— Uj Idők. A világháború leghűb kronikása, irában és képen az Uj Idők. A mi érdekes esemény a nagy világháború történelmi irában, az mind a jelen, mind a jövő képeiben érdekes, művészi nívóval és előkelő ízlés jellemzi Horvát Ferenc hetilapját, az Uj Időket. melynek minden száma aktuális közleményeiben, elbeszéléseiben és regényeiben is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy-ut 16. sz.

A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 6 korona. „Világ” előfizetési ára negyedévre 6 korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb új-az a magyar nép számára, félre 2 korona 40 fillér.

„Az Élet” szépirodalmi és művészeti hetilapot szerkesztette Andor József gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot mellegen ajánljuk olvasniuk figyelmebe Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/c. — Előfizetési ára félre 10 kor. Mutatvány-zárat készsoggel küld a kiadóhivatal.

MILKA

Suchard
KITÜNÖ ALPESI TEJ-
CSOKOLÁDÉ

ROVAS

Vezércikk

Világháború

a legjobb tájékoztató magyarázattal és térképpel

Közgazdasági rovat

Napihírek

naponkénti szemlézati az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAPNAK.

Vasárnaponként két közkeveltségű melléklet ad az AZ UJSÁG. Egyik: „Az Asszonyok”, a másik a: „A Gyermekeknek.”

Aki a világháborúról és egyáltalában minden eseményről, színházról, művészeiről, irodalomról bőven és megbízhatóan tájékozni akar, az a „Világ” megrendelést naplaj korábban értesíteni, ssebe elő az AZ UJSÁG-ot.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	32 korona.
Félre	16 "
Negyedévre	8 "
Egy hónapra	2 K. 80 f.

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest.
VII. Rákóczi ut 54. szám.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az előlétségek nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillanatra sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről, — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jelenti, hogy

AZ

ezen lapban megjelent minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokból

és névjegyekben

Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árban

gyorsan készítettnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek

dús raktára.

Jegyzői és egyéb közgazgatási nyomtatványok

nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deákter 1.
Telefon: 182. — Hirdetések díjazásában szerint.

Feladv. szerkesztő: Erős Sándor
Főszerkesztő: Kemény László

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.
Működési ára: Egy évre 16 kor: félre 8.
Helyi: négyévesre 2. Hónatra: 60 fillér.
Egyes szám ára 15 fillér.

Fantázia és okosság.

A világtörténelem képrázatos megismétléseket végez: ime Blücher népe száz év múlás újra megverte Waterloo alatt a francia hadsereget — ennek a háborúnak a kezdete — és Molke népének döntő diadala talán megint azoknak a francia vidékeken fog véget vetni a világháborúnak, melyek még örök a világrengető germán fákban nyomát 1871-ből. A franciák ne támadjanak, mert az ő hadviselésük természetrajzával nem fér meg az offenzíva, — írta rettegve Jaures az új hadseregéből való könyvében és Waterloo igazolta a franciák legnagyobb ambícióját, aki egyikkorral kellett elűznie a háború nyitóját. És ugyazszerű harciudományi tanulmányeiben azt is megállapította Jaures, hogy a francia hadviseléség nem tudja megsebezni a defenzívát sem és úgy látszik Verdun ebben is igazolni fogja őt, akiknek előbb fog szobrot emelni a francia nép, mint Joffre generálisra. Nem a csillagokból olvasott ő, amikor vért és vért látott mindennél, hanem adatokból, történelmi tanulás-

gokból, néplelkületi megfigyelésekből, hadviselési lehetőségek és szükségességek megértéséből.

A franciák hadviselésének vezére a fantázia, az utca vágya, a boulevardok mómora. Minden francia vágy támadás volt, egyenesen Berlin felé, mint 1870-ben is és tejesített védekezés lett belőle, 1871-ben. Most is az történelmi, ami akkor: az okosság és a fantázia háborúja és a nyugaton. A németeknek nemcsak hősiessége és taktikai kitűnősége, hanem szuverén okossága is érvényesül. A művészfantázia szépségeitől alkábult és perversitásától megromlott francia génusz került szembe a tudományba melyed a munkától meggyarapodott, a kultúrástól, a gondolkodástól, a technikai képzéstől nagytudatúvá lett nemzet nemzet génuszával. S az egész ántán meg a kalmár Anglia is, a francia fantázia nyavalyát színyli. Ennek a betegségnek a tünetei a háború kezdésétől fogva a kormány, a diplomácia és a hadvezetőség hazudozása. Az elművésziesedett francia fantazika mellett az ázsiai moszkovita ravaszság képezeletét az angol őrületi fortély vágyképzetei

Véltek szemben német és a magyar rószról a becsületes élettudalom, a munkát és a békét védők higgadt okosság, bár öntudata és józan ölféltudatossága. A mi hadviselésünk lélektana és a mi elhelyeztettségünk az offenzívá parancsolta arra kényszerítette a mi energiánk által adott szükségességek is. Mi a győzelmet másképp, nem isparvasítottuk, mint az offenzíva gondolatával. Témától szándékunk a háborúgunkotól, de bele költve védekezésünk nem feleltet más, mint támadó.

Es a haditörvények érvényesülését csakon és délen és ennek kell érvényesülnie nyugaton is. Ugy ahogy Jaures látta: a németek a lelkielőt, a túlzott erők, a biztonságunk tudatában előre törtétek.

Ha kell, ártémetanok a Végeseben s ha szükséges, Franciaországba. Ez törtéte és meg fog történni: az a franciák offenzívára indulkak a defenzívára is képtelenek lesznek és nyomorultan fognak megfulladni a németek óriási talpa alatt, amely alatt imo már Verdun leghatalmasabb erője. Vann

Kórházi-emlek

(Az édes anyámnak.)

Fekete ruhában jött az édes anyám,
Féher körögyön feküdtem én.
— Haj! be rég nem látott...!
Felhajtam a fátyolt,
S megcsókoltam azépen, könnyedén:
— Anyám, édes! —
... S az anyám: — már sirt szegény...
Keze remegve nyult takarómbos:
Felmelmei, hejh, hogy merie volna...?
— Hol van, merre, fáj-e sebem?
Van-e két lábam, két kezem?
— Anyám, édes —
— S kesem a kesét a kötőre vontam...!

„Lám, anyéskám, hogy semmi baj nincsen.
És itt a pólya, alatta a seb?
Óh, de az semmi! Nem is érzem:
Lám, nem is véres raj! a kötősem...!
Maho!nap felkellek!
Anyéskám édes! Töröld meg szépen
A könnyes két szemed!...

Amikor elment: — az orrot hívtam:
Kintott a láb, égető a sebem:
Sápadt ajkkal a sebem mutatam:
— S a kedves nővér, vigyázza, szépen,
Bontani kezdé véres kötősem...

(L.-nek.)

Lé!ám!
Csókoltam a lelked...
Vártam. És megjött!
Ma hozta a pósta:
Rózsaszín dobozban
Egy csokorba fonsa
Sok-bok fehéraró, fúadt ősi róza...!

Nagy utról jöttek:
Halra éretek ide:
Halott volt mindnek
Az arca, a szíve...
Lepordult szírmok, lankadó fejek,
Fáradtan, sztrikán.
Aludtak a kis doboz ólén...

Egy vízét hozattam:
— Aranyos, drágát!
S beletettem sorba,
Minden fonyadt emélt!
Seken memolyogták, neveték a dolgot:
— Aranyos vízbe ilyen, ólma csokrot!
Még sohsem tettem! —
Hangot se halltam,
A lelkem mályva megcsókoltam,
Két féher, szelid,
Aldott kis keszéd...!
Lé!ám!
Csókoltam a lelked...

Tavaszi mámor.

Ó tavasz, csarolan idejére jöttél mily bájosan nekem.* Szegény költő, megégy Paskin, ares messzieség, még nem emelkedett fel, ebben a kor-kasszi búhos. A gimnásisták talán már nem is lehet-kusszák, hogy itt a tavasz és már nem hátra. Régen még így dalolt a tavasz mámoros egysere

sajtó feje szerint veszte, mit eszett ki, hogy a kiadó nyomorúságon segítene?

Naponként szekerem egy vidéki faluból fogja be a kenyert és ebből kapnak az éhező árakozók, kikről egyébként senki nem gondolkozik.

E nemesleltény jóleső lélekkel konstatajuk a Fűredi Jánosnak fogharasztatásának érdemeit főző beiktatni el nem mulasztjuk.

A fiatal munkásokat takarékoságra kényszerítik. Készel vezéreltes, brandenburgi katonai főparancsnok, nagyon érdekes rendelést adott ki a fiatal munkások éborszára ellen. A rendelkezésben a többi közt a következőket mondja:

A szokatlanul nagy munkakereslet fiatal munkásokat a pénznek oly módon való eltekintésére csábította, a melynek következtében a munkások egyaránt káros. Készfőgőz az osztrámalipótról szótó törvény alapján Berlin város és Erandenburg tartomány területén eszenél virendelen: Mindkét nemű fiatal munkákat befőtől (három) óráig csak heti keresetükben nem kaphatnak későbbes többlet tiszonytól márkánál a eszenkál a lá márkát, meghaladó része a munkások által öt nappal minden befőtiszte után a fiatal munkák nevére kiállított takarékbetét könyveccével valamelyik nyilvános takarékpénztárnál betesendő azzal az utasítással, hogy a fiatal munkák a befőt összeggel csak az illetékes közigazgatási hivatalok bejegyzésével rendelkezhetik. A takarékbetét könyvecek a háború végéig az illető takarékpénztár kezeli.

Zavarok a petróleum körül. Petróleumban igen nagy a hiány, elmsnyira, hogy az ár nagyobb tételekben egyáltalán nem, de kisebb mennyiségben a piacra még mindig kapható. A fincsitók nem hajlandók az évenyen levő 445/1915. M. E. számú rendeletre és a kisebb tételeket bérmentve a vevő vasutalására szállítani, hanem saját feloldó állomásukra visszakalkulált árat számítanak.

Az állítja, hogy a kereskedelmi minisztérium illetékes ügyosztályától arra felhatalmazást kaptak és egyúttal arra jogot nyertek, hogy a ruadelet 5. §-a pontjának első bekezdésében említett 3 K. nagykereskedői árpótlót, valamint ennek a §-nak második bekezdésében megállapított teljes kocsirakományoknál kisebb szállítás esetén járó 50. fillér illetéget 1 K. árpótlókat és is felzárkóztatásuk a vevőknek addig is, amíg az orról készülő rendeltet meg-jelenik.

Alig lehet feltételezni, hogy a nagy petróleum finomítók igazgatói magukat annak kiténik hajlandók volnának, hogy feljelentés esetén néme-ak pénzbir-sággal, hanem szabadságvesztés büntetéssel is sújt-hassák őket és így valószínű, hogy amikor az évenyen levő rendeltet intézkedésén magukat tulle-rik, ebben a tekintetben illetékes helyen fedesték magukat. Furess állapot azonban és a petróleum maximális árait megállapító rendeltet körül alakodó nagy zavarok, amelyekben már-már alig lehet el-gyazolni, még nagyobb mértékben ez a körülmény. Tény az, hogy amíg nálunk a maximális áratok, sőt azoknál lényegesen drágábban is alig lehet petró-leumbhoz jutni, elég jelentékeny mennyiségű meancok is a vámkülföldre, főleg Németországra.

Zálogárverési hirdetés.

Zálogintézetünkben elhelyezett és 1915. évi április 30-ig lejárt de meg nem hosszabított zálogtárgyak 1916. évi április 8-án esztog folytatódó április 10-én délután 2 órától kezdődéig hivatalos helyiségünkben iparhatóság kiküldött jelenlétében nyilvános árverés alá bocsátjuk.

Az ilyen zálogjegyeket azonban még ápr. 8-án is d. e. 11 óráig meghosszabítjuk.

Nóptakarepenztár T. L. Nagykanizsa.

Uj távirahivatal. Kereskedelmiügyi m. kir. Minister urnak 84729/V. 1914. számú leirátul Zakány közömben (Somogy vármegye, Csurgói járás) engedélyezel uj állami távirahivatal t. hó 16-án megéjyt.

Ujra drágul a patkaszőr. A belügy-minister rendelete jelenik meg a hivatalos lap leg-ujabb számában a győgykezeseti munkálatok díjainak felemeléséről. A minister rámutatva a súlyos megélhetési viszonyokra, valamint a munkások megdrágulására, a közegészségügyi isács javaslataira meg-egedte, hogy április elsejétől további intézkedésre receptek árához a győgykezeseti munkálatok díjait 20% hozzászámitásának. Nagy súlyozza azonban a minister, hogy a gazdasági életben jellegűnek tekint és a feldés állapok bekövetkeztével létező ködny fog a győgykezeseti munkálatainak újabb meg-állapítása iránt.

A gyufa forgalmában, egyes lapokat azok a hírek, hogy gyúftában hiány van és ismét drágulni fog. Átmenetileg zavarokat okoztak, mert a közönséget megriasztották. A fogyasztói dohánycsúszások, sőt egyes kereskedők is esztelennek híreket hárítottak igyekedtek, minél nagyobb károsítást gyúftára és az új rendelkezésekre. Alig mennyiségeket elvonták a többi fogyasztók elől. Gyúftában lényeg hiány nincs. A gyufa gyárak 1915-ben ugyan-annyit termeltek, mint a háborút követő első meg-előzött 1913. esztendőben, sőt kivül a statisztikai hivatal kimutatása szerint, legaly szepemberig 17.009 métermátrnál több gyufa jött be hozzánk; tehát tulajdonképpen jóval több ár. Alot és 44 meg most is a fogyasztás rendelkezésére, mint nemális többletben Áltól nem kell tartani, hogy a gyufa drágulni fog. A karéll vezetősége a leghatározottabban kijelenti, hogy az árakat nem fogja emelni, sőt a nagy-kereskedőkkel olyan értelemben megállapodást kötött, hogy azok Budapestre a víznyomtatású nagykereskedők-nek és dohánycsúszásoknak nem kényszerítik el a gyúftát 100 dobozonként 3 K-nál drágábban semmi ok sem-forog fenn tehát arra, hogy kiesinyben a gyúftát 4 fillérnél drágábban árussítsák. Értesülésünk szerint a rendőrség szigoruan el fog mindazok ellen járni, akik detaliban magasabb áratat követelnek.

Uj találmány Nagy horderejű magyar találmányról adnak hírt. Husár-féle hajlekony

fatalpról a malloy a telphór pótlásának problémáját nagyszertben oldották meg. Aranyalann elősőbb és tartósabb a börtálnap, a láhat a hídégtől és nedves-ségtől elszigetelt és a láb mozgásához könnyen alkalmasodik. Gyártást a Magyar parketgyár, Hol-stein és Störner-ög vállalat és az Unió céggyárban készítet cipőket már mindentel hordják.

A fémárgyak igénybevétele. A honvédelmi minister a szeptember 25-iki rendelettel hadieftokra igénybevetnek kijelentett fémárgyak igénybevétele, illetően a birtokok szabd rendelkezésre vonatkozóan megállapított határidőt 1916. évi július 31-ig hosszabította meg.

A fűszerkereskedők a vasárnapi munka szüntetésért. A fűszerkereskedők megállami indították a teljes vasárnapi munkaszünet megvalósít-ása érdekében és a minap érkezőtelt tartóttá, a melyen azt a határozatot hírták, hogy a fővárosi élelmiszerbiztosoknál a fűszer-áruházi befőt ranggal való zárvatartást követelik. A fűszerkereskedők-főn-ök egyesülete, nyilatkozásában kijelentette, hogy az alkalmasított megállami pártolja a szegő esztől.

Roszkává készítésre Németországban. A német birodalmi terményválasztás gaboná-káve győgykezesi megállapodást létesített, melynek alapján a roszkává gyártása folyó évi augusztus hó-nap 15-ig rendezetett. Az egyenes értelemben mind-azoknak a gyáraknak, melyek a háború előtti időben is roszkává előállításra foglalkoztak, megfelelő mennyiségű rosztat utálnak ki a ország összesen 300.000 métermátrássa rosztat és ez érdekeltség rendelkezésre bocsátjant. Az úszmek arra kötelestet-nek, hogy az átengedett rosztat kizárólag roszkává gyártására használják. Örökös roszkávával vagy egyéb áruházzal való vegyítés tilos. Örök roszká-vának kérelni, vagy egyéb pótlásanyagokkal való ke-verésért csak szabd az árnyas engedni meg. Mely értékben a keverések korlátoz, azokban is esztelen-lettek. Ily gyártmányok kifejezetten minit pótlásnyá-gok hozhatók csak forgalomba, a háborús követelések pedig minit ilyenek jöszendők. Közvetítő kereskedők-nek, valamint fogyasztóknak való értekelésének esetén, a szabad és esomagojlatlan állapotban történő előadásoknál maximális árat állapítandók meg. A ke-reskedők kötelezettséget tartoznak vállalni arra nézve, hogy a fogyasztóktól a következő árakat magasabb összegűket nem követelhetnek: a szabad állapotban értekelített árú fontjéért 0.30 márkát, a esomagoj-latlan állapotban értekelített árú fontjéért 0.45 márkát. A kereskedők kö-telesek a maximális árakat az eladóhelyiségükben láthatóan kifüggeszteni. A megállapodások be nem tartása esetén bíráskot folytatni ki, melynek behá-társának biztosítása végett megfelelő óvadékok befőt követelik.

Magyar Kereskedők Lapja. Kermé-Allródi lapja. Harminchatódik évfolyam. Vállalkozók és Iparosok Lapja melléklettel. Magyarországi a legdrágább kereskedelmi szakbiztosító immár harmadik évfolyamába lépett. A Magyar Kereskedők Lapja hétévkint 3-4 írvny terjedelemben jelenik meg. A Magyar Kereskedők Lapja isletit tudósítá-sai előelőrendü forrásból való és a legújabb keres-kezelmi hírekről főleg a Magyar Kereskedők Lapja után lehet értesülni. A Magyar Kereskedők Lapja előfizetési ára rendes mellékletivel együtt egyen-ővre 90 K, előővre 10 K, egyelőővre a K. előfizet-ések a kiadóhivatalba: Budapest, V. Sas-utas 12. szám alatt intézendők.

"BERLIN"
MÁRTHUZÓ SZÍNHÁZBAN
 minden nap tartatik előadás a legérdekesebb és a legváltozatosabb műsorból van összeállítva. — A "BERLIN" színház ugyanis igazgatója, hogy az előadásokat még érdekesebbé tegye, egy új modern, a mai korzatnak megfelelő, legújabb szerkesztői tevékenység szerzett be, miáltal a képeket megalkotja és a legújabb kivitelben mutatja be a műsziartelt közönségnek. A "BERLIN" mozgószínház előadással nem szorulnak dícsőre. Ezt csak látni kell mindenkinek. — Hisszük és reméljük, hogy a t. Közönség az igazgatóság fáradságát és áldozatkészségét az előadások tömeges látogatásával fogja honorálni.

MILKA
 Suchard
 KITÜNÖ ALPESI-TEJ-
 CSOKOLÁDÉ

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételei joga. Irta: **Lukács József**, főgimn. tanár. A vasárnapi, miunka, a pápaválasztás történeti fejlődéséről foglalkozik, amíg az jelen állásig ért. Mindenkinél érdekesebb és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrészt szigorúan tudományos, másrészt könnyed stílusú érdekes olvasmány. A világtörténelemre is jelentős mozzanatok ismerete minden kultúrámbar tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— **Uj idők.** A világháború leghűbb krónikája, iratában és fényben az Uj idők. A mi érdekes esemény a nagy ellentétes harcok iratában, azt mind olyan tárgya teszi az érdekes Erdőkészség, művészi stílus és a sikeres írás jellemi Harcok Főnök holtjának, az Uj idők, melynek minden száma aktuális közlemények, elbeszélések és regényekben is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negydedre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy-ut. 16. sz.

— A **Vasárnapi-Ujság** minden száma gazdag tartalommal, jelenik meg. A Vasárnapi-Ujság előfizetési ára negydedre 6 korona. Világhírhírrel együtt hat koronára. Megrendelhető a Vasárnapi-Ujság kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4.). Ugyanígy megrendelhető a "Képes Napi" a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, előfizetési 2 korona 40 fillér.

— Az **"Élet"** szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkesztő: Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A képző művelésben a legújabb híreket közli. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut. 18/a. — Előfizetési ára előfizetési 10 kor. Mutatványzatot kézzel fogva küld a kiadóhivatal.

ROVÁS

Vezércikk

Világháború

a legjobb tájékoztató magyarázattal és térképpel

Közgazdasági rovat
Napihírek

naponkénti szelekcziói az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAPNAK.

Vasárnaponként két közkezdveltségű mellékletet ad az AZ UJSÁG. Egyik: "Az Asszonyok", a másik a: "A Gyermekeknek."

Aki a világháborúról és egyáltalában minden eseményről, színházról, művészetről, tudományról bőven és megbízhatóan tájékoztatást akar szerezni, az a legjobb mód az AZ UJSÁG-ot.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	32 korona.
Fél évre	18 "
Negyed évre	8 "
Egy hónapra	2 K. 50 f.

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest, VII. Rákóczi ut. 54. szám.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk eszményi versenyhársainkat. Az előmozdítás nem az eszményi versenyhársainkat.

ÁLL

egyrebből, miúgy, ne késsünk, egy pillanatra sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

"Zalai Közlöny" hirdetői rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetőjeit ill megállítja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményéről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a "Zalai Közlöny" rohamos fejlődését, ez pedig világosan jelenti, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetőnek kellő haszna van. Szemessnek áll a világ, vaknak az

ALANIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokból és névjegyekben Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árban gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomatványok nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák tér 1.
Telefon: 122. — Hirdetések' aljában szerint.

Vezető szerkesztő:
Erős Sándor

Főszerkesztő:
Kemény László

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.
Előfizetési ára: Egy évre 10 kor, félre-
koron, negyedévre 3 koron, 60 fillér.
Egyes szám ára 12 fillér.

Vércsöppek az égen.

Kanizsán — és nyilván másfelé is a háborúra itélt Európában, — hajnalonta vércsöppeket látnak az emberek az égen, de olyanok is vannak, akik az eszthajnali firmamentumon a béke keresztalaku csillagát látják ragyogni. Fájdalom, egyelőre azok látnak jól, akiknek fantáziája a földi vértengerek oszloppal fröcsögni föl az égre, hogy kopogtassák meg az Isten kapuját. Vér, vér, vér mindenütt, shová nézünk a térképen és véresbe játszanak azok a frontszakaszok is melyeken nyugalom kódolt időig és mintha már vér szivárogná át a békés országok semlegességtakaróján is. Eljutottunk az idegek megpattanásig való feszültséghez. Voltak már halott időszakok, melyek a sors fordulását készítették elő, sokszor vártunk már izgatottan telefonberregésre és sürgöny-érkezésre. De soha olyan jelentős még nem volt a várakozás, mint most, amikor sorsunk végleges eldőlését várjuk s vele a békét, amely életünket adja vissza kezünkbe.

A béke áldott zöldre azonban csak piros tavaszban fakadhat ki. Héragsosvörös, bíbor és skarlát égbolt borul a könnyező világra és újra felnyitásban vannak a vér szilipjei, melyek a tél rövid hónapjaiban kissé visszatartották a forró áradatot. Meleg tajték csurran a gölyahírré és az ibolyára. Megint olyan korszakba érünk, melynek minden másodperce ezek halálát jelenti.

Ez a háború szemünket és szívünket egyformán hozzászoktatta már a roppant árnyokhoz, mégis bizonyos, hogy a most meginduló mérkőzés minden eddig voltakat felülmúl nagyságban és jelentőségben s azok a csaták, melyeket a háború kezdetén népek és milliók csatájának nevezünk, a mostani mellett csak a világháború preludiumának rémlenek.

Ebben a pillanatban — hála katonáinknak — a harc nagyon messze tombol tőlünk úgy, hogy dűbörgését nemcsak a fölünk nem hallja, de iteleltünk is csak tévovázva tudja mérlegelni, mit jelent ez, vagy az a motívum. De minden ösztönünkkel sejtjük, hogy sorsunk ástje most buzog legszilajab-

ban s vérgőzők olyan felhőt dobálja föl, hogy a piros tavasz után talán a nyár is pirosan jő el s a harmadik őz is vérben áldozik le.

Az ellenséges diplomaták és államfők, akik elindították a háborút, még mindig nyugodtan koccintanak felszónyeges ebédőlkökhöz a „végleges” győzelemre s nem törődnek vele, hogy poharukban nemzetek vére biborlik.

A vércsöppek az égen igazak, de a békecsillag, úgy látszik, merő káprásata az elgyötört emberi léleknek. De az ő osakugyan? Egyelőre csak azt tudjuk, hogy nincs béke.

Mindnyájunk aróára, szemébogarára, és van írva tüzes jellel.

Am azért lehet, hogy olyan közel van, amilyen messzinek gondoljuk. A békét egy pillanatban ép oly szűknéggé teheti az események törvényszerűsége, mint tette a háborút. Valahol úgy usztrál a lelkek mélyén mint a valisneria nevű növény a vízeken a lágy virágait már minden parlamentben és minden sajlóban felgyújtogatja a napvilágra.

Az álmok elévülnek...

Langyos szellő susogással
Ébred a természet,
Madárdaltól hangos lesz a
Kicsi, puha fészek.

Selymes sötét anyaföldből
Virágok fakadnak,
Zöldbe borúl fakó színe
A kopott avarnak.

Virág illat... nyári érzés...
Mintha megújúlna,
S szívünk lázas dobbanással
Elmerül a multha.

Rügyfakasztó szép tavasszal
Emlékinknek élünk,
Tőlük válik napsugárban
Mámorossá nézünk.

Mintha minden elmúlt évek

Vágyakozó álma
Felcsillámló új tavasszal
Valósággá válna...

Pedig most már más a virág,
Más a harmat fénye,
Régi álmok elévültek,
De nem veltük észre.

ÁNYOS.

A sárga kérdés.

Írta: JANKOVICH BÉLA
vallás- és közoktatásügyi miniszter.

— A szerkesztő néhány megjegyzése előljáróba. —

A kínai sárga tenger piszkos öbleiben felbőgyülekezik, mely Amerika, sőt Európa egét sötétíti el és egy világraszóló háború előjleit sejt. A sárga kérdés feltalakszik s mintha hamarabb akarna leszámolni, mint a hogyan a fehér ember szeretné. Ennek a mostani napokban annyira aktuális kérdés-

n-k művelődés-történeti fejleményeivel foglalkozik a miniszter ur rendkívül érdekes cikke, a melyet olvasóink legteljesebb figyelmébe ajánlunk. A cikk közzétételére való engedélyt fővárosi levelezők közbenjárásával kaptuk.

Az új-kor Amerika fölfedezésével és Afrika körülhajózásával veszi kezdetét; jellemzést még eszenkivil felemlítik az új-kor néhány találmányát, a minő a puskapor, nyomdászat és irányító, a melyek kétségkivil fontos segédesszközök voltak a további általukulásban. De az utóbbiak csak külső jelei voltak e kor kezdetének és azt egymagukban elő nem idéték; ez abból is kitanik, hogy a puskapor, irányító és a nyomdászat ismerete már jóval korábban el volt terjedve Kínában, mint minálunk, s nálunk, hogy ott egy új korszak kezdetét jelezze. A valóságban csak a tengerentuli földrészek felfedezése változtatja meg a fehér faj kulturális körét; itt sem annyira a felfedezés maga, hanem az a körülmény fontos, hogy ezáltal a fehér faj az egész földgömbön elterjed. A míg tehát az ókori és középkori civilizáció köre a Földközi-tenger melleikére és Európára szorított, addig az új-kor felfedezésekkel a fehér faj hatalmi köre az egész földgömbre kiterjed. Kezdetben a sá-

HIREK.

Masiroznak az öregek

Séta a gyakorlótéren.

Bevonáltak a vén legények és a deroshaju öreg emberek fiatal rekrutákká váltottak át. Nemcsak azért, mert magukra vették a katonaruhát, amely eddig leginkább csak fiatal testek takarója volt, hanem csak külsőleg váltak fiatalokká az öreg katonák, hanem lélekben is.

Alig husz százalék van olyan, aki nem volt katoná, a többi mind katonaviselt ember. Most honvédek, akiknek magyar kommandó szerint kell igazolniuk, de régebben kevés szolgálat köztölt a honvédségnél. Van aki huszár volt, közbé baka, pionír, tüstár) szanitéc és bizony nem nagyon érik a magyar veszenysőt.

Törzsgyökeres magyar emberek sávarban vannak, mikor „balra át”-ot veszenyel a szakaszvezető. Ők a „links um”, „rechts um”-ot ismerték.

— Őtüm — mondja az egyik megérőben — aután megcsóválja a fejét.

— Nehéz dolog ez a magyar kommandó!

Felolvassák az öregek nevét. Minden név után hangos kiáltás hangzik ki a sorból:

— Hier!

A szakaszvezető rövidesen megemta a sok „hier”-t a felvilágosította a rekrutákat, hogy most maguk világ van és hogy a „hier” helyett „jelen”-t mondának az emberek:

— Szép ez a mi magyar nyelvünk, de azért az öregek magyarul a felvilágosítás után is csak „hier”-rel jelentkeznek.

Az altisztek már rájöttek arra az oktatási módra, amely az öregekkel szemben leg több sikerrel kevesegyet. Mielőtt valamit veszenyelnének, előbb megmagyarászták, hogy a veszenyőt németül hogy hívják.

— Hát ide halgassanak! — mondja a szakaszvezető — most azt veszenyem, hogy „hátra arc”. Ez azt jelenti, hogy „kert sich!”

Az öreg honvédek megérőben bólogatták a szakaszvezető októ szavaira. Férkész szemmel várták a veszenyőt és öreg testük neki készült a lendületnek.

A veszenyszó elhangzott:

— Hátra arc!

A két sor megfordult, mintha dróton rángatták volna. A nagy, kiszolgált bakancsok egyszerre csapódtak össze és öröm volt nézni a lendület frissességét. A fiatal szakaszvezető mosolygott és büszkén intett oda a mellette álló káplárnak a mintha est mondaná:

— Látod? Ezek atán a jó rekruták.

A katonaságnál a feljebbvalóknak sohasem szabad megengedetteknek lenniük a ezért történi, hogy a káplár kifogásolta a fordulást. Egy pár öreg katonához odament:

— Kenet nem jól csinált. Nem jobb felé kell fordulni, ha hátra arcot veszenyelnék, hanem bal felé:

— Én már ezt így tanultam a huszároknál — mondja az egyik öreg — ki a fene hitte, hogy még baka is lesz belőlem?

Nagyot nevetett a sor és csinálta tovább a gyakorlatot.

— Negyvenéves nyomdász jubileum.

Mint lapunk legutóbbi számában jelezük — e hó 26-án d. e. a Polz. Egylet különhelyiségében ünnepi díszgyűlésre gyűltek a helybeli nyomdászok

egybe, melyen az ipartestület képviselőiben Zieger Ferenc jegyző s a különböző ipar ágak képviselői, a „Zalai Hírlap” s a „Zalai Közlöny” szerkesztősége megjelentek.

A gyűlés keretében az ünnepelt Hirsch Alajos jubiléni, — megható meleg szavakban Kirchnopf Károly gépmeister üdvözölte, melyre az ünnepelt köszönő válasza következett. Majd egy díszes keretbe foglalt szép emléklapot nyújtották át ünnepeltnek, melyet a helyi nyomdászok mind aláírtak.

Végül a megjelent tisztelők fejezték ki üdvözlétüket a ezzel a szép ünnepeltetés véget ért.

— A Hadsegélyező estélye. A következő meghívót kaptuk: A nagykanizsai Hadsegélyező Intézetben kiadó katonáink huszári szervezetelményára a Polgári Egylet nagyteremben 1916 április hó 1-én (szombaton) estélyt rendez, amelyre Zalamegye hazafias és áldozatos társadalmát meghívja a Hadsegélyező vezetősége. Az estély kezdete este 7/9 órákor. Helyrak: Páholy 25 kor., 1—6 sorig 4 K, 7—11 sorig 3 K, 12—13 sorig 2 K. Belépő jegy 1 korona. Karzati állóhely 1 korona. Jegyék Kohu L. Lajos cég kereskedésében és az estély kezdete előtt a pénztárnál válthatók. Felülfizetések a játékokú célra való tekintettel köszönettel fogadtatnak. Az ajtók a programu egyes pontjai alatt zárva maradnak.

A Hadsegélyező szombati estélye Nagykanizsa város polgárságának legeszebb körű pártfogását érdemli meg. A érkelőben a Hadsegélyező vezetősége egy szép művészeti estét rendez. Most még nem írunk többet a másorról csak azt, hogy előkelő tehetségű gárda állott össze, hogy a szombati estét kellemessé és feledhetetlenné tegye.

— Vitézségi érmék megváltása. Érdekes s valószínűleg a kitüntetés nyert hősök körében

nyolc és portugál hódítók voltak az uttorók, kik között egyik pápa a földgömböt is felosztotta: ezeket követte a hollandi és angol kereskedő; később nyomukban halad a hollandi, angol és francia telepes. E népek a kereszt jelében karddal, röffel és kapával hódítának, a mely eszközök előtt a primitív népek kénytelenek lépésről-lépésre meghátrálni. A fehér fajnak a hódítása kétféle módon nyilvánul a földtekén. A mérsékelt égör alatt a fehér faj maga letelepszik és elszaporodva kiszorítja az őslakókat; a kiket ezek közül el nem pusztított eddig a folytonos harc, azokat kiirtja utóbb a pálinka és az európai betegségek különféle fajtája, melyeknek e népek nem képesek ellentánni. Csak idő kérdése, mikor pusztulnak ki teljesen e népek saját otthonukban. A tropikus klíma alatt az európai faj nem képes megélni, mivel ott a második-harmadik nemzedékben kihal. Ezért hódítása itt arra szorítkozik, hogy átveszi a népek gazdasági és politikai vezetését, a mi által biztosítja magának a kereskedelemből és a nagy vállalatból származó haszon java részét. E klíma alatt egyik-másik latin nép összekoverekedik a benszülőltől és azai állandó, új népfajt alkot; a germán származású népek ezt sohasem teszik. A hódításnak a XIX. századig csak a kínai kultúrához tartozó nemzettek képesek ellentánni; sőt ezek közül egyesek, például Japán, teljesen elárkóznak az idegenek elől. Ugyanakkor a kereskedelmi forgalom a kínai ten-

gerparton csak egy néhány kikötőben bonyolították le. A XIX. században azonban a fehér faj itt is mint hódító kezd fellépni azon mélyreható alakulások következtében, a melyek időközben az európai művelődésben beállottak.

Az új kor első három századában az európai műveltség alig áll magasabb fokon, mint a római birodalom fénykorában; inkább csak kis térben és egy némely sajátos vonásban tér el az utóbbtól. Amióta azonban az új-kor lángelméi új irányt adnak a kutatásnak, tanulmányozni kezdik a természet jelenségeit természettani, vegyi és élettani téren ezzel az ember hatalmat nyer a természeti erők fölött, milyennel eddig sohasem rendelkezett. E felfedezések hatása alatt a gazdasági termelés megváltozódik, a népesség száma rohamosan növekszik, a jólét átlagos színvonalra egyre emelkedik; egyidejűleg a társadalmi szervezet és gazdasági kapcsolat is annak szorosabb lesz, minél inkább legyözi a távolság akadályait a szállítási és tudósítási eszközök tökéletesítésével. Mindezen átalakulások a XIX. században mennek végbe. Szinte azt mondhatjuk, az új kornak önálló fejlődése tulajdonképp csak akkor kezdődik.

Ez átalakulások teljesen indokolják a fehér faj jelenlegi fölényét a sárga fajjal szemben. Japán volt az első nemzet, a mely e körülményt fölismerete és ellene védekezett, azzal, hogy rövid idő alatt elajá-

titotta e műveltséget összes technikai eszközeivel együtt. Ily hirtelen átalakulás azért volt lehetséges Japánban, mert e nemzet számaraj, azok közönséges osztályában olyan egyéneket nevelt föl magának, a kikben megvolt a szellemi képesség és vagyoni függetlenség a hirtelen átalakulás eszközésére. Ilyen átalakulás Kínában egyelőre nem lehetséges, mert ott a mandsu előkelőségén kívül, akik jórészt a katonaságnál és udvarnál szolgálnak nincs az előbbinek megfelelő uralkodó központosítály. Ott a törvény értelmében az egyén társadalmi állása és hivatalának fokozata a műveltségtől és az életr vizsgálati fokozattól függ. Ha ott az idegen kultúra egyszerre elterjedne, a kínai művelt osztály teljesen elveszítene a kenyérét és hatalmát. Ennél tehát az idegen műveltség elleni védekezés létkérdés, nem tekintve azt, hogy az ősi intézmények megőrzése a kínai népfajnak sajátosságos jellemvonása, a mint azt már fentebb kifejtettük.

Ily módon állott elő az utolsó évtizedekben, a nagy ellentét Japán és Kína fejlődése között, a mely különösen a japán-kínai háboruban lett nyilvánvalóvá. Azonban ennek gyümölcsét Japán még akkor nem élvezhette, mert a nagyhatalmak sajátjuknak tekintették Kínát. E háború hatása alatt Oroszország és más nagyhatalmak parcellázni kezdik Kínát abban a hitben, hogy ez őp oly könnyen összeközlhető a kínai síkságon, mint az asztalon fekvő térdpén.

helyesléssel fog találkozni az a reform, amit az illetékes katonai övezékek terveznek. Az eddig havi járulékként kiutalt összegeket megváltánák, még pedig a nagy arany viltségi érem után az eddigi 30 K, havi járulék helyett egy összegben egyszer s minden korra 4000 K-t, a nagy ezüst viltségi érem után az eddigi havi 15 K. helyett 2000 K-t, a kis ezüst viltségi érem után az eddigi havi 7-50 K. helyett 1300 K-t fizetnének. Ugyanily módon tervezik a megváltást az övezgyekek, árva- és rokkantak hájváltásának is.

— **A hős diák.** Fülöp Jókáról írunk megint. Ez a hős diák, akinek szép társai az olasz fronttól oly élveztések voltak olvasóink előtt, ma megint hallni magáról. De most nem ő írja a sorokat, hanem századparancsnoka, dr. Hegedűs György. Tőle tudtuk meg, hogy Fülöp József- Biffi ezredes hadapróddá léptette elő s azonkívül még más nagyobb viltségi éremnek is várományosa a hős diák. Hosszu darabon felrobbantotta az ellenőg drótkadályát. Olyan szépen viselkedett — írja századparancsnoka — a Jóska a végtelenül veszedelmes vállalkozásban, hogy közvetlenül az olasz megfigyelő orra előtt helyezte el a dinamitot s gyújtotta meg. Gyorsan kellett megugrani, mert az olaszok reflektorok fényével felfedezték — mert éjjel történt az eset. Szerencsésje az volt, hogy egy gödörbe esett, ahol ugyan nyakig meguszott a joges vízben. De azért büszkén állított be a kaveránába éjjel két óraker: — **Főhadnagy urnak jelentem alázatosan, a parancsot teljesítettem s a kijelölt helyen 8 kgr. dinamittal az olasz drótkadályokat felrobbantottam!** Egy pár cigarettát s egy pohár konyak volt jutalma. A többi majd mákor írom, várja jelentéset tudósítónk.

— **As ipartestület közgyűlése.** Eddig soha nem tapasztalt érdeklődés nyilvánult meg az ipartestület vasárnapi közgyűlésén, amennyiben a tagok eddig soha nem látott tömegszámban jelentek meg. — Szinte azt hittük, hogy egy nagy offenzi-vának leszünk tanúi s a legnagyobb meglepetésre a közgyűlés minden pontja a legnagyobb csendben lett tárgyalva, leszámítva néhány akarnok csövesgését, kiknek hangjából kiértett, hogy baba beszélünk. Leginkább pedig akkor, amikor a koresmai börtel feleb-bezésé került szövegére, melynek elbírását az első fokú iparhatóságghoz utalták. A közgyűlés fénypontja azonban Dr. Hajdu Gyula ügyvéd tartalmas s észre-terítő beszéde volt, melyben az ipartestület tagjai az összetartó, szeretetteljes és békés együttműködésre buzdította, elítélte mindazokat, kik a névtelenség leplébe burkolózva, alátomos igaztással a békés egyetértést rosszlelkűen s állandóan zavargják.

Az elhangzott beszéd a testület tagjaira mély hatást tett, az akarnokok s a feltűnési vi-zek-tegben szenvedő szónokok mihamar el s tőnt-k kánör módjára, úgy hogy mire a választást meg s szánál több jelenlevőből csak mintegy 71-en adták le szavazatukat, mely az előjáróság listájának győzelmevel végződött s Halasz Frigyes és társai győzelmesen fényesen kerültek az ipartestület vezetőségének élére.

Jóleső érzelmi távzatok a komoly elemek, az igaztásra hajlandók pedig vihettek magukkal egy kis tanulságot a jövőre nézve, a szónoklani vágyók pedig megtanulhatnák, hogy olyasmihöz mihez nem értenek

s a miben tájékozatlanok, ne kontrázkodjanak hozzá.

„Mert a ki nem tanult meg arabusul, ne beszéljen arabusul.“

A hazabeszélés pedig csunya löbálként kilóg ilyenkor a legvastagabb székben is keresztül.

Még csak egyet kell idéfűzünk, hogy Schweizer József alelnök a közgyűlést a legnagyobb precízitással vezette s egy valóban szégyenletes dolgot végül, hogy akadtak iparodók, kik egy olyan feleb-bezésé irtak alá, melynek tartalmáról nem is tudtak. Noda háboru van s ilyenkor ez is megböcsátható s a kemény próba megtörtétt, a kordina egyenlőre legördült.

Zálogárverési hirdetmény.

Zálogintézetünkben elhelyezett és 1915.

évi április 30 ig lejárt de meg nem hosszabított zálogtárgyakat 1915. évi április 8-án esetleg fölytatolag április 10-én délután 2 óratól kezdődőleg hivatalos helyiségünkben iparhatósági kiküldött jelenlétében nyilvános árverés alá bocsátjuk.

Az ilyen zálogjegyeket azonban még ápr. 8-án is d. e. 11 óráig meghosszabítjuk.

Néptakarékpenztár r. t.

Nagykanizsán.

— **Rituális élelmiszer a zsidó katonák-nak.** A oszári és királyi tudományminiszter egy olyan rendeletet bocsátott, ki a monarchia hadserögének összes katonai parancsnokságaihoz, mely a két állam hitű zsidósága körében nagy meglepetést és örjási örömet fog ébreszteni. A rendelet szerint a katonai parancsnokságok kötelesek gondoskodni arról, hogy a zsidó vallású katonák husvét 8 napja alatt külön konyhába, uj, esetleg rituális megítisztított edények-ben főzött rituális étel-eket kapjanak és kenyér helyett a vallás törvényei által előírt pászkat kapják.

— **Az ötödik osztályos ifjak egyévi önkéntessége.** A Külügy Hadügy írja: Azok a 18 éves ifjak, akik az 1915—16. tanévben valamely gimnázium, vagy reáliskola 5. osztályát vagy kereskedelmi iskola I. évfolyamát látogatták, a fegyveres népfelkelő szolgálat alatt az egyévi önkéntesi karpaszományt viselhetik. Ezek az ifjak tiszti kiképzésben nem részesülnek, hanem altisztekké képezik ki őket A kiképzés időtartama a gyalogságnál 3, a lovaságnál 5 hónapban van megállapítva. Az egyévi önkéntesi jelvényz viselésére vonatkozó kérelmet a szolgálatteleire való jelentkezés alkalmával az iskolai bizonyítvány felmutatása mellett az illetékes kiegészítő parancsnokságnál elő szóval kell előadni, mire a parancsnokság azonnal határoz. Elutasító határozat ellen a folyamodó 15 napon belül a honvédelmi miniszterhez közvetlenül feleb-bezést nyújthat.

— **Panaszok levél.** Egy hirtudalmonostól kaptuk az alábbi sorokat, melyeket minden kommentár nélkül leközölünk.

Néhány szó a katonabeszéléséről.

„Vagy tartosik egy hónapig szállást adni vagy saját költségére szállodában bérelünk lakást? Igy szó az utka, melyet a városbárol esztendőnek má nem is jogosan a háztulajdonosoknak, kik a beszállásolási néhány fillérhez hozzá nem juthatnak s kénytelenek eltérni, hogy lakásukban a beszállásolt katonák urak az éjjel bármely órájában ezeszenak másszanak.

Vajjon hol van az megírva, hogy amikor az adózó polgár amugy is fizet katoná beszállásolási adót, hogy egy másik bört is huzsanak le róla?

S hol az igazság? Az egyelő teherviselés? Amikor a két szobával bíró háztulajdonos is a az emeleten ház 19 szobás tulajdonosa is csak arra köteles mint a legszégyenesebb anyagi viszonyok között élő gazda?

S ha a hatóság ismétlem tán nem is jogosan oda tudja dörögni, hogy mert különbben, akkor tessék a rekonpenzátióról is gondoskodni.

S hogy a köteleesség, ha köteleesség senkit se sújtson igazságtalanul, tessék az adó után bizonyos procentben kivetni s így rója le kötelezettséget tárgya arányában mindenki, mert a hasznai köteleesség eögers alatt nem szükséges épen a szörényebb, amugy is túlerhelt kisebb háztulajdonosokat sújtani.

Ezeket kívántam igen tisztelt Szerkesztés ur engedelmével elmondani, kérem sziveskedjék b. lapjában ezt közzé tenni. Mely után maradtam K. tisztelettel:

Egy háztulajdonos.

— **Bevonult egy faluból minden férfi.** A voraribergi Doroburn. járásban tartozó Unterriess községből — mint egy újság még írja — bevonult minden férfierem. A falubeli férfiak legnagyobb része már a háboru előjez önként jelentkezett katonának, de néhányan még otthonmaradtak és most február 20-án hadbevonult Unterriessből az utolsó férfi is. A gazdasági munkákat a faluban kizáróan nők és gyermekek látják al.

— **Jéggyár Tapolcán.** Tapolca községe a hatóság kezésére egy hatósági jéggyár felállítását vette terve, mely részvényi alapon lesz létesítve. Az előjegyzések már közel 50.000 koronára ragak s így a közel jövőben a terv, amely egészséggi okokból is nagy horderejű mihamar tetset fog ölteni. És nálunk??

— **Allást keres Domaföldi József kovács-mester.** — Elszegődne uradalomba konvencióra vagy községi műhelyben. — Címe: Domaföldi József kovács-mester Lérápud, háti uradalom. Utolsó posta Tófej, Zalamegye.

— **Magyar Kereskedők Lapja.** — Kormos Alfréd lapja Harmónhatodik évfolyam. Vállalkozók és Iparosok Lapja — melléklettel. Magyarországi s legregőbb kereskedelmi szakközlönye immár harmadik-hatodik évfolyamába lépett. A „Magyar Kereskedők Lapja“ hetenkint 3—4 ivnyi terjedelemben jelenik meg. A „Magyar Kereskedők Lapja“ tiszti tudósításai elsörendő forrásból valók és a legújabb kereskedelmi hírekről főleg a „Magyar Kereskedők Lapja“ útján lehet értesülni. A „Magyar Kereskedők Lapja“ előfizetési ára rendezes mellékletivel együtt egész ére 20 K, félére 10 K, negyedére 6 K. Előfizetése a kiadóhivatalba: Budapest, V. Sas-utca 13. szám alá intézendők.

„BERLIN”^{ff}

NAGYMOZDÓ SZÍNHÁZBAJ

Minden nap tartatik előadás a legérdekesebb és a legválogatottabb műsorból van összeállítva. — A „BERLIN” színház agilis igazgatója, hogy az előadásokat még érdekesebb tegye, egy új modern, a mai kor-szaktaknak megfelelő, legújabb szerkezetű vetítógépet szerzett be, miáltal a képeket még sokkal szebb és tisztább kivitelben mutathatja be a m. tisztelt közönségnek. A „BERLIN” mozgószínház előadásai nem szorulnak dícséretre. Ezt csak látni kell mindenkinek. — Hiszenük és reméljük, hogy a t. Közönség az igazgatóság fáradságát és áldozatkészségét az előadások tömeges látogatásával fogja honorálni.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga. Irta: *Lukács József*, jogtörténet-tanár. A vasikos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinek érdekes és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrészt szigorúan tudományos, másrészt könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúremler tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható *lfj. Wajdits József* könyvkereskedésében, Nagykanizsán

— **Uj Idők.** A világháború leghíbb krónikása, irásban és képmű az **Uj Idők.** A mi érdekes esemény a négy világrész harcáiról lörtenék, azt mind elénk tárja festői szépségű képekben. Érdekes, mégis hivatalos és előkelő írás jellemzi *Horeg Ferenc* heitlapját, az **Uj Idők**et, melynek minden száma aktuális közleményeiben, elbeszéléseiben és rajzaiban is egyaránt a szépirodalom ápolója — **Előfizetési ára** negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. **Andrássy-ut** 16. sz.

— A „**Vasárnapi Ujság**” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „**Vasárnapi Ujság**” előfizetési ára negyedévre 6 korona, „**Világ-krónika**”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „**Vasárnapi Ujság**” kiadóhivataltól (Budapest, IV. **Egyszem-utca** 4.). Ugyanítt megrendelhető a „**Köpes Néplap**”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— Az „**Élet**” szépirodalmi és művészeti hetilapot (szerkesztő *Andor József*) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot megleően ajánljuk olvasónk figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. **Fehérvári ut** 15/c. — **Előfizetési ár** félévre 10 kor. Mutatványzámmal készséggel küld a kiadóhivatal.

MILKA
Suchard
KITÜNŐ ALPESI TEJ-C
SOKOLÁDÉ

ROVAS

Vezércikk

Világháború

a legjobb tájékoztató magyarázattal és térképpel

Közgazdasági rovat

Napihírek

naponkénti szezációi az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAPNAK.

Vasárnaponként két közkeveltségű mellékletet ad az **AZ UJSÁG**. Egyik: „**Az Asszonyok**”, a másik a: „**A Gyermekeknek**.”

— Aki a világháborúról és egyáltalában minden eseményről, színházról, művészetről, irodalomról bőven és megbízhatóan óhajt egy kitűnően megszerkesztett napilap keretében értesülni, szívesen elő az **AZ UJSÁG**-ot.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Égész évre 32 korona.
Félévre 18 „
Negyedévre 8 „
Egy hónapra 2 K. 80 f.

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest, VII. **Rákóczi ut** 54. szám.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az életesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillanatra sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az erdemnyéről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jelenti, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

JFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árbán
gyorsan készítettnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok
nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák tér 1.
Telefon: 182. — Hirdetések díjszabás szerint.

Felolvasó szerkesztő:
Erős Sándor

Főszerkesztő:
Kemény László

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.
Előfizetési ár: Egy évre 10 kor, félévre 5 korona, negyedévre 3 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 12 fillér.

Báró Korányi Sándor a tüdőbeteg katonákról

Az orvosi továbbképző tanfolyamon e hó 17-én báró Korányi Sándor egyetemi tanár „A tuberkulózisnak a háborúhoz való vonatkozásairól” tartott tanulságos előadást.

A professzor szomorú statisztikával kezdte előadását: elmondta, hogy a harctérről vizsziatért 100 gümőkóros rokkant közül 70.1 a magyar, 100 szivbajos rokkant közül 69.1, 100 idegbajos rokkant közül 74.3. 100 elmebajos rokkant közül 74.1. 100 belbajos rokkant közül 70.2 a magyar. Ez a statisztika nem azt mutatja, hogy a magyar faj jobban hajlamos a tuberkulózisra, mint a többi faj, mert hiszen éppen azt látjuk belőle, hogy nemcsak a tuberkulózis sújtja a magyar fajt, hanem az összes betegségek. Ez a statisztika ellenkezőleg azt bizonyítja, hogy a rokkant katonák között azért a legtöbb a magyar, mert az összes fajok közül a magyar faj termeli a hadsereg számára a legtöbb szolgálatképes embert. A tuberkulotikus katonák

nagyobb fele láztalan, megállapítható tétát, hogy a legtöbb eset könnyű lefolyású. A harctérről visszatért beteg katonáknak több mint fele azonban a fertőzés veszedelmével fenyegeti és környezetét

Ennek megállapítása után annak a fejtegetésére tért át Korányi professzor, hogy a háború hogyan befolyásolja a tuberkulózist, mint népbetegséget. Statisztikai adatokkal igazolta, hogy a háborúnak a városokra kedvezőtlen a hatása: az 1870—71-iki német-francia háború után egy Párisban, mint a német városokban felszökött a tuberkulózisnak lefolyása gyorsabbá, rosszabb indulatúvá vált: meghaltak olyanok, akik a háború nélkül életben maradtak volna, vagy csak később haltak volna meg.

A professzor ebből kiindulva megállapította, hogy ma, amikor még nagyobb a hadsereg, amilyen volt akkor, ma amikor még több család fentartója teljesít hadiszolgálatot s a családok ellátása még rosszabb, mert sok táplálkozási cikk egyáltalában nem is kapható. — 1870—71-iki háborút követő ese-

mények fokozott mértékben fognak megismélni és a halandóság a városokban növekedni fog.

A falvakban való halandóság növekedése nem bizonyos, de több jel szól amellett, hogy a tuberkulózis a háború után a falvakban is jobban fog pusztítani. Korányi báró azonban hangulyozta, hogy a háború okozta emelkedés nem állandó és a békekötést követő második-harmadik évben a tuberkulotikus esetek száma jelentősen csökken.

Ez a háború mindenesetre alkalmas arra, hogy a tuberkulotikus betegeket számon tartsuk és elkülönítsük: ez a két segedészköz a tuberkulózis elleni védekezést minden esetre megkönnyíti. A Rókkantügyi Hivatal már szervezett tüdőbeteg szanatóriumokat — ez idő szerint kétezer ágygyal rendelkezik — és ezt a számot még szaporítani fogja.

Bizonyos, hogy a mai helyzet nem tartható fenn: egy budapesti tüdődiapenszáreben előfordul, hogy a tüdőbeteg katonák tezenketten hálának egy szobában és kettesével, sőt négyesével fekszenek egy ágyban.

A sárga kérdés.

Írta: JANKOVICH BÉLA
vallás- és közoktatásügyi miniszter.

II.

Ezzel a Japán veszélyeztetve látja saját létét és pedig teljes joggal, mert Oroszország, elfoglalva Mandzsuriát, letelepszik a kínai birodalomnak egyetlen, könnyen megözönlíthető kapujánál, amivel biztosítja magának a fölényt Kínában s elvárja azt a japán segítséget. E miatt kitér az orosz-japán háború, a melynek sorsát a Tszusziget melletti tengeri ütközet dönti el. Ez nagyobb esemény, mint a híres trafaigari ütközet, a melyben Nelson elesett és az angolok győztek. Az utóbbi végleg megállapította Anglia világhuralmát a tengeren, amelyet mai napig is fentartott. A Tszusziget melletti ütközetben ellenben a sárga faj léte és jövője lön biztosítva a fehér fajjal szemben. Ez az első eset az új korban, hogy idegen faj sikerrel szembeszáll a fehér hódítóval. E háború tehát elejét vette minden további hódításnak. Kína önállósága felett most már Japán örökdi a mandzsuriai kapunál: hódításra maga nem gondol, mert jól tudja, hogy a birodalom nagy kiterjedése

és népessége mellett ilyen vállalkozás nem vezethet célhoz.

Ily módon Kína nitét nyert arra, hogy lassan tovább fejlődjék, fokozatosan átvegye az idegen műveltséget s annak összes vívmányait. Azóta valóban megkezdődtek az újítások a népvvelés terén; idővel ez még nagyobb arányokat ölthet, ha munkához lát az új nemzedék, a melyet most Japán és Európa iskoláiban nevelnek. A közel múltban a tartományok alkirályai tanácskozó testületet kaptak segítséggel, a melyek hivatva vannak a törvényhozást és nevelési irányítást s megvédeni a nép érdekeit. Utóbbi időben az európai irodalomnak számos terméke elterjedt a birodalomban; ezek között Dumas Kaméliás hölgy regénye volt a kínaiak kedvence olvasmánya, mert ebben megtalálta a sárga fajnak legnagyobb erényét, az önmegtartóztatást és lemondást. Ellenben Dickens Copperfieldje érthetetlen előtte; mikép szerethet a hős egyszerre két nőt — Ágneszt és Dorát — és mikép tanakodhatik azon, melyiket vegye nőül, azt a kínai nem tudja megérteni. Ha egyáltalában valamikor ilyen helyzetbe jutna, egyszerűen véget vet a határozásnak azzal, hogy mindkettőt nőül veszi.

Társasági téren is nagy haladás kezd mutatkozni és a belföldi vasut-hálózat kiépítése évről-évre

nagyobb arányokat ölt, a mi által az összes tartományok közelebbi érintkezésbe jutnak egymással. Ez valóban nagy haladást jelent, mert még néhány évtizeddel ezelőtt a kínaiak felszedték a Sang-hai város melletti vasuti síneket azon indokollással, hogy a vasut dühörgöze megzavarja a halottak álmát, midőn elhalad a temetők mentén.

Legújabb időben Kína hatalmának öcsarilását felváltotta az ellenkező irányzat: a félelem a jövőbeli nagyhatalomtól, ha az majdan katonailag szervezve lesz. Azonban a sárga veszedelemtől ilyen alakban nem kell félnünk. A kínai nép sohasem hódított fegyverrel a kezében: a nép jelleméből az következtethető, hogy erre a jövőben sem vállalkozik. Az esetleges veszedelem egészen más irányban keresendő amellyel szemben a védekezés jóval nehezebb. Ha a kínai nép átalakul és elsajátítja a mi műveltségünket, ezzel nagy jövő nyílik meg az európai és amerikai kereskedő, mérnök és vállalkozó számára e nagy kiterjedésű birodalomban. Előreláthatólag a fehér faj kezében ott is vezérszerpet fog vinni s irányítani fogja a gazdasági vállalatok alapítását és kezelését. Ily módon majd a kínai is jobban megismeri a fehér embert, a kitől eddig idegen-

Éz Budapestnek a szégyene, amin okvetlenül segítenii kell.

Különös tekintettel kell lenni a beteg katonák lakásviszonyaira és miután a tüber kulózis első nyomai legtöbbszörre a gyermekkorban jelentkeznek: mely kell övni a beteg katonák gyermekeit. Sugyl orvosokkal és megdöböntő számadatokkal igazolja báró Korányi Sándor mindegyik állítását.

Egy ifju hős emlékére.

As alábbi megható sorokat vetők, amiknek nyíval is inkább készséggel adunk helyet, mert a csatár áldozata a nemzet halotai és az ő elmulásuk mind nyelvünk vesztesége, fájdalom és gyásza Hány, tanító család hajlékát kereste fel a köztelmultban megszentelt fájdalom! Azok szive bizonyára együttérez az alábbi sorok írójával s vele együtt áhítva keresi a szellemi érintkezést az elköltözött szeretett lényvel Sokan fogják sajt lépdes gondolatáik, érzéseik hű visszatükrözését fellelni az alábbi mely érseik s megis megnyugrást keltő sorokban:

Öcsém eszellemben.

„Hívek egy tulvilági boldogabb élet valóságában és állandóságában . . .

Lehetetlennek tartom, hogy Te, aki csak 19 tavaszt élte s ezen idő alatt csupán az élet terheinek viselésére készültél; kinek alig volt részed gyermekörömökben — hisz a szülői körtől is távol kellett küzdelmes munkádat végezned; aki az iskola padja-

kedett. Ez ideig a kínai csak otthon érezte jól magát; hazájából csak a nép szakja vándorolt ki, a mely otthonában nem boldogult. Ha jövőben megszokja az idegen légtört, a kivándorlás eddigi akadályai esleik, a mi fölöttébb veszélyes a fehér munkára néve. A kínai ugyanazt a munkát elvégzi, mint a fehér ember, sőt kézi ügyességben is versenyez vele; de munkaközben kevesebb tápanyagra szorul. Ha tehát a kettő versenyre kél, a kínai génytenséggel leszorítja a fehér munkást a küzd-térről, minek folytán az utóbbi, mint osztály, elpusztul. Ezt politikai rendszabályokkal nehéz megakadályozni, egyrészt mert a szabad verseny korlátozása az egyének gazdasági érdekebe ütökik; másrészt azért, mert Kína, mint nagyhatalom nem törheti el majd polgárainak önkényes kizárását a világgpiacról, a mint azt eddig eltérni kénytelen volt. Ily módon tehát elképzelhető az eset, hogy a sárga faj, mint a munkások osztály, az eset, elterjed az egész világon: viszont a fehér faj jobbára mint vezető és uralkodó osztály fog szerepelni gazdasági és politikai téren. Ez a két faj politikai és gazdasági tagozódásával volna egyértelmű. De a különválás és módja nem lehet állandó, mert semmiféle uralkodó osztály meg nem marad, ha időnként fel nem frissül vére a munkásokosztályból. Ugy látszik, izommunka végzése okvetlenül szükséges az emberi faj fenntartásához. Annak szükségét abból látjuk, hogy régi családok néhány évszázad alatt kihalnak, ha időnként fel nem frissülnek az alsó néposztályból; ugyancsak ismeretes az is, hogy a városi népességet tulajdonképp a vidék-

iből hivatál egyenesen a harctérre s ott négy hó-napi szakadatlan igalom és veszedelem kösöpette áldozat életet — a Hazáért: végkép megsemmisül-től számunkra.

Lehetetlennek tartom, hogy szüleid és testvéreid csak üdül napok óráinak gyönyöreit tölthetők együtt nagynéha Veled; hogy Te a jószág, az engedelmess szeretet, kötelességtudás és komoly munka embrenyi emberévé serdült édes testvéreink örökre eltávolítál körtükből; hogy idegenben elfeledve a szed a halál örök álmát s még sirod sem ápolhatjuk kegyelett, emlékednek szentelhető szokások gyakorlatával . . .

Lehetetlennek tartom.

A szeretet átér a másvilágig. A léleknek át kapcsolódni szüleitől gyermekig, testvértől testvérig a siron túl is, ahova annyi édes emlék kötözött és költözik váratlanul, kérelhetetlenül, örökre.

S Te akinek teste megsemmisült, lelked szeretetével meg kell érezned, hogy mi itten sokan a tiéd körül keseregünk örölet; miattal mély gyászba esünk, vigasztalhatatlanok vagyunk és nem tudunk belenyugodni az örök elmulás és elválás gondolatába . . .

S ha van tulvilági élet, ha visszaneheztesz a dicőöltek houából ránk: oh érezd meg, hogy sze retűnk s szeretetűnk lángja irántod örök.

Ez a szeretet emléket keresi mindenütt, mindenben.

Eljár sirod fölé, keres a dicőöltek hősök táborában. Nem nyugszik, csak gyótlór, gyótlór szívűnk utolsó dobbaná-ig.

Visszalétedben reménykedve, mosolygó arcral könnyekben csillogó szemekkel bucsuztunk tőled a harctérre indított vonat lépésőjénél . . .

bevándorlása tartja fenn. Ha tehát elpusztul a fehér munkás, ezzel veszélyeztetve van az uralkodó fehér faj jövője is. Legfeljebb csak oly módon biztosítható az, ha az uralkodó fehér faj keveredik a sárga munkással, — a mivel ugyan a faj szintén elveszti eddigi jellegét.

Bajos volna azt állítani, hogy ez átalakulás a közel jövőben megvalósul; a távol jövőben pedig olyan változások is előállhatnak, a melyeket ma még sejtteni sem lehet. Ha tehát a fehér faj jövőjének komor képe egyelőre nem ad is okot aggodalomra, azt mégis el kell ismerni, hogy a sárga fajnak gazdasági versenye, a mely leszállítja a fehér munkás jólétének színvonalát, minden körülmények között hátrányára lesz a mi kulturális fejlődésűnknek. A munkás jóléte az a hajtas, a mely a gazdasági fejlődésben legkésőbb zörlődik ki; kedvezőtlen viszonyok ellen ezt nehéz megvédeni; de ez a legjobb övszer proletár-osztály képződése és a gazdasági ellentétek kiélesedése ellen, a mi egyik oka volt Róma hanyatlásának is. Ha tehát a sárga faj versenyre más hatást nem gyakorol is, ezt is felelte hátrányosnak kell tekintennünk művelődésűnk jövőjére néve.

Mindebből az a vögös következtetés, hogy a sárga fajnak most folyamatosan lévő átalakulása, a mely ugyan még hosszú időt vesz igénybe, igen fontos szerepet fog játszani jövőnkben. Ezt előre meg lehet állapítani azon mélyen fekvő sajátságok alapján: a melyeket a keleti és nyugati kultura párhuzamos fejlődésének összehasonlítása világít meg.

(Vége)

Nem tértél vissza. Megölt egy gránát. Idegenben kövte tart egy sir. Kiltakar a tulvilági élet misztikumai . . .

Osak hied jött vissza Osak emléked a mienk Sirod küszöbén nem bucsuzhatunk; megfosztott tőle a kérelhetetlen véget. Szellemedtől bucsuzunk hát. Szellemedtől, mely sok szászere magyar ifju lelkébe felgyult hazsszeret-et, önfeláldozás, férfias bátorság tőzében edve, ha az egyedekben meg is semmisült; tovább él a tömeglelkében, az utókor számára védelmi nemzeti ideálokban, a haza és nemzet boldogítására.

Az én lelkem fáj . . . Kik Veled egy verből vagyunk, siratunk. Siratunk szívűnk utolsó dobbanásáig, amig a siron túl ismét egyesülhetünk.

De áld a Nemzet, a Haza hősei között.

S ha könnyes szeműnk felszárad, szívűnk zoogasa sóhajjal szelődül, oh tudd, hogy nem a feledés fátyla borított be, de érzésűnk szonosult a Nemzetével „és áldó inádság mellett” emlegetjűk Nevedet a dicőöltek táborában . . .

Édes Öcsém! Isten veled. Legyen könnyű fő lötted a vérral áztatott szent föld!

Nyugodj csendesen!

Máthé Anna
tanítónő.

H I R E K.

Vojtina levele öccséhez a „Tüzmádók”-ról.

Edes esém! Henrčka! Amulj — bámulj! Megleltük a vaskarikát fábul.

Eddig úgy volt, hogy — mint gomblyuk a gomhoz — Tehetség kellett az irodalomhoz.

Kiben nem volt meg az isteni szikra,

Helicon berkéből ki lón zászíva.

De teldertül a jobb kor bajnala:

Nem kell többé a Muzsa hajlama.

Tehetség, ihlet? . . . Klavult fogások!

Mások születnek ma az óriások

. . . Felöltözöl galába, lakksba, trakkba

És bekopogz a műtési lakba, . . .

Hol Helyi Nagyság kipárnázott széken

A nagyság ánkain borong el éppen.

„Darabot szűltem — szőlés — s itju-vagyok bár:

Nem szűlt ilyet Shakespeare, nem szűlt a Molnár,

Nem szűlt a Bródi, nem szűlt Pásztor Árpád . . .

. . . Uram! Önnök ajánlom én e drámát!”

Tekintélyül a Helyi Nagyság orrán

És stól: „E dráma irodalmi botrány!

Nincs benne ötlel, szellem, gondolat . . .

. . . De tetszik az öszinte hódolat, —

S ha jobban nézom: a mi ép, keres . . .

Talán nem is ro-zó! Sőt! Talán remek!

Ha hozzá állítunk tödöt és vállat:

Csinálunk veim egy — két teli házat.”

És nemskóra uton — utfelem

Illyi Nagyság alakja megjelem:

„Vége a destruktív irodalomnak!

Uj csillagot fedeztem fel e honnak: —

Romblyra szűnt az irodalmi mesgény
 Ő, ki életem, mint Tinódi Subástyán;
 Hogy halhatatlan less: van rá remény . . .
 Neve: nem fontos. Az enyém: Joltvény."

A nép között gyorsan száll szájról — szájról:
 „Megszületett korunknak Messiasa,
 Mint Krisztus jászolban s ökrök között . . .
 Hozzána, amiért hozának költözött!"
 Rohan mindenki, váltja a bilétát,
 Hogy jászolt lásson s irodalmi szénát.
 Szent mámorukban, míg a drámát nézik:
 Az ökröbögést is hallani vélik.

. . . Legördül a függöny a dráma végén,
 A nép elszéled, haza ballag békén.
 Őres a színház, mámor, fény kilóiban . . .
 Thália busan gubbaszt egy sarokban.
 . . . S a mélyen szatott irodalmi mesgény
 Kínótt a lázas irodalmi eszlén
 A szalma, melyet esőndös öszióbban
 Elősejtelnek majd a Kazinczy — körben.

Vojtina János.

— Felhívás a hazafias közönséghez!
 Hős katonáink hosszú hónapok óta végtelen sok nélkülözés és nehézség árán, rendületlen bátorsággal és a siker iránti feltétlen bizalommal küzdenek szerlelt hazánkért, királyunkért és a mi jövő boldogságunkért. Legyünk méltók hőseink vérel megpereselt emberleletti küzdelmeire; lássák és érezzék ők tetteinkből, hogy mi is megtesszük kötelességünket, elsősorban azért, hogy a háboruban elesett, megsebesült, vagy a hadi fáradalmak következtében elhunyt veterán katonák hátramaradt özvegyeinek és árváinak, valamint a hadban rokkantá lett katonáink soráról gondoskodjunk. A Hadsegélyező Hivatal házi persely-akciója módot nyújt arra, hogy mindenki lehet tihessen a hazafias kötelességének.

Bárki, aki az életrendjét nézzük, mindent akadnak ugyanis a nemes célok oltárán feláldozható fillérek, melyeknek rendeltetési helyül való eljuttatása nehézség: az ily fillérek — a nemes cél által, indikált takarékossgal párosultán — a sürgős és egyetlen szükséges segítség valóságos bőségszarut nyújthatnak meg a hadsegélyezés céljaira. A magyar királyi honvédelmi miniszterium hadsegélyező hivatala felkéri Nagyságodat, szereze be a hivatal révén kiadásra kerülő házi perselyeket tartás ezeket lakásán és dőbjá be azokba a nélkülözhető fillérekkel; megíelt perselyt pedig juttassa hivatalunkhoz. A visszaküldött telt persely helyett díjmentesen új perselyt küldünk. A perselyek a magyar királyi honvédelmi miniszterium Hadsegélyező hivatalának perselyosztályánál, Budapest Képviseletház (Telefon 47—41. Mellékállomás 26.) darabonként 40 fillérért akár a felhíváshoz csatolt levelezőlapon, akár telefon útján rendelkezhet meg, vagy ugyanonnan vihető el. Telefon vagy levelelbeli rendelésüknel a perselyeket postán utánvéttel vagy küldőne útján expediják. Az elesett hősök özvegyeinek és árváinak, valamint a háboruban rokkantá lett katonáink segélyezéséül célzó körösünket szives jóindulatába ajánlva vagyunk hazafias ödvözlettel a m. kir. honvédelmi m. kir. honvédelmi miniszterium Hadsegélyező hivatala

— A Hadsegélyező estélye. Amint már többször jeleztük a Hadsegélyező szombaton este fél kilenckor a Polgári Egylet nagytermében a kanizsai katonák havéti szoretel adományára estét rendez. A cél nagyszerűségét gazdag műsorral akarja a Hadsegélyező megtestesíteni. Mondanunk is alig kell, hogy városunk társadalmának nemes kötelesség leorvására ad alkalmat a szombati est. Akik ártnk mindeat, életüket áldozták, azok számára kérnek a gazdag műsor ellenértéküket néhány fillért. — Nem mi ajánljuk a szombati estét társadalmunk figyelmébe, hanem a mindenkiben élő hazaszeretet szólít fel bennünket arra, hogy szombaton a Hadsegélyező estélyén megjelenjünk. A műsor különben a következő: 1. Műdalok. Hegedűn játsza Pillar Ernő önkéntes. Zongorán kíséri Dr. Reviczky Szever önk. 2. Kondor Ernő: Zokogva sir az ősi szél . . . Éneklük: Pelez Iboya k a és Körmeny Zsigmond. A dal első szövegét énekl a leány otthonában A másodikat haldokló vőlegény a haretéren. 3. A magyar fogoly éneke. Ha vissza jönnék . . . Énekl a és kíséri: Hatász Pal, orrosüvevendék 4. „Az egyetlen leány” Vigjáték egy folvonásban. Írta: gróf Fredró Sándor. 5. Bakák a Gránicon. Haretéri jelenet, énekel: Égtele nyuló hegyek ormán . . . Énekl; Gremen Mihály önk. Ne sirj, ne sirj, Viktor császár. Énekl: Hajós Elemér. Levelem, levelem utolsó levelem. Énekl: Körmeny Zsigmond

— Az ipariakolák szakfelügyelője a közel napokban városunkban járt s végig látogatta az esti taunciskolákat, hol a tapasztalt eredmény lelett a mai néhez háborus viszonyok között is teljes meglepődésének adott kifejezést.

— Élelmiszer vizsgálat. Egy vidéki vegyész társaságában Fűredi János rendőrtiszt szerdán reggel végig járta a heti piacot s az élelmiszer előállítókat és kereskedőket s azoknak minden termékét megvizsgálták s a kihágást elkövetők vagy hamisítók ellen az eljárás nyomában meg is indították, kik el fogják venni megérdemelt büntetésüket.

— Tiltalom az új tankönyvekről. A vallás- és közokt. Miniszter rendeletet bocsátott ki, melyben az összes iskolai hatóságokat figyelemzettel s tekintettel a háborús drágaságra megtiltja hogy a jövő tanévre új fajta tankönyveket vezessenek be s ezzel a szülőket új terhekkel sújtás.

— Mit csinálnak a békástói erdőterületen? Tudvalevő dolog, hogy a felőbb hatóság engedelmével a békástói erdő nagyrésze kitermellett.

A kitermelt területből 20 holdat a helybeli fogház foglyival kerti gazdálkodás alá fogtak, melynek hágy részén burgonyát fognak termelni, mely a város közönségének burgonyával leendő állítását fogja elősegíteni s megkönnyíteni.

Zálogárverési hirdetmény.

Zálogintézetünkben elhelyezett és 1916. évi április 30-ig lejárt de meg nem hosszabított zálogtárgyakat 1916. évi április 8-án esetleg folytatólag április 10-én délután, 2 órától kezdődőleg hivatalos helyiségünkben iparhatósági kiktöltött jelenlétében nyilvános árverés alá bocsátjuk. Az ilyen zálogtárgyakat azonban még ápr. 8-án is d. e. 11 óráig meghosszabíthatjuk.

Néptakarékpénztár r. t.

Nagykanizsán.

— Hatósági burgonya. A város hatósága több vagon rakomány burgonyát rendel a közönség szükségletének kielégítésére, melyből bárki tetszés szerinti mennyiségben vásárolhat, métermésszámként 17—17.50 koronáért.

A burgonya különösen ártéti célokra, kiválóan alkalmas, mert bármilyen talajban dús termést biztosít, azért nagyon helyesen cselekedni mindenki, ha tehetéséhez mérten szükségletét beszerezi. A kimérés a városház udvarán történik a szokásos módon.

— Hus a hatóságiban. Ma semmi egy darab marha került a hatóságiban kimérésre, melyre a vevők mihamar tömegesen jelentkeztek, úgy hogy a hus rövid idő alatt a faszakba vándorolt.

— Jön a Schmidt cikrusok. Az európai híró Schmidt cikrus igazgatósága levélben jótételező engedélyért fordult a nagykánizsai rendőrkapitány-sághoz, bejelentvén, hogy április 15. és 30-ik között szándékozik az óriási cikrusváltalat Nagykanizsára jönni. A rendőrkapitány az engedély megadta s így a kanizsaiaknak nem sokára egy nagysepek látványosságban lesz részük.

Hirdetmény.

Alulírott pénzintézetek betétkamatlábat kölcsönös megállapodással

f. évi május hó 1-től kezdve

4%-ra szállították le,

erről nyagyerdemű közönséget tisztelettel értesítik.

A betéti kamatadót ezután is maguk az intézetek viselik.

Nagykanizsa, 1916. március 28.

Délzalai takarékpénztár r. t.

Néptakarékpénztár r. t.

Nagykanizsán,

Nagykanizsai takarékpénztár r. t.

Zalamegyei gazdasági takarékpénztár r. t.

„BERLIN”^{ff}

NAGYMOZGÓ SZINHÁZBAN

Minden nap tartatik előadás a legérdekesebb és a legválogatottabb műsorból van összeállítva. — A „BERLIN” színház agilis igazgatója, hogy az előadásokat még érdekesebbé tegye, egy új modern, a mai kor szának megfélelő, legújabb szerkezetű vetítógépet szerzett be, miáltal a képeket még sokkal szebb és tisztább kivitelben mutathatja be a n. tisztelt közönségnek. A „BERLIN” mozgószínház előadásai nem szorulnak díszretre. Ezt csak látni kell mindenkinek. — Hiszünk és reméljük, hogy a t. Közönség az igazgatóság fáradságát és áldozatkészségét az előadások tömeges látogatásával fogja honorálni.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga. Irta: *Lukács József*, főgimn. tanár. A vastos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinek érdekes és tanulmányos olvasmány, amely meg egyrészt szigoruan tudományos, másrészt könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúremler tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— **Uj Idők.** A világháború leghűbb krónikás, irásban és képen az **Uj Idők.** A mi érdekes esemény a nagy világháború történeti, azt mind elénk tárja felelő szerepű képekben. Érdekesség, művészi műveléssel és előkelő illusztrációval Horvát Ferenccel együtt, az **Uj Idők**et, melynek minden száma aktuális közleményeiben, elbeszéléseiben és regényeiben is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrásy ut. 16. sz.

— A **„Vasárnapi Ujság”** minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A **„Vasárnapi Ujság”** előfizetési ára negyedévre 6 korona, **„Világ-krónika”**-val együtt hat korona. Megrendelhető a **„Vasárnapi Ujság”** kiadóhivatálában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4). Ugyanígy megrendelhető a **„Képes Néplap”,** a legelősebb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— Az **„Élet”** szépirodalmi és művészeti hetilapot (szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitérő lapot melen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut. 15/e. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványsszámmal készséggel küld a kiadóhivatal.

ROVAS

Vezércikk

Világháború

a legjobb tájékoztató magyarázattal és térképpel

Közgazdasági rovat

Napihírek

napenkénti szezációi az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAPNAK

Vasárnaponként két közkeveltségű mellékletet ad az **AZ UJSÁG.** Egyik: **„Az Asszonyok”,** a másik a: **„A Gyermekeknek.”**

— Aki a világháborúról és egyáltalában minden eseményről, színházról, művészetről, irodalomról bőven és megbízhatóan óhajt egy kitérőben megismerkedni napilap keretében értesülni, szívese elő az **AZ UJSÁG**-ot.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	32 korona.
Félévre	16 "
Negyedévre	8 "
Egy hónapra	2 K. 80 f.

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest, VII. Rákóczi ut. 64. szám.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillanattig sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt megöbödi az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világossá, jellemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban
és névjegyekben
Nyomatványok izlése kivitelben jutányos árban
gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomatványok
nagy raktára.